

1935. évi IV. törvénycikk

az erdőkről és a természetvédelemről¹

Első cím. Az erdők fenntartása és az erdőgazdálkodás

I. Fejezet. Az erdők meghatározása és nyilvántartása

1. § Ennek a törvénynek hatálya alá tartoznak:

1. a földadókataszterben vagy az erdők törzskönyvében ennek a törvénynek hatálybalépésekor is erdőkként nyilvántartott területek;

2. a földadókataszterben vagy az erdők törzskönyvében ennek a törvénynek hatálybalépésekor erdőkként nyilván nem tartott mindazok a területek, amelyeket erdőjellegű faállomány borít, hacsak ennek a törvénynek 2. §-a vagy más jogszabály erre kivételt nem tesz;

3. azok a területek, amelyeket törvényes rendelkezés újraerdősítésre vagy erdőtelepítésre kijelölt vagy ezután kijelöl.

Az itt felsorolt területeket ez a törvény általánosságban erdőnek nevezi.

2. § Nem tartozik ennek a törvénynek hatálya alá:

a) erdőjellegű faállománnyal borított belsőség, közterület, istentiszteleti vagy kegyeleti hely;

b) a földadókataszterben, vagy az erdők törzskönyvében erdőkként nyilvántartott területek közül (1. § 1. pont) az, amelyet az 1933. év végéig faállományának kiirtásával az erdőgazdasági művelés alól bármi okból kivontak;

c) az olyan terület, amelyet e törvény hatálybalépése után az erdőrendészeti hatóság engedélyével az erdőgazdasági művelés alól kivonnak;

d) olyan fásított legelő, amelyet a 39. § 1-3. pontjában felsorolt személyek, illetőleg intézmények közé nem tartozó tulajdonosa mezőgazdasági ingatlanán ennek a törvénynek hatálybalépése előtt önként fásított be, hacsak azt nem kell véderdőül kijelölni (5. §);

e) erdőnek vagy erdőhöz tartozó egyéb területnek nem minősülő területen létesített karácsonyfatelep, bot- és fűz vesszőtermelő-telep;

f) erdőtelepítésre hatóságilag ki nem jelölt területen kizáróan vadtenyésztési célokra telepített csenderes;

g) az az erdő, amelyet tulajdonosa e törvény hatálybalépése után törvényes kötelezettség és a 294. §-ban biztosított adómentesség igénybevétele nélkül telepít, amíg a telepítő életben van;

h) az olyan erdő, amelynek a 39. § 1-3. pontjai alatt felsoroltak közé nem tartozó tulajdonosa e törvény hatálybalépése után egy éven belül igazolja, hogy azt ő, szülője vagy nagyszülője - annakidején legelőként nyilvántartott területen - e törvény hatálybalépése előtt 35 éven belül önként telepítette, s amely erdőt ennek az igazolásnak alapján a földművelésügyi miniszter állattenyésztési fontos közérdekből a jelen törvény hatálya alá nem tartozónak nyilvánított.

Az e), f), g) és h) pontokban felsorolt erdőterületekre is kiterjednek a nyolcadik cím (büntető rendelkezések) II. fejezetében foglalt rendelkezések, ha pedig természetvédelmi területté jelöltetnek ki, a hatodik cím rendelkezései és a velük kapcsolatban ebbe a törvénybe foglalt más rendelkezések is.

¹ Kihirdetve: 1935. IV. 25.

Az *e)*, *f)*, *g)* és *h)* pontokban felsorolt területeket az erdők törzskönyvében, mint ennek a törvénynek általános hatálya alá nem tartozó „szabad erdő”-ket kell nyilvántartani.

3. § A volt úrbéreseknél erdő- és legelőilletőség fejében együttesen juttatott, közösen használt erdők mindaddig, míg az erdőilletőség és a legelőilletőség egymástól elkülönítve nincs, teljes egészükben ennek a törvénynek hatálya alá esnek. Az elkülönítés után ennek a törvénynek hatálya csak az erdőilletőségül kihasított területre, továbbá a legelőilletőségül kihasított területnek az 1. § alá eső részeire terjed ki.

4. § Abban a vitás kérdésben, hogy valamely terület ennek a törvénynek hatálya alá esik-e, a földművelésügyi miniszter végérvényesen dönt.

5. § Véderdőül kell kijelölni minden olyan erdőt, illetve olyan erdőrészt:

1. amely kő- vagy hógörgeteg, kő- vagy földomlás, talajcsúszás elhárítására, vadpatak, vízmosás vagy homokfúvás keletkezésének és továbbterjedésének megakadályozására szolgál és a káros szelek ellen védelmet nyújt;

2. amelynek elpusztulása az alantabb fekvő vagy szomszédos területek termőképességét, források vízbőségét, épület, ipartelep, közút, közforgalmú vasút, közhasználatra szolgáló mű vagy egyéb műtárgy biztonságát veszélyeztetné;

3. amelyet a mellette levő kórház vagy gyógyintézet érdekében kell fenntartani.

Ezekben az erdőkben (erdőrészekben) úgy kell gazdálkodni, hogy védelmi rendeltetésüknek is állandóan megfeleljenek.

A véderdőül szolgáló erdőket (erdőrészeket) az erdőfelügyelőség javaslatára és a tulajdonos meghallgatásával az erdőrendészeti hatóság jelöli ki.

Ha az erdőt (erdőrészt) az erdőrendészeti hatóság nem közérdekű terület, közhasználatra szolgáló mű vagy közcélú gyógyintézet védelme érdekében hanem más érdekből a megvédendő ingatlan tulajdonosának kérelmére jelöli ki véderdőül, az erdő tulajdonosa a védelem előnyét élvező tulajdonostól annak a jövedelemcsökkenésnek a megtérítését követelheti, amely az erdőnek véderdővé kijelölése következtében áll be. Az erdőrendészeti hatóság egyúttal a kártalanítás módját és mértékét is megállapítja.

6. § Minden erdőtulajdonos köteles erdejének mind a mások ingatlanaival, mind a nem erdőgazdasági művelés alatt álló saját ingatlanaival érintkező határait ennek a törvénynek hatálybalépésétől számított két éven belül dombokkal, árkokkal, oszlopokkal vagy más megfelelő határjelekkel megjelölni.

A véderdőül kijelölt területeket a kijelölésre vonatkozó határozat közlésétől számított hat hónap alatt a határvonal szembeötlő pontjain „Véderdő” felírással táblákkal külön is meg kell jelölni.

A határjeleket és táblákat állandóan fenn kell tartani.

A mások birtokával közös határvonalon szükséges birtokhatárjelek felállítása, fenntartása, kijavítása és megújítása tekintetében az 1894:XII. törvénycikk IV. fejezetnek rendelkezései szerint kell eljárni.

7. § Az erdőket és az erdőbirtokhoz tartozó egyéb területeket (15. §) az erdők törzskönyvében nyilván kell tartani.

Az erdőtulajdonosok, valamint a hatóságok és hatósági közegek kötelesek a nyilvántartáshoz szükséges adatokat az erdőfelügyelőségnek rendelkezésére bocsátani.

A nyilvántartás szabályait a földművelésügyi miniszter rendelettel állapítja meg.

Az erdők törzskönyvébe bejegyzett adatváltoztatásokat az érdekelt erdőtulajdonossal is közölni kell.

Az erdők törzskönyve közokirat.

8. § Erdőre vonatkozó tulajdonjogi változásról köteles a telekkönyvi hatóság a telekkönyvi bejegyzéssel egyidőben az illetékes erdőfelügyelőséget is értesíteni.

II. Fejezet. Az erdőgazdálkodás általános szabályai

9. § Erdőterületen rendszeres erdőgazdálkodásra a termőhely szempontjából is alkalmas fafajokból álló faállományt kell az erdőgazdaság céljának megfelelő sűrűségben állandóan fenntartani; a gazdálkodást az okszerű erdőgazdálkodás követelményeinek, az erdő állapotának és rendeltetésének figyelembevételével úgy kell folytatni, hogy az erdő fennmaradása és lehetőleg a fahasználatok tartamossága is biztosíttassék, a talajtermőereje állandóan fenntartassék, sőt fokoztassék, továbbá, hogy a faállományok kellő ápolásban és védelemben részesíttessenek. Az erdőgazdálkodás részletes szabályait, a törvényes rendelkezések korlátain belül, az üzemterv (31. §) állapítja meg.

A rendszeres erdőgazdálkodás közérdekű szabályai mellett a tulajdonos érdekeit is méltányos figyelembe kell részesíteni.

10. § Az 1913:X. tc. 1., 2. és 3. §-a alá eső közös legelő részét alkotó erdőterületet legelőgazdaságra kell berendezni. Az így művelt területen a faállományt csak a talaj megóvásához, valamint a legelő megjavításához és karbantartásához szükséges sűrűségben és elosztással kell fenntartani.

11. § Legeltetni csak olyan erdőterületen szabad, ahol azt a jóváhagyott üzemterv, illetőleg - az üzemterv jóváhagyása előtt - az erdőigazgatóság megengedi. Nem szabad megengedni a legeltetést véderdőben, húsz évesnél fiatalabb faállományú szálerdőben, tíz évesnél fiatalabb faállományú akác- és lágy-lomberdőben, tizenöt évesnél fiatalabb faállományú egyéb sarjerdőben, továbbá más olyan területen sem, ahol a legeltetés a faállományban kárt okozhat vagy a természetes felújulás sikerét veszélyeztetheti.

Az erdőigazgatóság tíz évesnél fiatalabb faállományú akácerdőben is engedélyezheti a legeltetést amennyiben a legeltetés a faállományban kárt nem okoz.

A megengedett legeltetés csak a tulajdonos saját állatállományának és alkalmazottai illetményeszerű állatállományának legeltetésére terjedhet.

Kecskét erdőben legeltetni tilos.

12. § Véderdőben fának tuskóit, gyökereit kiszedni, fát gyökerestől dönteni, zöldgallyat vágni és almot szedni csak annyiban szabad, amennyiben a jóváhagyott üzemterv, ennek hiányában az erdőigazgatóság megengedi.

13. § Erdőben kő, kavics-, homok-, agyag- vagy egyéb bányát művelni csak az üzemtervben megállapított területen szabad.

Az üzemterv jóváhagyásáig véderdőben csak az erdőigazgatóság engedélyével szabad bányát művelni; más erdőben akkor szükséges a bányaműveléshez az erdőigazgatóság engedélye, ha mészkő- vagy palabányaműveléshez összesen három kataszteri holdnál, egyéb bánya műveléséhez pedig összesen egy kataszteri holdnál nagyobb területet kívánnak felhasználni. Egyébként a bányaműveléshez nincs szükség az erdőigazgatóság engedélyére, de minden bányanyitást erdőterületen - legalább harminc nappal a munkálatok megkezdése előtt - be kell jelenteni az erdőigazgatóságnak.

Az erdőigazgatóság engedélye nem pótolja azt a hatósági engedélyt, amelyet a bányászáshoz esetleg más jogszabály értelmében kell megszerezni,

14. § Erdőgazdasági és szállítási berendezések céljaira, továbbá nagyobb erdőgazdaságokban a tulajdonos és erdőgazdasági személyzete részére szükséges mezőgazdasági földek, lakóházak és ezekhez tartozó kertek, valamint vadtenyésztés céljaira az erdőből megfelelő területrészeket ki lehet hasítani. E területrészek helyét és terjedelmét az üzemterv állapítja meg.

Addig is, amíg a szükséges területek helyét és terjedelmét az üzemterv végleg meghatározza, az erdőtulajdonos a szükséges területeket külön hatósági engedély nélkül is felhasználhatja az előbbi bekezdésben felsorolt célokra, azzal a megszorítással azonban, hogy a mezőgazdasági földek, lakóházak és az ezekhez tartozó kertek, valamint a vadtenyésztés céljaira igénybevett területek együttes kiterjedése 1000 kataszteri holdat meg nem haladó erdőgazdaságban az egész területnek legfeljebb 2%-áig, 1000 kataszteri holdat meghaladó erdőgazdaságban pedig erdőgazdasági egységeként legfeljebb 20 kataszteri holdig terjedhet.

A kihasított területrészekről kitermelt fát a rendes fahasználatba be kell számítani.

15. § A 13. és 14. §-okban megjelölt célokra kihasított területeket, valamint az erdőtulajdonosnak az erdő belsejében fekvő más művelési ághoz tartozó területeit (szántó, rét, legelő stb.) az erdőhöz tartozóknak kell tekinteni. Mindezek a területek ennek a törvénynek rendelkezései alá esnek. A 13. és 14. §-ok alapján kihasított területeket rendeltetésük megszűnésével, úgyszintén akkor is, ha az engedélyezett célra nem használtatnak, avagy az engedélyezett célra való használásuk a talaj termőerejének megóvása szempontjából aggályossá válik, be kell erdősíteni és erdőgazdasági művelés alá kell venni.

Be kell erdősíteni és erdőgazdasági művelés alá kell venni az erdőbirtokhoz tartozó egyéb területeket (szántó, rét, legelő stb.) is, ha talajuk termőerejének megóvása ezt szükségessé teszi.

16. § A földművelésügyi miniszter rendkívüli gazdasági szükség esetében az erdőigazgatóság meghallgatásával megengedheti erdőnek (1. §) az erdőgazdasági művelés alól való végleges kivonását, ha a tulajdonos vagy helyette más személy erdőművelésre alkalmas legalább ugyanakkora más területet (csereterületet) vesz egyidejűleg erdőgazdasági művelés alá; a csereterületre nézve az erdőtelepítés elrendelését a telekkönyvben fel kell jegyezni. Az erdőművelés alól kibocsátott terület faállományát csak olyan mértékben szabad kiirtani, amilyen mértékben a kiirtásra engedélyezett erdő pótlására szolgáló csereterületen az erdőtelepítés teljes sikerrel már befejeztetett.

Területpótlásra nincs szükség, ha a földművelésügyi miniszter erdőmegosztása esetében a területpótlást elengedi (79. § 5. bekezdés), vagy ha az erdőt törvény értelmében kell az erdőgazdasági művelés alól kivonni.

Az erdőművelés alól kibocsátott területet csak akkor szabad törölni az erdők törzskönyvéből, ha a csereterületen az erdőtelepítés teljes sikerrel már megvalósult és a csereterületet az erdők törzskönyvébe már bejegyezték.

17. § Véderdő, valamint olyan erdőterület, amelyen az erdőművelés megszüntetése a termőtalaj jelentékeny leromlására vezetne, az erdőgazdasági művelés alól csak abban az esetben bocsátható ki, ha a terület út, szállítóberendezés, épület vagy közérdekű mű létesítésére vagy bányászati vagy ipari célra szükséges.

18. § Sík vagy enyhén dombos területen fekvő erdőbirtokot a tulajdonos váltógazdálkodásra is berendezhet, vagyis a rendes vágásterületet mezőgazdasági művelésre átalakíthatja, ha ezt megelőzőleg más mezőgazdasági területen sikeresen telepített ugyanakkora erdőt erdőbirtokához csatol, és ha az erdőművelésnek azon a területen való ideiglenes megszüntetése a 19. §-ban foglalt rendelkezések szerint védett érdekeket nem veszélyezteti.

Azokat a mezőgazdasági területeket, amelyekre a váltógazdálkodás során az erdő áttelepíthető, előre meg kell jelölni és az üzemtervben az erdőbirtokhoz tartozó területekként kell nyilvánítani; az erdőterületeknek azokat a részeit, amelyeken a váltógazdálkodás következtében az erdőgazdasági művelés ideiglenesen szünetel, az erdők törzskönyvében a váltógazdálkodás tartama alatt is állandóan mint erdőterületeket kell nyilvántartani. A váltógazdálkodás tartama alatt az ilyen mezőgazdasági terület elidegenítéséhez a földművelésügyi miniszter előzetes engedélye szükséges.

III. Fejezet. Az erdők védelme

19. § Minden erdőtulajdonos köteles tőle telhetően óvni és védelmezni erdejét emberek, állatok, különösen rovarok, élősködő- és gyomnövények károsításaitól, továbbá elemi csapások pusztításaitól.

Nem gyakorolhat, nem rendelhet el és nem tűrhet az erdőtulajdonos erdejében olyan műveletet, amely az erdő védelmi rendeltetésével ellenkezik, vagy az erdő termőtalajának leromlását vagy pusztulását idézheti elő vagy talajcsúszást, kőgörgeteg- vagy vízmosás keletkezést vagy homokfúvást okozhat, avagy az erdő természetes felújulásának vagy az erdősítésnek sikerét veszélyezteti.

20. § Ott, ahol az erdő fenntartását vagy felújítását a vadállomány veszélyezteti, az erdőrendészeti hatóság az erdőtulajdonost vagy a vadászatra jogosultat, ha a felújítások és az erdősítések sikerének biztosítására, valamint a fiatalosok védelme érdekében a megfelelő intézkedéseket nem foganatosítják, a vadállomány megfelelő apasztására is kötelezheti.

21. § Káros rovarok és élősvívi növények fellépésének és elterjedésének megakadályozására az elsőfokú erdőrendészeti hatóság megfelelő intézkedéseket csak a földművelésügyi miniszter hozzájárulásával és az érdekelt erdőtulajdonosok meghallgatásával tehet.

Az erdőrendészeti hatóság által elrendelt intézkedéseket köteles a tulajdonos saját költségén végrehajtani.

Ha a tulajdonos az elrendelt munkálatokat a kitűzött időre nem teljesíti, az erdőrendészeti hatóság elrendelheti, hogy a munkálatokat az erdőtulajdonos költségére az erdőfelügyelőség hajtsa végre. Az erdőtulajdonost terhelő költséget fizetés elmulasztása esetében közzadók módjára kell behajtani.

22. § Ha rovarok vagy élősvívi növények fellépése következtében országos veszély elhárításáról kell gondoskodni, az erdőrendészeti hatóság által elrendelt védekezési és irtási munkálatok vezetésével az erdőigazgatóságot kell megbízni. A költségeket ilyenkor az állam viseli.

Az első bekezdésben említett munkálatoknál szükséges kézi és ígás munkaerőnek rendelkezésre bocsátásáról - a helyben szokásos munkabéreknek megfelelő térítés ellenében - a községi előljáróság, illetőleg városokban a polgármester gondoskodik. Az erdőrendészeti hatóság szükség esetében - Budapest székesfőváros kivételével - az 1886:XXII. tc. 136. §-ában foglalt rendelkezések alkalmazását is elrendelheti; ilyen esetben azonban az igénybevett kézi és ígás munkáért a közmunkaváltság mindenkor összegének megfelelő térítést kell fizetni.

23. § Káros rovarok és élősvívi növények irtásának elősegítésére a földművelésügyi miniszter indokolt esetekben az erdőtulajdonosoknak az Országos Erdei Alapból segítyt engedélyezhet.

24. § Az erdei faállományok minőségi védelme és a faállományok nemesítése érdekében a földművelésügyi miniszter szabályozhatja az erdősítési és csemetenevelési célra való erdei famagvak gyűjtését és forgalombahozatalát, valamint az erdei facsemete forgalombahozatalát, erdősítési és csemetenevelési célra való magvak gyűjtése tekintetében tiltott területeket jelölhet ki, továbbá megtilthatja külföldről származó olyan famagvaknak erdősítési vagy csemetenevelési célra való felhasználását vagy forgalombahozatalát, amelyeknek erdősítési célra való felhasználása az országos erdőgazdasági közérdeknek meg nem felel.

A faállományok minőségi védelme és nemesítése érdekében a földművelésügyi miniszter azt is szabályozhatja, hogy az ország egyes vidékeinek termőhelyi viszonyai szerint az erdősítésekhez fajokonként milyen származású erdei famagvakat, illetőleg milyen származású famagvakból termelt csemetét szabad használni.

25. § Erdőben, erdőhöz tartozó egyéb területen (15. §) és az erdő szélétől számított száz méternyi távolságon belül, még a szomszédos ingatlanok tulajdonosainak is, csak az erdőtulajdonos vagy az erdészeti személyzet engedélyével, a szükséges óvórendszabályok mellett, és csakis veszélytelen helyeken szabad nyílt tüzet rakni.

Tűzveszélyes helyeken az erdőtulajdonos a tűzrakást mindenkinek megtiltani köteles.

Aki tüzet rak, köteles azt távozás előtt tökéletesen eloltani. Azok pedig, akik az erdőben üzemszerű tüzelést végeznek (meszet égetnek, fát szenesítenek stb.), a tűz helyét és környékét a tüzelés egész ideje alatt folytonos és gondos őrizet alatt kötelesek tartani.

Az erdőrendészeti hatóság - ha a tulajdonos megfelelően nem rendelkezik - az erdőégek megakadályozása érdekében intézkedéseket rendelhet el; szükség esetében a tűzrakást, a dohányzást és a közutakon kívüli közlekedést az erdő egész területére kiterjedően eltilthatja. Hogy az ilyen időleges tilalom a turistautak forgalmát mennyiben érintheti, azt a földművelésügyi miniszternek a 312. §-ban nyert felhatalmazás alapján kiadott rendelete szabályozza.

Az erdőtulajdonosnak vagy alkalmazottjának intézkedése következtében felmerült tűzrendészeti vitás kérdésben az erdőrendészeti hatóság határoz.

26. § Erdőben, erdőhöz tartozó egyéb területen és az erdő szélétől számított száz méternyi távolságon belül égő gyufát, szivart, szivarkát vagy más égő vagy tűzveszélyes tárgyat eldobni, vagy kellően nem védett tűzveszélyes világító eszközt használni tilos.

27. § Aki erdőben vagy annak közelében elhagyott tüzet talál, köteles azt eloltani, ha pedig eloltani nem tudja vagy ha erdőéget vesz észre, vagy erdőégés jut tudomására, köteles azt az útjába eső első ház lakóival közölni, ezek pedig kötelesek az elhagyott tűzről, úgyszintén az erdőégről az erdő tulajdonosát vagy a tulajdonos hozzátartozóit vagy alkalmazottait haladéktalanul értesíteni, avagy az esetet a legközelebb eső község előljáróságának, esetleg a főszolgabírónak, városokban a polgármesternek bejelenteni.

28. § A főszolgabíró, illetőleg a polgármester vagy halaszthatatlanul sürgős esetben a községi előljáróság köteles a lakosságot az oltáshoz azonnal kirendelni; a községi előljáróság köteles ezenfelül az erdőégről a főszolgabírónak jelentést tenni.

Ha az oltáshoz a szomszédos községek munkaserejére is szükség van, ennek kirendelése végett a községi előljáróság (polgármester) köteles a szomszédos községek előljáróságait (városok polgármestereit) megkeresni, azok pedig kötelesek a megkeresésnek azonnal eleget tenni.

29. § Az oltáshoz kirendeltek a községi előjárókkal, illetőleg a polgármesterrel vagy megbízottjával együtt az oltáshoz szükséges eszközökkel (csákány, kapa, fejsze) felszerelve tüstént az égés helyére kötelesek sietni s ott az oltásvezetőnek az oltásra vonatkozó rendelkezéseit minden munkabérre vagy jutalomra való igény nélkül teljesíteni.

Az oltás vezetése a helyszínen lévő rangban első erdészeti alkalmazottat, különben a főszolgabírót (polgármestert) s - ha ezek közül senki sincs jelen - annak a községnek előljárósági tagját illeti, amelynek határában vagy legközelebbi szomszédságában az erdőégés van.

Az oltás bevégzése után az égés helyét legalább egy napig s szükség esetében tovább is kirendelt erdőőrökkel vagy községi (városi) lakosokkal őriztetni kell.

Az előbbi bekezdés értelmében őrzésre kirendeltek az erre vonatkozó rendelkezésnek kötelesek eleget tenni.

30. § Ha valamely vidéken az erdei lopások igen gyakoriakká válnak, az erdőrendészeti hatóság az érdekeltek kérelmére vagy hivatalból is elrendelheti, hogy a veszélyeztetett területen, valamint azon a területen, ahol az erdei termékeket értékesíteni szokták, ilyen terméket csak a jogos szerzést bizonyító igazolvány mellett szabad eladni, venni vagy szállítani. Az erdőrendészeti hatóságnak ezt a rendelkezését az összes érdekelt községekben ki kell hirdetni.

Ha az erdei lopásokkal veszélyeztetett erdők több törvényhatóság területén fekszenek, vagy ha a lopott terméket értékesítés vagy felhasználás végett más törvényhatóságok területére is átviszik, az érdekelt törvényhatóságok elsőfokú erdőrendészeti hatóságai egyetértve járnak el.

IV. Fejezet. Az erdőgazdasági üzemtervek

31. § Az 1. § hatálya alá tartozó minden erdőről az erdőrendészeti hatóság által megállapított határidő alatt erdőgazdasági üzemtervet kell készíteni s azt hatósági jóváhagyásra be kell mutatni.

Az üzemterv összeállításának bemutatásának és időszaki átvizsgálásának részletes szabályait a földművelésügyi miniszter az Országos Erdőgazdasági Tanács meghallgatásával rendeletben állapítja meg.

32. § A 39. § 4. pontja alá eső erdőtulajdonos 500 kataszteri holdnál kisebb erdejénél az üzemterv olyan egyszerű terv is lehet, amely csupán a tenyésztendő fafajnak, az üzemmódnak, a vágásfordulónak, a használatoknak, a felújítás módjának és a felújítások nyilvántartásának megállapítására, ha pedig az erdő 20 kataszteri holdnál is kisebb, csak az erdőfenntartás és a felújítás módjának megállapítására terjeszkedik ki.

A 39. § 4. pontja alá eső erdőtulajdonos 20 kataszteri holdat meg nem haladó erdejére az üzemterv megkövetelését az erdőrendészeti hatóság mindaddig mellőzheti, míg az üzemtervre akár a helytelen gazdálkodás megszüntetése végett, akár más közérdekű célból okvetlen szükség nincs.

33. § Az üzemtervet államrendészeti kezelésben lévő erdőbirtokra minden esetben, az államrendészeti kezelésben nem lévő erdőbirtokra pedig abban az esetben, ha az erdőbirtok 300 kataszteri holdat meg nem halad, a tulajdonos kérelmére első alkalommal az állam díjmentesen készítteti el. Az erdőrendezési külső felvételekhez szükséges fuvart, kézimunkaerőt, anyagot és szerszámot az erdőtulajdonos köteles szolgáltatni és az üzemterv szükséges példányszámainak előállítási költségeit is ő viseli. Az erdőre vonatkozó kataszteri birtokívet és telekkönyvi kivonatot az erdőtulajdonos köteles az erdőigazgatóság rendelkezésére bocsátani.

A 300 kataszteri holdnál nagyobb kiterjedésű erdőbirtok üzemtervét, ha az erdőbirtok nincs államrendészeti kezelésben, az erdőtulajdonos köteles saját költségén elkészíttetni.

34. § Az üzemterv elkészítését, valamint az üzemrendezési külső felvételeket csak erdőmérnök végezheti.

35. § Az üzemtervet a földművelésügyi miniszter vagy felhatalmazása alapján az elsőfokú erdőrendészeti hatóság hagyja jóvá.

36. § Az üzemterv nem tartalmazhat olyan rendelkezést, amely fennálló jogszabállyal ellentétben van.

Az erdőtulajdonos kívánságait az üzemterv jóváhagyásánál figyelembe kell venni. Ha a tervezett gazdálkodási mód nem biztosítja a termőtalaj fenntartását vagy nem felel meg az erdő különleges rendeltetésének vagy egyébként az okszerű erdőgazdálkodás érdekében ütközik, az erdőrendészeti hatóság az üzemtervet a jóváhagyás során módosíthatja vagy módosítását elrendelheti.

A 39. § 4. pontja alá eső, de véderővé ki nem jelölt erdő üzemtervének jóváhagyása során a tulajdonos által tervezett fafajt, üzemmódot és vágásfordulót az erdőrendészeti hatóság csak akkor változtathatja meg, a 39. § 3. pontja alá eső erdőnél pedig az üzemtervben eddig alkalmazott vágásfordulót a tulajdonos hozzájárulása nélkül csak abban az esetben emelheti fel, ha azok alkalmazása a 19. §-al védett érdekekbe ütközik. Az ilyen erdőben a fahasználatot nem lehet kisebb területre korlátozni, mint amekkora az összes erdőterületből a vágásforduló egy évére egyenlő elosztással esik; nem korlátozható a tulajdonos a tízévi gazdálkodási időszakra megállapított fahasználat keretein belül az évi vágás sorrendjében sem mindaddig, míg a szükséges erdőfelújításokat pontosan teljesíti. A fafaj megváltoztatása csak fokozatosan, a rendes évi vágásterület felújítása során hajtható végre.

37. § Ha az erdőtulajdonos az üzemtervet az erdőrendészeti hatóság által megállapított határidő alatt jóváhagyás végett elfogadható ok nélkül be nem terjeszti, az erdőrendészeti hatóság - a költségeknek az erdőtulajdonossal való előzetes közlése mellett - az üzemtervet az erdőtulajdonos költségére elkészíttetheti. A felmerült költséget a fizetés elmulasztása esetében a közadók módjára kell behajtani.

38. § A jóváhagyott üzemtervtől eltérni nem szabad; az a hatóság amely az üzemtervet jóváhagyta, az erdőtulajdonos indokolt kérelmére - ha közérdek kívánja hivatalból is - az üzemtervet módosíthatja; a vágásforduló megváltoztatását csak a földművelésügyi miniszter engedheti meg.

A földművelésügyi miniszter vagy felhatalmazása alapján az elsőfokú erdőrendészeti hatóság, az üzemtervnek egyébként fenntartása mellett, átmenetileg az üzemtervtől eltérő használatra is engedélyt adhat. Az engedélyező hatóság az engedélyt az erdőfenntartás biztosítása céljából feltételekhez köti. A jelen bekezdés alapján adott engedély nem pótolja azt a hatósági hozzájárulást vagy tudomásulvételt, illetőleg valamely érdekeltnek azt a beleegyezését, amelyre az üzemtervtől eltérő használatához jogszabály vagy szerződés értelmében szükség van.

Rendkívüli fahasználatot csak a földművelésügyi miniszter és csak abban az esetben engedélyezhet, ha az engedélyes a kihasználásra engedélyezett terület újraerdősítését megfelelően biztosítja. A földművelésügyi miniszter e végből az újraerdősítés költségeinek megfelelő pénzbiztosíték letétbehelyezését is követelheti; ha az engedélyes az újraerdősítést a megszabott időre nem teljesíti, az erdősítést a letett biztosítékból az erdőfelügyelőség végezteti el.

A rendkívüli fahasználat - ide nem értve a védelmi vagy állományápolási okokból nélkülözhetetlenül szükséges fahasználatot - nem haladhatja meg a legközelebbi öt évre, egészen rendkívüli esetben pedig - ha a tulajdonost fenyegető vagyoni romlást másképp elhárítani nem lehet - legfeljebb tíz évre az üzemtervben megállapított fahasználat mértékét. A rendkívüli fahasználatot a földművelésügyi miniszter által megszabott módon kell a használat foganatosítását követő években a rendes használatokból megtakarítani. A megtakarítás időtartamát legalább háromszor, de legfeljebb négyszer annyi évben kell megállapítani, mint ahány évi vágásnak az engedélyezett rendkívüli fahasználat megfelel. A megtakarítás elrendelésétől a földművelésügyi miniszter eltekinthet akkor, ha a tulajdonos más művelési ághoz tartozó földjeiből ugyanakkora területet sikerrel beerdősítve az erdőhöz csatol.

Nem lehet engedélyezni rendkívüli fahasználatot, ha a tulajdonos ellen meg nem engedett fahasználattal, erdőirtással vagy erdősítés elmulasztásával elkövetett erdőrendészeti áthágás miatt öt éven belül pénzbírságot szabtak ki.

Olyan erdőbirtokon vagy részein, amelyen az erdőrendészeti hatóság rendkívüli fahasználat vagy meg nem engedett túlhasználat megtakarítását rendelte el, újabb rendkívüli használatot még tulajdonosváltozás esetében sem szabad engedélyezni mindaddig, amíg a megtakarítást el nem érték és a kihasznált terület sikeres újraerdősítését be nem fejezték.

Az engedélyezett rendkívüli használatok mértékéről a földművelésügyi miniszter az országgyűlésnek évenként jelentést tesz.

A földművelésügyi miniszter az erdőfelügyelőségeket felhatalmazhatja, hogy az erdőtulajdonos kérelme alapján az erdőgazdaságban felmerülő rendkívüli szükségletek kielégítésére igényelt fahasználatot a tízévi fahasználati területek határain és az egyévi fahasználat egytized részének mértékén belül a földművelésügyi miniszter külön engedélye nélkül kijelöljenek.

V. Fejezet. Az erdőgazdálkodás szakszerű ellátása; erdőgazdasági személyzet

39. § Az erdőgazdaság szakszerű irányítása, vezetése és általában az erdőgazdálkodás szakszerű ellátása végett:

1. állami erdőben erdőmérnököket kell alkalmazni;
2. nagy- és kisközségek, az 1913:X. törvénycikk alapján alakult legeltetési társulatok, valamint erdőbirtokossági társulattá alakulásra kötelezett közösségek (146. §), illetőleg az ezekből alakult erdőbirtokossági társulatok, amennyiben a jelen § 3. pontja alá nem esnek, kötelesek erdejüket államerdészeti kezelésbe adni;
3. törvényhatóságok, megyei városok, egyházak, egyházi testületek, vallásfelekezetek, egyházi, illetőleg vallásfelekezeti intézetek, alapítványok, közbirtokosságok, közbirtokosságból alakult erdőbirtokossági társulatok továbbá részvénytársaságok, szövetkezetek erdőgazdaságaikban, úgyszintén a hitbizományi birtokosok a hitbizományi vagyonhoz tartozó erdőben erdőmérnököket kötelesek alkalmazni, ha pedig erdejük kis terjedelme miatt erdőmérnök-személyzetet nem alkalmaznak, erdejüket államerdészeti kezelésbe kötelesek adni;

4. az előbbi pontok alá nem eső erdőtulajdonos, ha erdeje legalább 3000 kataszteri hold, erdőmérnököt köteles alkalmazni vagy a földművelésügyi miniszter hozzájárulásával erdejét államerdészeti kezelésbe adni; ha pedig erdeje 3000 kataszteri holdnál kisebb, de legalább 500 kataszteri hold és sem erdőmérnököt nem alkalmaz, sem erdejét államerdészeti kezelésbe nem adja, köteles erdőgazdaságának irányítására és vezetésére erdőmérnök állandó szaktanácsait igénybevenni vagy erdőmérnök tartására ugyanennek a pontnak rendelkezése alá tartozó más erdőtulajdonossal társulni.

40. § Az erdőgazdasági segédszolgálat ellátása végett:

1. az az erdőtulajdonos, akinek erdeje legalább 1000 kataszteri hold, tekintet nélkül arra, hogy erdeje államerdészeti kezelésben van-e vagy nem, a 48. §-ban megszabott szakképzettségű alerdészt (főerdőőrt, erdőőrt) köteles alkalmazni;

2. az az erdőtulajdonos, akinek erdeje 1000 kataszteri holdnál kisebb de legalább 500 kataszteri hold, abban az esetben, ha erdeje államerdészeti kezelésben van és külön alerdészt (főerdőőrt, erdőőrt) nem alkalmaz, köteles a közös erdészeti segédszolgálati szervezetbe (43. §) belépni.

41. § Erdejének őrzetéséről minden erdőtulajdonos megfelelően gondoskodni köteles.

Az erdőőrzés ellátása céljából az erdőtulajdonosok erdőkerülő tartására a 45. § rendelkezései szerint társulhatnak.

42. § Ugyanazon az erdőbirtokon a 308. § alapján alkalmazott alerdész az erdőgazdasági segédszolgálat ellátásával, a 40. § alapján alkalmazott alerdész (főerdőőr, erdőőr) pedig az erdőőrzés ellátásával is megbízható abban az esetben, ha az együttes szolgálat megfelelő ellátása képességét meg nem haladja.

43. § Az erdőgazdasági segédszolgálatot azokban az államerdészeti kezelésben lévő erdőkben, amelyekben tulajdonosuk külön alerdészt (főerdőőrt, erdőőrt) nem alkalmaz, a közös erdészeti segédszolgálati szervezetben alkalmazott kerületi alerdész (főerdőőr, erdőőr) látja el.

A közös erdészeti segédszolgálati szervezetet a szervezetbe tartozó erdőtulajdonosok államerdészeti kezelésben lévő erdejük kiterjedésének és jövedelmezőségének arányában vármegyénként tartják fenn.

A kerületi alerdészek (főerdőőrök, erdőőrök) a szervezetet fenntartó erdőtulajdonosok alkalmazottai.

A kerületi alerdészek (főerdőőrök, erdőőrök) létszámát, kerületi beosztását, javadalmazását, szolgálati és nyugellátási szabályait, valamint az erdőtulajdonosok által a közös erdészeti segédszolgálati szervezet fenntartása végett fizetendő költségjárulékok megállapításának, kivetésének és behajtásának módozatait az elsőfokú erdőrendészeti hatóság törvényhatóságonként a földművelésügyi miniszter által kiadott mintaszabályzatnak megfelelő szabályzatban állapítja meg; a szabályzatot a földművelésügyi miniszter hagyja jóvá.

A kerületi alerdészeket (főerdőőröket, erdőőröket) az erdőfelügyelőség meghallgatásával az elsőfokú erdőrendészeti hatóság alkalmazza. A kerületek apasztása esetében a földművelésügyi miniszter jogosult azt a kerületi alerdészt (főerdőőrt, erdőőrt), akinek állása feleslegessé vált, más vármegyében megüresedett hasonló szervezetbeli állásra áthelyezni.

Abban a vármegyében, ahol a törvény hatálybalépésekor közös erdőőri szervezet már fennáll, ezt a szervezetét kell az első bekezdésben említett szervezetnek tekinteni.

44. § A 39-41. §-ok rendelkezései nem terjednek ki árvédelmi társulatnak vagy árvédelmi mű engedélyezésének egyébként e törvény hatálya alá tartozó azokra a területeire, amelyeken a vízügyi hatóság rendelkezése alapján árvédelmi vagy folyamszabályozási célra tartanak fenn faállományt.

45. § A 39-41. §-ok szerint közös erdőmérnök alkalmazására vagy közös erdőkerülő tartására erdőtulajdonosok csak olyan csoportosulással társulhatnak, amely mellett, figyelembe véve a területek fekvését, megközelíthetőségét és együttes kiterjedését, valamint a közös alkalmazott lakóhelyét, a teljesítendő feladatok eredményes ellátását közös alkalmazással is biztosítani lehet.

A társulásra vonatkozó megállapodást, továbbá a megállapodás alapján a közös alkalmazottal kötött szolgálati szerződést az erdőrendészeti hatóságnak be kell mutatni.

46. § Az erdőgazdasági személyzet legkisebb létszámát és a személyzet alkalmazásbavételének határidejét a tulajdonos meghallgatásával az erdőbirtok jövedelmezőségéhez, tagoltságához, valamint az erdőgazdasági munkálatok terjedelméhez mérten és az e fejezetben foglalt rendelkezések figyelembevételével az üzemterv állapítja meg.

Ha erdőgazdaságának vezetését és irányítását maga látja el, a megszabott erdőgazdasági személyzeti létszámba (39. § 4. pontja) be kell számítani azt az erdőtulajdonost, aki az erdészeti alkalmazottakra egyébként megállapított kellékeknek megfelel, ha a 47. §-ban meghatározott szakminősítése van, vagy ha 1000 kataszteri holdat meg nem haladó erdőbirtok tulajdonosának valamely gazdasági főiskola által kiállított (honosított) oklevele vagy végbizonyítványa van.

A 39. § 4. pontja alá eső erdőbirtokon az erdőrendészeti hatóság a tulajdonos kérelmére a megszabottnál kisebb képesítésű alkalmazott tartását is megengedheti átmenetileg akkor, ha a tulajdonos anyagi helyzete a megszabott képesítésű alkalmazott tartását el nem bírja.

A 45. § alapján alkalmazott közös erdőmérnök, alerdész (főerdőőr, erdőőr) vagy erdőkerülő az erdőgazdasági személyzet létszámába csak akkor számít be, ha szolgálati szerződését az erdőrendészeti hatóságnak bemutatják.

47. § Erdőgazdaságban erdőmérnöki szolgálatra, csak olyan erdőmérnököt szabad alkalmazni, aki magyar állampolgár és oklevelét belföldön szerezte vagy külföldön szerzett oklevelét belföldön szabályszerűen honosíttatta s ezenfelül az 50. §-ban foglalt rendelkezések értelmében sincs az ily alkalmazásból kizárva.

48. § Erdőgazdasági segédszolgálatra csak olyan magyar állampolgárt szabad alkalmazni, aki az 50. §-ban foglalt rendelkezések értelmében az ily alkalmazásból nincsen kizárva, a huszadik életévét betöltötte, és akinek legalább a következő pontok valamelyikében meghatározott szakképesítése van:

1. a jelen törvény hatálybalépése után felállított kétéves tanfolyamú hazai alerdész-szakiskolán képeztetést szerzett;

2. a tatai vagy az esztergomi m. kir. erdőgazdasági szakiskolát vagy az egykori vadászterdői m. kir. erdőőri szakiskolát és továbbképző tanfolyamát sikeresen elvégezte;

3. az egykori görgényszentimrei, vadászterdei, lipótújvári vagy királyhalmi m. kir. erdőőri szakiskolák valamelyikét sikeresen elvégezte;

4. az esztergomi és a királyhalmi m. kir. erdőőri és vadőri iskolák egyikét sikeresen elvégezte vagy az 1879:XXXI. tc. 37. §-ában megszabott erdőőri szakvizsgát letette.

49. § Erdő őrzésére erdőkerülőként csak olyan magyar állampolgárt szabad alkalmazni, aki huszadik életévét betöltötte és az 50. §-ban foglalt rendelkezések értelmében sincs az ily alkalmazásból kizárva.

50. § Erdőmérnöki, alerdéshi (főerdőőri, erdőőri) vagy erdőkerülői szolgálatra nem lehet alkalmazni azt:

a) aki büntett vagy nyereségvágyból elkövetett vétség miatt jogerősen kiszabott szabadságvesztésbüntetésre ítéltetett, addig, amíg büntetésének kiállása után, - ha pedig a büntetés végrehajtása felfüggesztetett, az ítélet jogerőre emelkedésének napja után, ha kegyelmet kapott, az erre vonatkozó elhatározás keltének napja után, végül, ha a büntetés végrehajtása elévült, az elévülés időpontjának beállta után, - büntett miatt elítélés esetében öt év, vétség miatt elítélés esetében három év el nem telt;

b) akit jogerős büntetőbíróági ítélettel hivatalvesztésre ítélték, a hivatalvesztés tartama alatt;

c) aki erkölcsi tekintetben alapos kifogás alá esik.

51. § Az erdőmérnökök, alerdészek (főerdőőrök, erdőőrök) és erdőkerülők első szolgálatbalépésükkor hatósági esküt kötelesek tenni, mégpedig erdőmérnökök az elsőfokú erdőrendészeti hatóság előtt, alerdészek (főerdőőrök, erdőőrök) és erdőkerülők pedig a főszolgabíró előtt.

A hatósági eskü szövege a következő:

a) erdőmérnököknél:

„Esküszöm a mindenható és mindentudó Istenre, hogy az erdőgazdaság és a természetvédelem érdekeit mindenhol és mindenkor híven és lelkiismeretesen szolgálni fogom; szolgálatomban a közérdeket is tekintetbe veszem; a reámruházott jogosítványok gyakorlásánál és a reámhárított köteleességek teljesítésénél a törvényeket, rendeleteket és a hatósági utasításokat megtartom; szolgálatomban pártatlanul és igazságosan járok el. Isten engem úgy segítjen!”

b) alerdészeknél (főerdőőröknél, erdőőröknél) és erdőkerülőknél:

„Esküszöm a mindenható és mindentudó Istenre, hogy a gondozásomra bízott erdőre, annak összes tartozékaira, vad- és halállományára, a törvényes védelem alá helyezett állatokra, természeti és történelmi emlékekre, valamint mindarra, ami törvényes természetvédelem alatt áll, hűséggel és lelkiismeretesen vigyázok; mindenről, amit gondozásomra bízna, lelkiismeretesen számot adok; szolgálati köteletségemet a törvényeknek, rendeleteknek és szolgálati utasításomnak megfelelően pontosan teljesítem; a reámruházott jogosítványokkal nem élek vissza; a károkozókkal szemben a törvény- és szolgálati utasításaim szerint pártatlanul és igazságosan járok el, a károkozókat előljáróimnak bejelentem; soha senkit alaptalanul nem vádolok és mindenben a való igazsághoz tartom magam. Isten engem úgy segítjen!”

A letett hatósági esküről bizonyítványt kell kiszolgáltatni és a felesketettekről nyilvántartást kell vezetni.

52. § Ennek a törvénynek hatálybalépésekor alkalmazásban álló erdészeti alkalmazottak a hatósági esküt a földművelésügyi miniszter által kitűzött határidő alatt kötelesek letenni. A hatósági eskü letételére nem köteles az olyan erdészeti alkalmazott, aki az alkalmazásának megfelelő esküt az 1879:XXXI. törvénycikk alapján már letette.

53. § A felesketett erdőmérnökök, alerdészek (főerdőőrök, erdőőrök) és erdőkerülők szolgálatukban közbiztonsági közegek; ebben a minőségükben lőfegyvert viselhetnek.

Amennyiben a felügyeletükre vagy őrizetükre bízott területen a vadállományra, halállományra és a törvényes védelem alatt álló állatokra is kötelesek felügyelni, szolgálati lőfegyverükön felül - a vadászati jog gyakorlására jogosultnak hozzájárulásával - megfelelő vadászfegyvert is viselhetnek.

A felesketett erdészeti alkalmazottak szolgálatukban a földművelésügyi miniszter által megállapított könnyen felismerhető jelvényt kötelesek viselni.

54. § A felesketett alerdészek (főerdőőrök, erdőőrök) és erdőkerülők a földművelésügyi miniszter által kiadott utasítás szerint naplót kötelesek vezetni az erdőben észlelt károsításokról s a naplóban a bejegyzéseket a kelet kivételével aláírni kötelesek.

55. § A földművelésügyi miniszter és a belügyminiszter által egyetértve kiadott szabályzat állapítja meg az erdőgazdaságokban alkalmazott erdőmérnököknek, alerdészeknek (főerdőőröknek, erdőőröknek) és erdőkerülőknél azokat a jogait, amelyek őket az 53. § értelmében megilletik, továbbá azokat a tennivalóit, amelyeket erdei, vadászati és halászati, továbbá természetvédelemmel kapcsolatos kihágások, erdőrendészeti áthágások, erdőégés vagy közveszély esetében mint hatóságilag felesketett közbiztonsági közegek teljesíteni kötelesek. Ugyancsak a szolgálati utasítás állapítja meg a részletes fegyverviselési, fegyverhasználati és fegyelmi szabályokat is.

56. § A 39. § 2-3. pontjaiban felsorolt erdőtulajdonosok által az államerdészeti kezelésben lévő erdőbirtokokon alkalmazott alerdészek (főerdőőrök, erdőőrök) és erdőkerülők szolgálatát és szolgálati jogviszonyait a földművelésügyi miniszter szabályozza.

57. § Az erdőtulajdonos és erdészeti alkalmazottja között fennálló szolgálati jogviszonyt, ha az alkalmazott nincs közszolgálatban vagy nem esik az 56. § alá, a törvény korlátaiban belül a felek között létrejött szerződés szabályozza.

58. § Erdőigazgató, főerdőtanácsos, erdőtanácsos, főerdőfelügyelő, erdőfelügyelő, főerdőmester, erdőmester, főerdész vagy erdőtiszt címet, továbbá olyan más címet, amelyből magasabb erdészeti képzettségre lehet következtetni, csak erdőmérnök és csak szolgálatadójának hozzájárulásával használhat.

Annak, aki nagyobb erdőgazdaság vezetésével van megbízva, a földművelésügyi miniszter - rendkívül indokolt esetben - ilyen címek valamelyikének használatát - a szolgálatadó hozzájárulásával - akkor is engedélyezheti, ha a cím használatára jogosított nem erdőmérnök.

Alerdész, körerdész, pagonyerdész címet csak az használhat, akinek a 48. § 1-3. pontjai alatt meghatározott valamelyik szakminősítése van.

Erdőőr, főerdőőr címet csak az használhat, akinek a 48. § 4. pontja alatt meghatározott valamelyik szakminősítése van.

59. § Az 53. § harmadik bekezdése alapján megállapított hatósági jelvényt csak tényleges szolgálatban álló felesketett erdészeti alkalmazott jogosult viselni.

Aki a jelvényt jogosulatlanul viseli, vagy aki az előbbi §-ban felsorolt címeket jogosulatlanul használja, kihágást követ el és az 1930:III. tc. 82., illetőleg 83. §-ában megállapított büntetés alá esik.

VI. Fejezet. Az erdők államerdészeti kezelése

60. § Az erdőgazdaság szakszerű irányítása, vezetése és általában az erdőgazdálkodás szakszerű ellátása végett (39. §) államerdészeti kezelésbe kell venni:

a) a nagy- és kisközségek, az 1913:X. törvénycikk alapján alakult legeltetési társulatok, valamint erdőbirtokossági társulattá alakulásra kötelezett közösségek (146. §), illetőleg az ezekből alakult erdőbirtokossági társulatok erdőbirtokait, a közbirtokosságok, illetőleg az ezekből alakult erdőbirtokossági társulatok olyan erdőbirtokainak kivételével, amelyeket az erdőtulajdonos által alkalmazott erdőmérnök kezel (39. § 2. pontja);

b) abban az esetben, ha a tulajdonos nem alkalmaz erdőmérnököt: törvényhatóságok, megyei városok, egyházak, egyházi testületek, vallásfelekezetek, egyházi, illetőleg vallásfelekezeti intézetek, más közintézetek, alapítványok, közbirtokosságok, közbirtokosságból alakult erdőbirtokossági társulatok, részvénytársaságok és szövetségek erdőbirtokait, közérdekű erdőtelepítésre kijelölt minden területét, úgyszintén hitbizományi vagyonhoz tartozó erdőbirtokot (39. § 3. pontja);

c) azokat a közérdekű erdőtelepítésre kijelölt területeket, amelyeknek tulajdonosai erdőmérnököt nem alkalmaznak;

d) a gyámhatóság előterjesztése alapján a gyámság vagy gondnokság tartamára a gyámolt vagy gondnokolt erdejét;

e) a 39. § 4. pontja alá eső erdőtulajdonos 3000 kataszteri holdnál kisebb erdejét, ha a kezelésbevétel az erdőtulajdonos kéri.

61. § Azokon az erdőkön felül, amelyeket a 60. § értelmében államerdészeti kezelésbe kell venni, a földművelésügyi miniszter a 60. §-ban meghatározott feladatok ellátása végett államerdészeti kezelésbe vehet még - tulajdonosa kérésére - minden más erdőt, továbbá ilyen kérés nélkül is minden olyan erdőt, amelynek tulajdonosa az erdőgazdaság szakszerű irányításáról és vezetéséről az erdőrendészeti hatóság által kitűzött határidő alatt nem gondoskodik.

62. § Az államerdészeti kezelést meg kell szüntetni:

a) ha a 60. § a) pontja alapján államerdészeti kezelésbe vett erdő olyan személy tulajdonába jut, aki erdejét államerdészeti kezelésbe adni nem köteles; az államerdészeti kezelést annak az évnek a végével kell megszüntetni, amelyben az új tulajdonos a megszüntetést legalább három hónappal az év vége előtt az erdőigazgatóság útján kéri;

b) a 60. § b) pontja alapján államerdészeti kezelésbe vett erdőknél annak az évnek végével, amelyben a tulajdonos erdejének kezelésére erdőmérnököt alkalmazott;

c) a 60. § c) pontja alá sorozott területeknél annak az évnek a végével, amely évben az erdőtelepítés érdekében elrendelt műszaki és erdőtelepítési munkálatok teljes és sikeres befejezést nyertek, kivéve ha a megtelepített erdőt a 60. § értelmében vagy a földművelésügyi miniszternek a 61. § alapján hozott határozata szerint továbbra is államerdészeti kezelésben kell tartani;

d) a 60. § d) pontja alapján államerdészeti kezelésbe vett erdőnél annak az évnek végével, amelyben a gyámság vagy gondnokság megszűnt;

e) a 60. § e) pontja alapján államerdészeti kezelésbe vett erdőnél a kezelés kezdetétől számított tíz év letelte után; az államerdészeti kezelést annak az évnek a végével kell megszüntetni, amelyben a tulajdonos a megszüntetést legalább három hónappal az év vége előtt az erdőigazgatóság útján annak igazolása mellett kéri, hogy a szakszerű kezeléshez megkívánt személyzetet (46. §), a kellő időtől fogva szerződtette;

f) a 61. § alapján államerdészeti kezelésbe vett erdőknél a kezelés kezdetétől számított tíz év letelte után abban az esetben, ha a megszüntetést az erdőtulajdonos kéri, vagy ha a megszüntetést a földművelésügyi miniszter az államerdészet érdekeire vagy más fontos közérdek szempontjából látja szükségesnek; az államerdészeti kezelést annak az évnek a végével kell megszüntetni, amelyben a tulajdonos a megszüntetést legalább három hónappal az év vége előtt az erdőigazgatóság útján annak igazolása mellett kéri, hogy a szakszerű kezeléshez megkívánt személyzetet (46. §) a kellő időtől fogva szerződtette: tíz éven belül is meg kell szüntetni bármelyik év végével az állami kezelést, ha az erdő más tulajdonába megy át és az új tulajdonos igazolja, hogy a szakszerű kezeléshez megkívánt személyzetet a kellő időtől fogva szerződtette;

g) az erdőgazdasági művelés alól a törvény megsértése nélkül kivont erdőnél annak az évnek végével, amelyben az erdőgazdasági művelés megszűnt.

Az államerdészeti kezelést a földművelésügyi miniszter indokolt kérelemre az e) és f) pontban említett tíz éven belül is megszüntetheti.

63. § Az államerdészeti kezelésbevételt, illetőleg a kezelés megszüntetését az erdőrendészeti hatóság rendeli el.

A 61. §-on alapuló államerdészeti kezelésbevételt és a kezelés megszüntetését az olyan erdőnél, amely valamely hatóság vagyongfelügyelete alatt áll, csak a vagyongfelügyeleti hatóság hozzájárulásával szabad elrendelni.

64. § Az államerdészeti kezelés megszüntetésénél a 62. §-ban szabályozott eljárás az irányadó azoknál az erdőknél is, amelyek ennek a törvénynek hatálybalépésekor már államerdészeti kezelés alatt állanak, kivéve a külön megállapodáson alapuló államerdészeti kezelést, amelyre a kezelés módja, feltételei és megszűnése tekintetében a külön megállapodás és az annak alapján kiadott rendelkezések irányadók.

65. § Az államerdészeti kezeléssel kapcsolatos feladatokat az erdőigazgatóságok ellenőrzése mellett az erdőfelügyelőségek végzik.

Az államerdészeti kezelés keretében az erdőfelügyelőség hatásköre az erdőgazdaságokban felmerült mindazokra a tennivalókra terjed ki, amelyeknek teljesítéséhez erdészeti szakképzettség szükséges.

Az erdőfelügyelőség az előbb említett feladatok ellátása során a jogszabályok, az üzemterv és az esetleg kiadott külön hatósági intézkedések korlátain belül a tulajdonos kívánságait figyelembe venni köteles.

66. § Az erdőfelügyelőségnek az előző §-ban megállapított hatásköre nem terjed ki az erdőgazdasági munkák végrehajtására, továbbá az anyag- és pénzkezelésre. Ezeket a tennivalókat az erdőtulajdonos saját munkaerejével és saját költségén látja el. A földművelésügyi miniszter az erdőtulajdonossal kötött megállapodás alapján elrendelheti, hogy az erdőfelügyelőség a költségek megtérítése ellenében egészben vagy részben ezeket a feladatokat is teljesítse.

Indokolt esetben a földművelésügyi miniszter az ilyen külön megállapodás alapján kezelésre elvállalt erdő tekintetében az erdőgazdálkodás ellátására külön erdőhivatalt (234. §), állíthat fel.

67. § Az államerdészeti kezelésbe átvett erdő tulajdonosa maga köteles saját költségén gondoskodni a törvény értelmében kötelező erdőgazdasági segédszolgálat ellátásáról, valamint erdejének őriztetéséről.

68. § Az államerdészeti kezeléssel járó tennivalók ellátásához szükséges kézi munkaerőt, anyagot, szerszámot és az ezek szállításához szükséges fuvarát az erdőtulajdonos díjtalanul köteles az erdőfelügyelőség vagy az erdőigazgatóság kiküldöttjének rendelkezésére bocsátani.

Az állami kezelés körében felmerülő minden egyéb szükségletet az állam fedezi.

69. § Az államerdészeti kezelésbe vett erdő tulajdonosa az államerdészeti kezeléssel járó költségek fejében az államnak évi járulékot fizet.

A kezelési költségjárulékot az erdőfelügyelőség által szolgáltatott adatok alapján és a megállapított egységtételek (70. §) alkalmazásával az elsőfokú erdőrendészeti hatóság veti ki és tartja nyilván.

A kezelési költségjárulék biztosításra és behajtására, a közadók kezelésére vonatkozó törvényes rendelkezések az irányadók. Bírói árverés esetében a jogerőre emelkedett legutolsó árverés napjától visszafelé számított három évnél nem régebbi hátralékok a vételár bírói felosztásánál törvényes elsőbbséggel bírnak és az elárverezett ingatlant közvetlenül terhelő föld- és házadóval, ezek pótlékaival és járulékaival együtt, az ezek törvényes elsőbbségére megállapított szabályok szerint elégítendőek ki. Az ingatlanok haszonélvezetére vezetett bírói végrehajtás esetében a kezelési költségjárulékot az ingatlant közvetlenül terhelő és a jogerőre emelkedett legutolsó árverés napjától visszafelé számított három évnél nem régebbi állami, törvényhatósági és községi adóval, vagyonváltsággal, vízszabályozási járulékkal, szőlőfelújítási kölcsöntartozással és birtokrendezési költséggel együtt törvényes elsőbbséggel bíró tételként kell kifizetni.

70. § Az államerdészeti kezelésbe vett erdő kezeléséért fizetendő évi járulékot az erdő terjedelmének és jövedelmezőségének figyelembevételével kell megállapítani.

A kezelési költségjáruléknak kataszteri holdankénti átlagos egységtételét - a földművelésügyi miniszter a pénzügyminiszterrel egyetértve - törvényhatóságokként öt évről öt évre állapítja meg és erről a földművelésügyi miniszter az állami költségvetés kapcsán az országgyűlésnek jelentést tesz.

Azokban a törvényhatóságokban, amelyekben az államerdészeti kezelésbe vett erdők jövedelmezőségi viszonyai között nagyobb eltérések vannak, az elsőfokú erdőrendészeti hatóság az erdőfelügyelőség javaslata alapján legfeljebb három jövedelmezőségi osztályt állít fel, azokba az erdőket besorozza s mindegyik osztályra külön-külön állapítja meg a kezelési költségjárulék egységtételét, de úgy, hogy a törvényhatóság területén államerdészeti kezelésben álló erdők egy-egy kataszteri holdjára átlagosan eső egységtétel megfeleljen a törvényhatóság területére megállapított átlagos egységtételnek. A legmagasabb egységtétel a legalacsonyabb egységtétel háromszorosánál nagyobb nem lehet.

71. § A közérdekű erdőtelepítésre kijelölt területeket az elrendelt összes munkálatok teljes és sikeres befejezéséig, továbbá az 1913:X. törvénycikk alá eső közös legelő erdőterületét (10. §), valamint az erdőrendészeti hatóság engedélyével közös erdőhasználatra társult erdőtulajdonosoknak a közös erdőgazdálkodásba vont erdeit (301. §), kezelési költségjárulék nem terheli.

A véderdők és a természetvédelmi területként kijelölt erdők tulajdonosait a földművelésügyi miniszter az erdőigazgatóság meghallgatása után a kirótt kezelési költségjárulék megfizetésének kötelezettsége alól meghatározott időre részben vagy kivételes indokok alapján egészben is felmentheti.

72. § Az államerdészeti kezelés nem érinti a tulajdonosnak az államerdészeti kezelésbe vett erdő állagával és hasznaival való rendelkezési jogát.

73. § Az államerdészeti kezelésbe vett erdő tulajdonosa, ha erdőgazdasága ügyeit nem személyesen intézi, köteles az erdőgazdálkodás vitelére meghatalmazottat kijelölni, aki őt az erdőigazgatósággal és az erdőfelügyelőséggel való érintkezésben képviseli. A meghatalmazott jogkörének terjedelmét és a jogkör gyakorlásának szabályait, a földművelésügyi miniszter rendeletben állapítja meg.

74. § A hatóságok az államerdészeti kezelésbe átvett erdők tulajdonosaihoz intézett rendelkezéseiket, ha a rendelkezés végrehajtásánál vagy a végrehajtás felügyeleténél az erdőfelügyelőségnek is közre kell működnie, az erdőfelügyelőséggel is közölni kötelesek.

Második cím. Az erdők megosztása

75. § Területileg összefüggő erdőt tulajdonátruházással kapcsolatban természetben megosztani csak a földművelésügyi miniszter előzetes engedélyével és az általa jóváhagyott terv szerint szabad.

76. § A megosztásra szánt részeket úgy kell kihasítani, hogy határaikat lehetőség szerint utak, nyíladékok, töltések vagy természetes vonalak alkossák, továbbá, hogy lehetőleg a megosztás folytán keletkező részek termékeit szekérrel járható úton idegen terület igénybevétele nélkül el lehessen szállítani s általában az egyes részek okszerű erdőgazdálkodás önálló folytatására alkalmasak legyenek.

77. § A megosztás engedélyezésére irányuló kérvényt az erdőigazgatósághoz kell benyújtani.

A kérvényhez mellékelni kell a megosztásra szánt egész erdőterület kataszteri birtokívének és telekkönyvi betétjének vagy telekjegyzőkönyvének hiteles másolatát, az erdőgazdasági üzemtervet, két példányban az erdőnek a tervezett megosztást feltüntető pontos térképét továbbá ugyancsak két példányban a megosztás tervét, amelynek tartalmaznia kell mind az elidegenítésre szánt részek, mind az eddigi tulajdonban esetleg visszamaradó rész területének, fekvésének meghatározását, valamint talajának és faállományának leírását.

78. § A kérvényt az erdőigazgatóság - véleményének nyilvánításával - 15 nap alatt az elsőfokú erdőrendészeti hatósághoz továbbítja; amely azt további 30 nap alatt saját javaslatával a földművelésügyi miniszterhez terjeszti fel és javaslatát a folyamodóval is közli. A folyamodó a javaslatra a közléstől számított 15 nap alatt a földművelésügyi miniszternél észrevételeket tehet.

79. § A földművelésügyi miniszter a megosztás engedélyezése felől az országos erdőgazdasági érdekek és a fennforgó méltányos magánérdekek figyelembevételével a felterjesztésnek hozzáérkezésétől számított 60 nap alatt végérvényesen határoz.

Az engedély megadását a földművelésügyi miniszter az erdőfenntartás biztosítása és a kihasított részeknek okszerű erdőgazdálkodásra alkalmasakká tétele céljából feltételekhez kötheti, a megosztási terv módosításától teheti függővé, sőt a megosztást a harmadik és negyedik bekezdésben említett eseteket kivéve, egészben vagy részben el is tilthatja.

Az engedély megadását megtagadni nem lehet:

1. ha mind az eredeti tulajdonos kezén visszamaradó területrészt, mind az elidegeníteni szándékolt területrészek külön-külön egy tagban legalább 100-100 kataszteri hold kiterjedésűek;

2. ha a kihasított területrészt az ezzel közvetlenül határos erdő tulajdonosa szerzi meg, feltéve, hogy a lehasítás után még visszamaradó területrészt kiterjedése egy tagban legalább 100 kataszteri hold; végül

3. ha a megosztás közérdekű célt szolgál (pl. közcélú gyógyintézet, menedékház, kilátó vagy cserkész tábor) vagy a tulajdonos részére szükséges lakóház létesítését szolgálja.

Nem lehet megtagadni az engedély megadását akkor sem, ha mind a tulajdonos kezén visszamaradó, mind az elidegeníteni szándékolt terület rész 100 kataszteri holdnál kisebb kiterjedésű ugyan, de okszerű erdőgazdálkodásra alkalmas.

A megosztási tervezetet a harmadik és negyedik bekezdésekben meghatározott esetekben is be kell mutatni; a földművelésügyi miniszter állapítja meg, hogy a harmadik és negyedik bekezdésekben meghatározott valamelyik kivétel fennáll-e. A harmadik bekezdés 3. pontja esetében a földművelésügyi miniszter a 16. §-ban megkívánt terület pótlást elengedheti.

A megosztás megengedése esetében a földművelésügyi miniszter a megosztást feltüntető térképnek és a megosztási tervnek mindkét példányát hozzájárulási záradékkal látja el s azok egyik példányát a félnek, másik példányát pedig az ellenőrzés gyakorolhatása végett az erdőfelügyelőségnek adja ki.

80. § Az egyes részeket az engedélyezett megosztási tervnek megfelelően - az erdőfelügyelőség ellenőrzése mellett - állandó határjelekkel kell megjelölni.

Az elidegenített részeket csak a határjelek felállítása után szabad birtokba adni.

81. § A megosztásnak e törvény alapján való engedélyezése nem pótolja a tulajdonátruházáshoz más jogszabály alapján esetleg szükséges hatósági hozzájárulást vagy tudomásulvételt.

82. § A 75-81. §-ok rendelkezéseit megfelelően alkalmazni kell akkor is, ha az erdőnek megosztva elidegenítése árverés útján történik; továbbá akkor is, ha közös erdőt kell a tulajdonostársak között felosztani.

Az erdőigazgatóság az első bekezdésben említett esetben a megosztást érintő minden kérdésben jogorvoslattal élhet.

83. § A hatóságok és hatósági közegek kötelesek a tudomásukra jutott erdőmegosztásokról az erdőfelügyelőséget azonnal értesíteni.

84. § A megosztással kapcsolatban kért tulajdonjogi bejegyzést a telekkönyvi hatóság csak akkor rendelheti el, ha a megosztás hatósági engedélyezése igazolva van.

Harmadik cím. Erdei termékek szállítása

I. Fejezet. Szállítás szárazon

85. § Ha az erdőnek nincsen megfelelő összekötő útja, amelyen az erdőből az erdei termékeket szállítani lehet, az erdőtulajdonos indokolt kérelmére a község köteles az erdőbirtok megközelítéséhez szükséges közös út létesítéséről és fenntartásáról az 1894:XII. tc. 36-40. §-ainak megfelelő alkalmazása és az erdőrendészeti hatóság utasításainak követése mellett gondoskodni.

86. § Ha az erdőből az erdei terméket megfelelő irányban haladó út, alkalmas víziút, közforgalmú vasút vagy más közforgalmi szállítási berendezés hiánya miatt vagy egyáltalában nem vagy csupán az elérhető haszonnal arányban nem álló nagy költséggel lehetne elszállítani, az erdőrendészeti hatóság engedélyt adhat arra, hogy az erdei terméket nyilvános közlekedésre nem szolgáló területen is átszállíthassák, szükség esetében erre a célra másnak magánútját (vontató-, csúsztató-, szán- vagy szekérútját, ösvényét, csúsztatóját), valamint az átszállítandó erdei termékek rakásolására és feldolgozására szükséges földterületeket is használhassák. Az engedéllyel terhelt út vagy más földterület tulajdonosa, vagy az, akit a rendelkezés más jogalapon megillet, a használatot túrni köteles (97. és 98. §).

87. § Átszállítás szüksége (86. §) esetében az erdőrendészeti hatóság megengedheti, hogy az erdei termékek átszállítására másnak magánhasználatú vasútját vagy másféle szállító berendezését megfelelő használati díjért igénybevegyék. Mellőzni kell az engedély megadását akkor, ha a szállító berendezés tulajdonosa az erdei termék átszállítására elfogadható feltételek mellett kötelező ajánlatot tesz.

88. § Természetvédelmi területre, vallási vagy kegyeleti helyül szolgáló ingatlanra, valamint vallási, közoktatási, tudományos vagy kegyeleti célra rendelt olyan ingatlanra, amely sem nem erdő sem nem mezőgazdasági terület, erdei út (85. §) építése céljából kisajátítási jogot engedélyezni, vagy azt az átszállítás érdekében igénybevenni (86. §) nem szabad.

89. § Az engedély iránti kérelmet (86. és 87. §) az elsőfokú erdőrendészeti hatóságnál kell előterjeszteni.

A kérvényt az elsőfokú erdőrendészeti hatóság az előzetes intézkedések megtétele céljából az erdőfelügyelőséghez juttatja. A kérvényt az erdőfelügyelőség az érdekelt községekben és városokban 30 napi közszemlére téteti ki s erről az érdekelt földtulajdonosokat azzal a figyelmeztetéssel értesíti, hogy a kérelemre vonatkozó észrevételeiket a kézbesítéstől számított 30 nap alatt szóval vagy írásban a községi előljárásnál, városokban a polgármesternél, Budapest székesfővárosban a kerületi előljárásnál adhatják be.

A szóval előterjesztett észrevételeket jegyzőkönyvbe kell foglalni.

Az észrevételek beadására kitűzött határidő letelte után az erdőfelügyelőség szükség esetében meghallgatja az államépítészeti hivatalt, a kultúrmérnöki, illetőleg folyammérnöki hivatalt és a gazdasági felügyelőiséget is. Ha szükséges, az elsőfokú erdőrendészeti hatóság - elnöki jogkörben - helyszíni bejárást rendel el. A bejárás vezetője a törvényhatóság első tisztviselője vagy helyettese.

A helyszíni bejárásra az összes érdekeltet, valamint az ugyanazon területen átszállításra már korábban jogot nyert engedélyeseket, továbbá a szükséghez képest az előbbi bekezdésben megnevezett hivatalokat is meg kell hívni. A bejárásnál résztvevők észrevételeit a tárgyalási jegyzőkönyvbe kell foglalni.

A kellően előkészített ügyiratokat az erdőfelügyelőség az elsőfokú erdőrendészeti hatóság elé terjeszti. Az elsőfokú erdőrendészeti hatóság a tett észrevételek megvizsgálása után a kérelem ügyében soronkívül határoz és határozatát közli az összes érdekelt felekkel és hivatalokkal.

Az engedélyezésnél ügyelni kell arra, hogy az átszállítás csak elkerülhetetlen szükség esetében engedélyeztessék, hogy az idegen utak és földterületek igénybevétele a nélkülözhetetlen mértéken túl ne terjedjen, s hogy a közérdekű követelmények, valamint az igénybevétellel érintett földtulajdonosok vagy más érdekelt jogos kívánságai az engedély-feltételek megállapításánál figyelembe vétessenek. E törvény által megszabott keretekben köteles az erdőrendészeti hatóság mindazokat a rendelkezéseket is megtenni, amelyek az átszállítás akadálytalan lebonyolítása érdekében szükségesek.

90. § Az átszállítást engedélyező határozatban meg kell állapítani:

1. a szállítható erdei termékek választékát és mennyiségét;
2. a szállítás útvonalát, módját és időtartamát;
3. a használható földterületeket, utakat, magánvasútakat vagy más szállító berendezéseket, használatuk módját és feltételeit;
4. a földterületek, utak használatáért járó kártalanítási igényt s amennyiben előre megállapítható, a kártalanítás összegét és megfizetésének módozatait;
5. a magánvasút vagy más szállítóberendezés használati díját és megfizetésének módozatait;
6. a kártalanítás és egyéb kötelezettségek biztosítása a szükséges biztosíték összegét, letételének, kezelésének és visszaszolgáltatásának feltételeit;
7. az engedélyesnek és a használat tőrésére kötelezettnek egymással szemben fennálló egyéb jogát és köteletségét;
8. az átszállítási engedély megszűnésekor követendő eljárást.

91. § Idegen magánutak és földterületek használatát legfeljebb öt évre lehet engedélyezni. Az öt év lejártával az engedélyt felülvizsgálat alá kell venni, s ha az eredetileg fennállott kényszerítő körülmények még mindig fennállanak, az átszállítási és területhasználati engedélyt újabb öt évre meg lehet hosszabbítani; a használati díjakat és kártalanítási összegeket azonban újból meg kell állapítani.

Magánvasút vagy egyéb szállító berendezés használatának megengedését évről-évre kell kérni.

Az átszállítási engedélyt vissza kell vonni, ha az engedélyes az átszállítási jogát egy éven át nem gyakorolja vagy a megállapított biztosítékot (99. §) a kitűzött idő alatt le nem teszi.

92. § Az átszállításra szolgáló magánutat és a hozzátartozó műtárgyakat az átszállítás céljára a szükségnek megfelelő mértékben az engedélyes köteles jókarba helyezni és az engedély ideje alatt jókarban tartani.

93. § Az átszállításra szolgáló magánutat az engedélyes csak úgy használhatja, hogy a tulajdonost vagy más jogosultat az út használatában a szükséges mértéken túl ne akadályozza.

94. § Ha az átszállításra szolgáló magánút vagy földterület tulajdonosának az átszállítás útvonala közelében fekvő ingatlanán a szállított erdei termékhez hasonló erdei terméke van felhalmozva, az engedélyes köteles alkalmazottait minden egyes szállítmányra igazolvánnyal ellátni, faanyagszállításnál pedig köteles a szállított faanyagot megkülönböztetésre alkalmas módon megjelölni.

Károsító cselekmények vagy ilyenek veszélye miatt szükségessé vált ellenőrzés és védekezés költségeit az engedélyes az érdekeltnek megtéríteni köteles.

95. § Ha az érdekelt felek az átszállítás feltételeire vagy az engedélyezett útnak és földterületnek használására az átszállítási engedély kiadása előtt megegyeznek, avagy ugyanezekre az engedély kiadása után az erdőrendészeti hatóság által megállapított feltételektől eltérően egyeznek meg, a megegyezést az elsőfokú erdőrendészeti hatóságnak bejelenteni kötelesek s a megegyezés alapján az engedélyfeltételek, módosítását is kérhetik.

96. § Az átszállítás megkezdésének és befejezésének napját az engedélyes köteles az erdőfelügyelőségnek, valamint a használat túrésére kötelezettnek nyolc nappal előre bejelenteni.

97. § Az engedélyes köteles megtéríteni:

1. földterület használata esetében:

a) a használt ingatlanrészre eső elmaradt hasznot és az engedélyezett használat következtében az ingatlan többi részén előálló jövedelemcsökkenést,

b) az ingatlan értékének a használat folytán a használat megszűnésekor mutatkozó csökkenését,

c) a használattal okozott egyéb kárt és költséget;

2. magánút használata esetében:

a) a használt útrész beruházási költségének évi törlesztési hányadából az engedélyesre a használat arányában eső részt,

b) a használattal okozott kárt és költséget;

3. magánvasút vagy egyéb szállítóberendezés használata esetében: a használatért járó díjat.

98. § A 97. § 1. a), 2. a) és 3. pontjában meghatározott kártalanítás és használati díj összegét és megfizetésük módozatait az elsőfokú erdőrendészeti hatóság az átszállítást engedélyező határozatában állapítja meg.

Ugyancsak az elsőfokú erdőrendészeti hatóság állapítja meg az engedély megszűnésekor a 97. § 1. b) és c) és 2. b) pontjában tárgyalt kártalanítások összegét és megfizetésük módozatait is abban az esetben, ha az érdekelt felek meg nem egyeznek.

99. § Az engedélyes az átszállításból reáharuló kártalanítási és egyéb kötelezettségeinek biztosítására, az érdekelt kérelmére még a szállítás megkezdése előtt pénzben vagy óvadékképes értékpapírban biztosítékot köteles letenni.

A biztosíték összegét, letételének, kezelésének és visszaadásának feltételeit az erdőrendészeti hatóság állapítja meg.

A biztosítékot az engedély megszűnésével csak akkor szabad visszaadni, ha az engedélyes a kártalanítási és egyéb kötelezettségeinek eleget tett.

Ha a jogerősen megállapított kártérítési összeget az engedélyes a megállapított határidő alatt meg nem fizeti, a letett biztosítékból kell azt fedezni.

Ha a kártalanítási kérdésekben valamelyik fél a bírósághoz fordul (229. §), a biztosítékot bírói letétbe kell átutalni.

100. § Az engedélyezési eljárás költsége a folyamodót terheli.

Az átszállítással kapcsolatos egyéb ügyekben a felmerülő eljárási költséget az a fél viseli, aki az eljárás megindítását kérte. Ha azonban a kért vagy a hivatalból elrendelt eljárásra valamely fél magatartása szolgáltatott okot, az eljárási költség megfizetésére a vétkes fél köteles.

Ha az eljárási költség viselésére az előbbiek szerint több fél köteles, az erdőrendészeti hatóság állapítja meg, hogy a felmerült költséget az érdekelt felek milyen arányban kötelesek viselni.

Az eljárási költséget a hatóság felhívására a fél előlegezni köteles.

A megállapított költség megfizetésére harminc napi határidőt kell szabni. A határidő a határozat közlését követő napon kezdődik. A költséget nem fizetés esetében közzadók módjára kell behajtani.

II. Fejezet. Tutajozás és faúsztatás

101. § Tutajozni (szálfákat, rudas anyagot, tönköket tutajjá kötve úsztatni) hajózható folyókon és folyószakaszokon, továbbá azokon a nem hajózható folyókon, folyószakaszokon és patakokon, amelyeken víziművek segélye nélkül már a jelen törvény hatálybalépése idejében is állandóan tutajoztak, a hajózási és vízrendőri szabályok megtartásával mindenkinek szabad s ezekre a tutajozásokra ennek a fejezetnek rendelkezései ki nem terjednek.

Azokon a nem hajózható folyókon, folyószakaszokon és patakokon ellenben, amelyeken a jelen törvény hatálybalépése idejében egyáltalában nem vagy csak víziművek segélyével vagy e nélkül ugyan, de csak időszakonként tutajoztak, csak az erdőrendészeti hatóság engedélyével szabad tutajozni.

Fát úsztatni (tűzifát, tönköket össze nem kötve úsztatni) hajózásra használt folyókon, folyószakaszokon és csatornákon általában tilos; más folyókon, folyószakaszokon, csatornákon és patakokon pedig csak az erdőrendészeti hatóság engedélyével szabad.

102. § Azt, hogy a jelen törvény értelmében mely vizeken szabad tutajozni vagy fát úsztatni, valamint tutajozásra vagy faúsztatásra engedélyt adni, a földművelésügy és kereskedelemügyi miniszter egyetértően állapítja meg.

103. § Amennyiben árvédelmi, vízszabályozási vagy általában közérdekű munkálatok vagy építkezések akadálytalan végrehajtása érdekében szükséges, a törvény értelmében szabad, illetőleg engedélyezett tutajozást vagy faúsztatást a hatóság korlátozhatja, sőt be is tilthatja.

104. § A tutajozás és a faúsztatás előmozdítására, károk megakadályozására és a vízen át való közlekedés biztosítására szolgáló víziműveket és egyéb építményeket csak a vízügyi hatóság engedélyével szabad létesíteni. A vízügyi hatóság köteles az erdőrendészeti hatóságot, az engedély kiadása előtt meghallgatni.

105. § Az engedélyezés iránti kérvény tárgyalására, valamint a határozat meghozatalára a 89. § rendelkezéseit kell alkalmazni. Ha a folyamodó olyan vízre kér szállítási engedélyt, amelyen a tutajozást vagy faúsztatást már gyakorolják vagy amelyre ilyen engedélyt már kiadtak, a határozatokat a tutajozásra vagy a faúsztatásra már jogot nyert engedélyesekkel is, abban az esetben pedig, ha a folyamodó olyan vízre kér szállítási engedélyt, amelyen tutajozást vagy faúsztatást még nem gyakorolnak vagy amelyre ilyen engedélyt még ki nem adtak, továbbá abban az esetben is, ha a folyamodó új víziműveket vagy más építményeket is szándékozik létesíteni, a határozatokat még a partmenti községek előljárásaival (városok polgármestereivel), zsilip- gát-, malomtulajdonosokkal vagy a víz másfelé használatára jogosítottakkal, a tervezett építkezések által közvetlenül érintett parttulajdonosokkal, a kultúrmérnöki, illetőleg a folyammérnöki hivatallal is közölni kell.

106. § Az engedélyben részletesen rendelkezni kell mindazokról a kérdésekről, amelyeknek rendezése az adott esetben szükséges; különösen meg kell jelölni a szállításra szolgáló vízfolyás igénybevehető szakaszát és mellékágait, a tutajozás és a faúsztatás módját, az engedély időtartamát, a szállítási időszakot, a szállítható faanyag választék szerint részletezett mennyiségét, valamint az egyes években szállítható mennyiségeket az engedélyes összes kötelelességeit, különösen azoknak a műveknek a részletes meghatározását (108-111. §), amelyeket az engedélyes létesíteni köteles; az engedélyes által más jogosultak berendezéseinek használatáért évenként fizetendő költség hozzájárulást (114. §); az engedélyes kártalanítási és egyéb kötelezettségeinek biztosítására szükséges pénzbeli biztosíték összegét, letételének, kezelésének és visszaszolgáltatásának feltételeit.

107. § Szállítási engedélyt csak személyre szólóan, az engedélyesnek igazoltan jogos tulajdonában lévő faanyag szállítására és csak meghatározott mennyiségre, továbbá csak a mennyiséggel és a szükséges beruházások költségeivel arányban álló időre, de legfeljebb 20 évre szabad adni.

A szállítási engedélyt csak erdőrendészeti hatósági engedéllyel és csak olyan személyre szabad átruházni, aki a még le nem szállított faanyag tulajdonjogát is megszerezte.

Ugyanarra a vízre csak annyi faanyagnak a tutajozásra vagy úsztatására szabad engedélyt adni, amennyinek a leszállítása a folyóvíz szállítóképességének figyelembevételével mellett okszerűen lehetséges.

108. § Olyan vízre, amely tutajozásra vagy faúsztatásra még nincs vagy kellően nincs berendezve, az erdőrendészeti hatóság a vízügyi hatóság meghallgatása után csak azzal a feltétellel adhat tutajozási vagy faúsztatási engedélyt, hogy az engedélyes köteles a szállításra szolgáló szakaszon mindazokat a vízműveket még a szállítás megkezdése előtt saját költségén létesíteni, amelyek a tutajozás és a faúsztatás előmozdítására szükségesek, nemkülönben azokat a védőműveket is, amelyek a parttulajdonosok és a víz másféle használatára jogosítottak érdekeinek megvédésére, továbbá épületeknek, utaknak, vasutaknak, hidaknak, vízműveknek és egyéb építményeknek a tutajozás és a faúsztatás által okozható karoktól megóvására és a vízen át való közlekedés biztosítására szükségesek.

Nem lehet az engedélyest a parttulajdonosok és a víz másféle használatára jogosítottak érdekeinek megvédésére, továbbá épületeknek, utaknak, vasutaknak, hidaknak, vízműveknek és egyéb építményeknek megóvására szolgáló védőműveknek létesítésére kötelezni abban az esetben, ha ilyen művekre akkor is szükség van, ha a tutajozást vagy a faúsztatást nem gyakorolják.

Az engedélyben mindezeket a munkálatokat a vízügyi hatóság meghallgatásával és az általános vízügyi érdekeknek is figyelembevételével részletesen meg kell állapítani, végrehajtásukra határidőt kell szabni és rendelkezni kell arról is, hogy azokat ki köteles elvégezni.

A szállítási engedély kiadása után létesített épületek, utak, vasutak, hidak, vízművek és egyéb építmények megóvására szükséges műnek elkészítésére a tutajozó vagy úsztató engedélyes nem köteles.

Ha az első bekezdés alapján elrendelt és létesített védőművek elégtelenek, átalakításukat vagy újabb védőművekkel való kiegészítésüket a vízügyi hatóság az erdőrendészeti hatóság meghallgatásával a szállítási engedély tartama alatt bármikor elrendelheti.

109. § Ha a parttulajdonosok és a víz másféle használatára jogosítottak érdekeinek megvédésére, továbbá épületeknek, utaknak, vasutaknak, hidaknak, víziműveknek és egyéb építményeknek a tutajozás és faúsztatás által okozható károktól megóvására szolgáló olyan védőműveket és védőberendezéseket kell a tutajozás és a faúsztatás akadálytalan gyakorolhatása érdekében kiegészíteni vagy átalakítani, amelyek már a tutajozási és faúsztatási engedély kiadása előtt is megvoltak az erdőrendészeti hatóság meghallgatásával a vízügyi hatóság határozza meg, hogy a kiegészítési vagy átalakítási munkát ki köteles elvégeztetni; a kiegészítés vagy az átalakítás költségeit és a kiegészítő új berendezés fenntartási költségeit az engedélyes köteles viselni.

110. § Zsilip-, gát-, malomtulajdonosok, úgyszintén a víz másféle használatára jogosítottak kötelesek megengedni, hogy víziműveiket és egyéb építményeiket a tutajozásra vagy faúsztatásra jogosítottak a szállítás lehetővé tétele érdekében az erdőrendészeti és vízügyi hatóság engedélyével saját költségükön megfelelően átalakíthassák; sőt, ha a tutajozást vagy a faúsztatást különben nem lehetne gyakorolni, abba is belenyugodni kötelesek, hogy üzemük az erdőrendészeti és vízügyi hatóság által meghatározott időben szüneteljen. A berendezések átalakításával és az üzem esetleges szünetelésével járó károkért a szállításra jogosítottaktól kártalanítást követelhetnek.

Az előbbi bekezdésben tárgyalt korlátozások a vízhasználat folytonosságát igénylő nagyipari vállalatokra és községi vízvezetékekre, valamint az 1913:XVIII. tc. 11. §-ában említett víztárolókra és vízerőművekre nem terjeszthetők ki.

111. § Az olyan vizen, amelynek valamely szakaszán egyéb átjáró hiányában gázlókön szoktak átkelni, az engedélyest kötelezni kell arra, hogy a közlekedést megfelelő palló építésével vagy pedig a szállítás időnkénti szüneteltetésével biztosítsa.

112. § Kisajátítási jog engedélyezhető azoknak a területeknek megszerzése végett, amelyekre az engedélyesnek engedélyezett víziművek és egyéb építmények létesítése, a faanyagoknak a víz partjához való szállítása a parton való elhelyezése és szállításra való előkészítése, vízből való kifogása és a parton lerakása céljából elkerülhetetlenül szüksége van. Nincs helye kisajátításnak, ha az engedélyes a kérdéses területeket az 1885:XXIII. tc. 65. §-a alapján kártalanítás nélkül is használhatja vagy ha azokon a hatóság az 1913:XVIII. tc. 8. §-a értelemben az engedélyes kérelmére és javára használati jogot biztosít.

Természetvédelmi területre, valamint vallási, közoktatási, tudományos vagy kegyeleti célra szolgáló, vagy ilyen célra rendelt ingatlanra, vagy olyan ingatlanra, amely sem nem erdő, sem nem mezőgazdasági terület, kisajátítási jogot engedélyezni nem szabad.

A kisajátítási jogot az elsőfokú erdőrendészeti és vízügyi hatóság meghallgatásával a földművelésügyi miniszter adja meg. Az eljárásra nézve az 1881. évi XLI. tc. rendelkezései s az ezeket módosító törvényes rendelkezések irányíthatók.

113. § Ha ugyanarra a vízre többen kapnak tutajozási vagy faúsztatási engedélyt, az erdőrendészeti hatóság állapítja meg a szállítás sorrendjét és a tutajozás és faúsztatás egyéb részletes szabályait.

Az erdőrendészeti hatóság szükség esetében külön tutajozási időszakot s mindegyik engedélyesnek külön úsztatási időt szab ki, amelyen belül az engedélyes az úsztatást kártalanítás terhe mellett befejezni köteles.

Az úsztatási sorrendet az engedély iránti kérelem benyújtásának időrendje szerint kell megállapítani; az egy napon beadott kérelmek benyújtói között annak kell az úsztatásra elsőbbséget adni, aki nagyobbértékű faanyagot szállít.

114. § Ha az erdőrendészeti hatóság olyan vízre ad tutajozási vagy faúsztatási engedélyt, amelyen a tutajozást vagy a faúsztatást már gyakorolják, az a korábbi jogosult, aki a szállítás előmozdítására szolgáló berendezéseket létesítette, berendezéseinek használatát, a fának vízből való kifogására, partra szállítására és raktározására szolgáló berendezések kivételével, az új engedélyesnek is megengedni köteles. Az új engedélyes köteles a berendezések tulajdonosának a használati jogosultság tartama alatt évenként akkora összegű évi beruházási költségjárulékot fizetni, amennyi a tényleges beruházás tulajdonosa részére engedélyezett szállítási időtartamra számított évi egyenlő törlesztési hányadából (annuitás) reá aránylagosan esik; viselni köteles az évi fenntartási és üzemi költségnek, valamint a szállítás által esetleg másoknak okozott károkért járó, közösen viselendő kártalanítási költségnek reá eső aránylagos részét.

Azt az aránylagos részt, amelyet az új engedélyes az előbbi bekezdésben említett beruházási költség évi törlesztési hányadából, továbbá az évi fenntartási, üzemi- és az esetleg közösen viselendő kártalanítási költségéből viselni köteles, annak az arálynak megfelelően kell megállapítani, amely a kiadott engedélyek szerint évenként leszállítható összes famennyiség és az új engedélyes által évenként szállítható famennyiség között fennáll.

A költség hozzájárulást akkor is teljes összegben kell megfizetni, ha az engedélyes az engedélyezett famennyiségnek csak egy részét szállítja le, vagy ha egyáltalában nem is szállít.

Ha az új engedélyes engedélye alapján maga is létesít a szállítás céljaira berendezéseket, ezeknek használatát, az anyagok kifogására, partraszállítására és raktározására szolgáló berendezések kivételével, a korábbi jogosultaknak is megengedni köteles, de tőlük költség hozzájárulást - eltérő megállapodás hiányában - nem követelhet.

115. § Ha víziművek segélyével többen gyakorolják a tutajozást vagy a faúsztatást vagy mind a kettőt, a víz szállítóerejének fokozásának és szabályozására szolgáló víziművet állandóan az a jogosult köteles fenntartani (kezelti, őrizni és jókarban tartani), aki a víziművet létesítette.

116. § A tutajozási vagy a faúsztatási engedélyt vissza kell vonni:

1. ha az engedélyes az elrendelt berendezéseket a kitűzött idő alatt nem létesítette vagy a megállapított pénzbiztosítékot le nem tette;

2. ha az engedélyes jogát egymásután következő öt éven át egyáltalában nem gyakorolta.

Ha az engedélyes egymásután következő öt éven át az engedély szerint erre az időszakra eső mennyiségnél kevesebbet szállított, az erdőrendészeti hatóság a szállítási engedélyt annak hátralevő tartamára megfelelően módosíthatja.

117. § Tutajozás vagy faúsztatás céljára, valamint tutajozás vagy faúsztatás által okozható károk megakadályozására szolgáló víziműveket vagy egyéb építményeket csak az erdőrendészeti és a vízügyi hatóság engedélyével vagy rendeletére szabad átalakítani vagy eltávolítani.

Az erdőrendészeti és vízügyi hatóság elrendelheti, hogy az, akinek szállítási joga megszűnt, az előbbi bekezdésben megjelölt célokra szolgáló, általa létesített vagy a fenntartás kötelezettségével másoktól átvett víziművek vagy egyéb építmények közül:

a) azokat, amelyek az első bekezdésben megjelölt célokra még szükségesek, megfelelő kártalanítás ellenében új engedélyesnek vagy más szállításra jogosítottak átadja; vagy

b) azokat, amelyek az első bekezdésben megjelölt célokra már nem szükségesek vagy azok már nem használhatók és a tutajozást, faúsztatást vagy a víz lefolyását hátrányosan befolyásolhatják, saját költségén megfelelően átalakítsa vagy eltávolítsa;

c) abban az esetben, ha a tutajozást vagy a faúsztatást tovább senki sem gyakorolja, a parttulajdonosok és a vízhasználatra jogosítottak érdekeinek védelmére vagy egyéb védelmi célra kártalanítási igény nélkül a vízjogi hatóság rendelkezése szerint visszahagyja vagy másnak átadja.

Az első bekezdésben említett víziművek vagy egyéb építmények további rendeltetésének megállapítása végett az erdőrendészeti hatóság és a vízügyi hatóság partbejárást rendelhet el, amelyre az összes érdekelteket, az erdőfelügyelőséget és a kultúrmérnöki, illetőleg folyammérnöki hivatalt is meg kell hívni.

118. § Mindaddig, míg az erdőrendészeti és vízügyi hatóság a víziművek és egyéb építmények további rendeltetése felől nem intézkedik, az az engedélyes köteles azokat fenntartani (kezelti, őrizni és jókarban tartani), aki azt az engedély megszüntetése közvetlenül megelőző idő alatt is fenntartotta, de joga van ennek ellenében a 114. § alapján megállapított költség hozzájárulást a fenntartás ideje alatt is beszélni.

Az építmények fenntartására az előbbi bekezdés szerint kötelezett engedélyes köteles az engedély lejártá előtt hat hónappal az erdőrendészeti hatóságtól az építmények további rendeltetésének és fenntartási módozatainak megállapítására nézve intézkedést kérni. Ha az erdőrendészeti és vízügyi hatóság az építmények további rendeltetése és fenntartása tekintetében az engedély lejártától számított hat hónap alatt nem rendelkezik, az engedélyesnek az első bekezdésben említett kötelezettsége megszűnik.

119. § Ha a víziműveket és egyéb építményeket a szállításra jogosított az engedély megszüntetével a hatóság rendelkezése értelmében másnak átadja, kártalanításul csak azt az összeget követelheti, amely az eredeti állapot visszaállítása esetében az átadott vízimű vagy építmény elbontható részeiért és felszereléséért várható bevételből az elbontással, értékesítéssel és az eredeti állapot visszaállításával járó költségek fedezése után haszonképpen megmaradna.

A víziművek vagy építmények által elfoglalt területekért - kivéve a természetes vízmeder elfoglalt részét és a vízmű bekötése által elfoglalt partterületet, melyek után kártalanítás nem jár - a tulajdonos úgy követelhet kártalanítást, mint kisajátítás esetében.

120. § A tutajozási és a fausztatási jogengedélyes jogának gyakorlását csak az engedélyben meghatározott pénzbiztosíték letétele és az engedélyben elrendelt víziművek és egyéb építmények létesítésének teljes befejezése után kezdheti meg és nem szállíthat az engedélyben meghatározott mennyiségnél több fát vagy olyan fát, melyre az engedély nem terjed ki.

Ha a szállítási engedély több évre szól, az egyes évekre megállapított mennyiséget csak az erdőrendészeti hatóság előzetes engedélyével szabad túllépni, a szállítási többletet azonban az egész engedélyidőre megállapított összes famennyiségbe be kell számítani.

A tutajfát és a szabadon úsztatott tönköket a szállító bélyegével meg kell jelölni.

Tutajon - megfelelő vízállás mellett terhelésként - az engedélyben megjelölt tűzifát és egyéb tárgyakat is szabad szállítani.

121. § A tutajozás vagy fausztatás megkezdését és befejezését köteles az engedélyes a partmenti községek előljáróságának (város polgármesterének) legalább három nappal előbb bejelenteni s legalább 24 órával előbb tudomására köteles adni az útbaeső összes vízhasználati berendezések tulajdonosainak is.

A tutajozás vagy a fausztatás befejezésének bejelentését követő három nap alatt a községi előljáróság (polgármester) 15 napon át a község házában, illetőleg városházán kifüggesztendő hirdetményben - esetleg más alkalmas módon is - a jogkövetkezményekre való hivatkozással felhívni köteles az érdekelteket, hogy a tutajozás és a fausztatás által netalán szenvedett kár megtérítésére vonatkozó kártalanítási igényüket a hirdetmény kifüggesztésének utolsó napjától számított 30 nap alatt az elsőfokú erdőrendészeti hatóságnak jelentsék be.

A kifüggesztést igazoló záradékkal ellátott hirdetményt a községi előljáróság a kifüggesztési idő letelte után az elsőfokú erdőrendészeti hatósághoz azonnal beterjeszteni köteles.

122. § A tutajozásra vagy fausztatásra jogosított és munkásai, továbbá más megbízottai, amennyiben a tutajozással vagy a fausztatással járó tennivalók elvégzése végett feltétlenül szükséges, a partmenti földeken szabadon járhatnak.

123. § A tutajozásra és fausztatásra jogosított a tutajozással vagy a fausztatással, úgyszintén a partmenti földeken járással okozott károkért kártérítéssel tartozik.

Aki kártalanítási igényét a kitűzött határidő alatt (121. §) az elsőfokú erdőrendészeti hatóságnak be nem jelenti, kártérítésre igényt nem tarthat.

124. § A jelen fejezet rendelkezései alapján követelhető kártérítések eseteiben a kártérítési igény jogosságát, a kártérítés összegét és módozatait, amennyiben nem esnek a vízjogi törvény rendelkezései alá, valamint a költséghozzájárulás (114. §) összegét és megfizetésük módozatait az erdőrendészeti hatóság állapítja meg.

125. § A tutajozási és fausztatási ügyekben az engedélyezési és egyéb eljárás során felmerülő eljárási költségek viselésére, megállapítására és behajtására a 100. § rendelkezései, a pénzbiztosíték rendeltetésére, letételére, kezelésének és visszaszolgáltatásának módozataira nézve pedig a 99. § rendelkezései irányadók.

Negyedik cím. Közérdekű erdőtelepítések

126. § Közérdekből erdőt kell telepíteni:

a) azokon a területeken, amelyek elkopárosodás, vízmosás vagy homokfuvás következtében vagy más okból termőképességükben jelentékenyen megromlottak vagy amelyeken a termőtalaj jelentékeny leromlásától kell tartani;

b) azokon a területeken, amelyeken erdő telepítése az 5. §-ban felsorolt védelmi célokra szükséges;

c) az 1913:X. törvénycikk hatálya alá eső közöslegelő olyan részein, amelyeknek beerdősítése legelőjavítás végett vagy egyéb legelőgazdasági érdekből szükséges.

Mindezekben a területeken - az erdőtelepítéssel egyidejűleg vagy azt megelőzően - a talaj megkötésére és a káros vizek elvezetésére esetleg szükséges műszaki munkálatokat is teljesíteni kell (128. §).

Nem vonhatók ennek a §-nak hatálya alá azok a vízmosások, amelyeknek megkötését általános vízszabályozási vagy közlekedési érdekek követelik, ha megkötésük csak nagyobb szabású műszaki berendezésekkel lehetséges.

127. § Azokon a területeken, amelyek termőerejét megfelelő mezőgazdasági műveléssel (begyepesítéssel, takarmánynövények termesztésével, szőlő- vagy gyümölcsfatelepítéssel) is biztosan helyre lehet állítani, az erdőtelepítést a tulajdonos kérelmére mellőzni lehet, a megfelelő mezőgazdasági művellet elvégzésére azonban a tulajdonost határidő kitűzésével kötelezni kell és meg kell állapítani azokat a módozatokat is, amelyek szerint a területet a helyreállítás ideje alatt kezelni és használni kell.

Ha a helyreállítást a tulajdonos a kitűzött határidő alatt eredményesen végre nem hajtja, az erdőtelepítést azonnal el kell rendelni.

128. § A közérdekű erdőtelepítésre kijelölt területeken az erdősítési munkálatok a terület tulajdonosát, egyéb műszaki és talajkötési munkálatok pedig az államot terhelik. A munkálatokhoz szükséges nyersanyagokat a kijelölt terület tulajdonosa önköltségi áron köteles az államnak átengedni abban az esetben, ha az anyagok saját szükségletét meghaladó mennyiségben ingatlanain rendelkezésre állnak. A létesített műveket a terület tulajdonosa köteles saját költségén fenntartani (kezelni, gondozni és őrizni) még abban az esetben is, ha azokat az állam létesítette.

129. § Védelmi célokra (126. § b) pontja) elrendelt erdőtelepítésekkel kapcsolatos erdősítési, más műszaki, talajkötési, kerítésépítési és egyéb szükséges munkálatok költségeihez - ideértve az esetleg felmerülő kártalanítási költségeket is (130. és 131. §) - az előnyök arányában mindazok az ingatlantulajdonosok hozzájárulni kötelesek, akiknek a telepítés előnyöket biztosít.

Az érdekeltek körét és költségviselés arányát az erdőrendészeti hatóság állapítja meg, ő gondoskodik a költségek kivetéséről és ezeknek a közadók módjára behajtásáról is.

130. § Ha a közérdekű erdőtelepítésre kijelölt területen elrendelt munkálattal kapcsolatban vagy céljainak biztosítására a kijelölt területen kívül eső területen is kell végezni kiegészítő műszaki munkát, ennek teljesítését, a szükséges talajkötési művek felállítását és fenntartását a tulajdonos tűrni köteles még akkor is, ha ezek a munkálatok neki előnyöket nem is biztosítanak; a költségek viselésére azonban ez a tulajdonos - a 135. § esetét kivéve - nem kötelezhető, sőt ha a munkálatok következtében kárt szenved, valóságos károsodásáért kártérítést követelhet attól, aki a munkálatok költségét viselni köteles.

Az előbbi bekezdésben említett kiegészítő munkálatokat annak megállapításában, hogy költségei kit terhelnek, úgy kell tekinteti, mintha azokat az erdőtelepítésre kijelölt területen kellene teljesíteni.

131. § A műszaki munkálatokhoz és a védelmet igénylő területrészek bekerítéséhez szükséges fát, karót, rőzsét, tövist, meszet, követ, kavicsot, homokot vagy más nyersanyagot a közelben fekvő erdőből, legelőről, bányából vagy más ingatlanról a tulajdonos rendes forgalmi áron átengedni köteles, ha ily anyag ott saját szükségletét meghaladó mennyiségben rendelkezésre áll. Megengedni köteles a tulajdonos azt is, hogy az érdekeltek a fentemlített célra szolgáló anyagokat és eszközöket az ő területén át szállítsák a munkahelyre vagy az ő területén rakják le és készítsék elő felhasználásra; az ebből eredő kárának megtérítését a tulajdonos attól követelheti, akit annak a munkának költsége terhel, amelyhez az átszállított vagy lerakott anyagokat és eszközöket felhasználják. (128. §).

132. § A kártérítési igényt (130. és 131. §), a kártérítés összegét és módozatait - ha a felek meg nem egyeznek - az erdőrendészeti hatóság állapítja meg.

133. § Az állam az erdőtelepítésre kijelölt területek államerdészeti kezelését az erdőtelepítés teljes és sikeres befejezéséig díjmentesen látja el s a munkálatok szakszerű vezetését és irányítását díjmentesen végezteti.

Méltánylást érdemlő esetekben a tulajdonos kérelmére az erdőítéshez szükséges csemetét ingyen szolgáltatja, a szükséges vasúti szállítás költségét viseli és az erdőítési munkálatok költségeit előlegezi; az előlegezett költségek visszafizetésére esetleg időhaladékot ad, sőt a kedvezőtlen anyagi helyzetben lévő tulajdonosokat az előlegezett összegek visszatérítésének kötelezettsége alól részben felmenti. Az előlegezett költségek visszafizetésének módozatai a pénzügyminiszterrel egyetértőleg állapítandók meg.

134. § Az elrendelt munkálatokat saját határában a község (város) előmozdítani köteles a következő szolgáltatásokkal:

1. ellenszolgáltatás nélkül megengedi, hogy az erdőfelügyelőség az államköltségen teljesítendő munkálatokhoz a 131. §-ban felsorolt nyersanyagokat a község erdejéről, legelőjéről, egyéb földjeiről vagy bányáiból kitermeltesse és elszállíttassa abban az esetben, ha ilyen anyagok a tulajdonos birtokán a közelben rendelkezésre nem állanak;

2. a községi faiskola csemetekészletének feleslegét az erdőítéshez ingyen bocsátja az állam rendelkezésére vagy a szükséges csemete termelésére a községi faiskola területéből megfelelő részt vagy más megfelelő területet ingyen ad az államnak használatra;

3. az állami költségen vagy az állami előleggel teljesítendő munkálatokhoz a szükséges fuvarról és kézimunkaerőről az erdőfelügyelőség megkeresésére a községi közmunka megváltásánál alkalmazott fuvar- és kézinapszámbérek megtérítése ellenében gondoskodik.

Az erdőtelepítésre kijelölt területnek őrzéséről a községi mezőőrök és erdőőrök útján gondoskodik.

135. § Nem részesíthető a közérdekű erdőtelepítésekre megállapított kedvezményekben a tulajdonos, ha az erdőtelepítést szükségessé tevő helyzetet a jelen törvény hatálybalépése után folytatott helytelen gazdálkodás vagy azóta elkövetett más cselekmény vagy mulasztás idézte elő. Ilyen esetekben az erdőtelepítéssel kapcsolatosan szükséges összes műszaki, talajkötési és erdőítési munkálatokat a tulajdonos köteles saját költségén elvégeztetni.

136. § Az erdőtelepítésre kijelölt területet vagy egyes részeit az állam kisajátíthatja abban az esetben, ha az elrendelt munkálatok eredményes kivitelét vagy a rajtuk létesített állandó rendeltetésű műszaki berendezések fenntartását másként kellően biztosítani nem lehet.

A földművelésügyi miniszter kisajátítási jogot erre a célra törvényhatóságnak, községnek vagy erdőbirtokossági társulatnak javára is engedélyezhet.

A kisajátítást a terület tulajdonosa a kijelölési határozat jogerőre emelkedésétől számított 60 napon belül maga is kérheti, ilyen esetben a területet az állam, törvényhatóság, község, erdőbirtokossági társulat vagy más megbízható személy részére feltétlenül ki kell sajátítani.

Az állam által az elrendelt erdőtelepítés végrehajtásának biztosítása céljából megszerzett terület tulajdonát a földművelésügyi miniszter a kisajátítási ár (vétélár) ellenében az erdőtelepítés végrehajtása előtt átruházhatja törvényhatóságra, községre, erdőbirtokossági társulatra vagy más olyan személyre, akinek kezén a kijelölt terület helyreállítása és okszerű használata, nemkülönben a műszaki berendezések fenntartása biztosítottnak látszik. A földművelésügyi miniszter a törvényhatóságokra és községekre nézve a belügyminiszterrel egyetértve jár el.

A kisajátítási jogot a földművelésügyi miniszter engedélyezi.

A földadó alá nem eső területeket, - ha beerdősítésre alkalmasak - a kisajátítási ár megállapításánál nem szabad az illető vidék kataszteri tiszta jövedelmi fokozatának legalacsonyabb minőségi osztályába sorozott erdők értékénél magasabban értékelni.

Ha a tulajdonos a kijelölt területet az államnak díjtalan átvételre felajánlja és a földművelésügyi miniszter az ajánlatot elfogadja, a tulajdonos az átadással egyidejűleg fenntarthatja azt a jogát, hogy az átadott területet a sikeres betelepítéstől számított tíz éven belül a földművelésügyi miniszter által a telepítési és kezelési költségnek megfelelően megállapított áron visszaválthassa. A két fél egyező akaratával a visszaváltási jog húsz évre meghosszabbítható.

137. § A kijelölt területekre vonatkozó erdőtelepítési tervhez szükséges adatokat a kijelölt és a szomszédos területek tulajdonosai az erdőfelügyelőség felhívására szolgáltatni kötelesek.

A közigazgatási hatóságok és hivatalok az adatok összegyűjtésében, a terv elkészítésében, az elrendelt munkálatok végrehajtásában és ellenőrzésében az erdőfelügyelőség megkeresésére kötelesek közreműködni.

138. § Azokat a területeket, amelyeken közérdekből erdőt kell telepíteni (126. §), az erdőfelügyelőségnek részletes tervét magában foglaló és az erdőigazgatóság által felülvizsgált javaslata alapján az elsőfokú erdőrendészeti hatóság jelöli ki.

A kijelölési eljárás megindítását a tulajdonos is kérheti.

139. § Azokat az mással összefüggő vagy egymáshoz közel fekvő területeket, amelyeken az erdőtelepítési, talajkötési, talajjavítási és vízlevezetési munkálatokat csak egységes munkabeosztással és egységes vezetés mellett lehet sikeresen elvégezni, egy munkakerületbe kell foglalni s a munkakerületre egységes erdőtelepítési tervet kell készíteni.

Az egységes erdőtelepítési tervben az érdekelt tulajdonosok kötelességeit és jogait külön-külön kell megállapítani.

140. § Az erdőfelügyelőség az erdőtelepítési javaslatot (138. §) a főszolgabíróhoz (polgármesterhez) teszi át; aki azt a községben (városban 30 napon át közszemlére téteti ki és a javaslat tárgyalására - az erdőfelügyelőséggel egyetértve - határnapot tűz ki, azt közhírré teszi és a határnapról a kijelölésre javasolt terület tulajdonosát és a szükséghez képest a gazdasági felügyelőséget, az államépítészeti, a kultúrmérnöki és a folyammérnöki hivatalt közvetlenül is értesíti.

A tárgyaláson közvetlenül meghívottakon felül megjelenhet vagy igazolt meghatalmazottak képviseltetheti magát és észrevételeit előtereshetheti bárki, aki a javasolt erdőtelepítésben érdekelt.

A tárgyalás befejezésével a tárgyalási jegyzőkönyvet az összes iratokkal együtt az erdőfelügyelőség képviselője veszi át és véleménye nyilvánításával határozathozatalra az elsőfokú erdőrendészeti hatósághoz terjeszti be. A javaslat tárgyában az erdőrendészeti hatóság határoz.

Az erdőrelepitést elrendelő határozatban a területnek államerdészeti kezelésbe vételétől és az erdők törzskönyvébe való felvételéről is rendelkezni kell.

A határozat jogerőre emelkedése után az elsőfokú erdőrendészeti hatóság az erdőtelepítési tervet - az ezt esetleg módosító rendelkezések felsorolása mellett - jóváhagyási záradékkal látja el.

Az erdőtelepítés elrendelését a telekkönyvben fel kell jegyezni.

141. § A közérdekű erdőtelepítésre kijelölt területek határait a kijelöléstől számított egy éven belül tartós határjelekkel meg kell jelölni s a jeleket állandóan fenn kell tartani.

142. § A jóváhagyott erdőtelepítési tervben megállapított erdőtelepítési munkálatokat, valamint a határjelek felállítását a terület tulajdonosa az államerdészeti igazgatás közegeinek közvetlen irányítása, útmutatás és ellenőrzése mellett köteles a megszabott időre elvégeztetni.

A műszaki és a talajkötési munkálatokat - hacsak nem a tulajdonos kívánja azokat saját költségén elvégeztetni - az erdőfelügyelőség államköltségén hajtja végre.

Az erdőtelepítési munkálatokat közös munkakerületbe sorozott területeken, továbbá azon a területen, amelyen a tulajdonos az őt terhelő munkálatokat idejében nem teljesíti, az érdekelt területtulajdonosok terhére állami előleggel az erdőfelügyelőség végezteti el. Az előlegezett költségeket a területtulajdonosok a felhívás kézhezvételétől számított 30 nap alatt kötelesek megfizetni. A fizetés elmulasztása esetében az előlegezett költségösszegeket a közadók módjára kell behajtani.

A földművelésügyi miniszter az érdekeltnek a fizetési határidőn belül előterjesztett kérelmére megokolt esetben fizetési halasztást adhat, sőt a költségek megfizetése alól az érdekeltet részben fel is mentheti.

143. § Az erdőfelügyelőség évről-évre kimerítően tájékoztatni köteles az erdőtelepítési tervben elrendelt tennivalókról minden érdekeltet, akire az erdőtelepítési terv kötelezettségeket ró.

144. § A közérdekből megtelepített erdőt állandóan fenn kell tartani s amennyiben védelmi rendeltetése van (5. §), véderdőül kell kijelölni.

Az 1913:X. törvénycikk hatálya alá eső közös legelőről kijelölt területen (126. § c) pontja) megtelepített erdőt a 10. § rendelkezései szerint legelőgazdaságra is be lehet rendelni.

145. § A jóváhagyott erdőtelepítési terv az erdőgazdasági üzemtervet pótolja; a telepítés befejezése után az üzemtervet azonnal el kell készíteni s ennek jóváhagyásával az erdőtelepítési terv hatályát veszti.

Ötödik cím. Az erdőbirtokossági társulatok

I. Fejezet. Az erdőbirtokossági társulatok megalakulása

146. § A közbirtokosságoknak, a volt úrbéres birtokosságoknak vagy ezek csoportjainak, a telepéseknek, valamint külön hatósági rendelkezéssel közös erdőhasználatra kötelezett közösségeknek közös érdeiben tulajdoni vagy használati illetőséggel (arányrésszel) bíró tulajdonostársak kötelesek erdőgazdasági és egyéb közös ügyeik intézése, valamint közös érdekeik hatályosabb előmozdítása céljából ennek a törvénynek a rendelkezései szerint erdőbirtokossági társulattá alakulni, mégpedig a földművelésügyi miniszter rendeletében megállapított idő alatt, illetőleg attól az időponttól számított egy év alatt, amikor a közös erdő a tulajdonostársak tulajdonába jut, vagy ennek a törvénynek hatálya alá kerül.

Nem kötelesek erdőbirtokossági társulattá alakulni a tulajdonostársak azokra az erdőterületekre nézve, amelyekre az 1913:X. törvénycikk alapján legeltetési társulattá alakultak meg vagy megalakulni kötelesek vagy megalakulásuk elrendeltetett.

A legeltetési társulatok ennek a törvénynek hatálya alá eső területeik tekintetében alapszabályaikat és legelőrendtartásukat az ebben a címben foglalt rendelkezéseknek megfelelően kötelesek kiegészíteni.

Az erdőbirtokossági társulatok legelőgazdaságra berendezett vagy legeltetési célokat szolgáló területeikre kötelesek az 1913:X. törvénycikk rendelkezései szerint legelőrendtartást alkotni.

147. § Az erdőbirtokossági társulat megalakítása végett kötelesek a tulajdonostársak a 146. §-ban megszabott határidőn belül és az elsőfokú erdőrendészeti hatóság által megállapított időben alakuló közgyűlést tartani, amelynek feladata összeállítani a közös erdőben illetőséggel (arányrésszel) bíró tulajdonostársaknak, mint a megalakítandó erdőbirtokossági társulat tagjainak névjegyzékét és megállapítani az erdőbirtokossági társulat alapszabályait.

148. § Az alakuló közgyűlés előkészítésére, nevezetesen a birtokossági tagok névjegyzéktervezetének és az alapszabályok tervezetének elkészítésére, továbbá a birtokossági közös ügyeknek a megalakulásig való ellátására a tulajdonostársak kötelesek az elsőfokú erdőrendészeti hatóság által megállapított határidő alatt ideiglenes megbízással elnököt kiküldeni s a kiküldést az elsőfokú erdőrendészeti hatóságnak bejelenteni.

Ha a tulajdonostársak ennek a kötelességüknek a kitűzött határidő alatt eleget nem tesznek, az erdőrendészeti hatóság hivatalból rendel ki arra alkalmas tulajdonostársat vagy szükség esetében a tulajdonostársak körén kívül álló más személyt.

149. § A kiküldött vagy kirendelt ideiglenes elnök (148. §) köteles a birtokossági tagok névjegyzékének tervezetét sürgősen összeállítani, az alapszabályok tervezetét a földművelésügyi miniszter által kiadott mintának megfelelően elkészíteni és ezt az elsőfokú erdőrendészet hatóságnak haladéktalanul bejelenteni.

A névjegyzék tervezetének összeállításában és az alapszabályok tervezetének elkészítésében az erdőfelügyelőség ha pedig a közös erdő nincs államerdészeti kezelésben, a kezelő erdőmérnök is közreműködni köteles; szükség esetében az elsőfokú erdőrendészeti hatóság saját kiküldöttjének vagy az erdőigazgatóság kiküldöttjének közreműködését is elrendelheti.

150. § A névjegyzék tervezetébe fel kell venni a tulajdonostársak (tagok) nevét, lakását, tulajdoni vagy használati illetőségét és a közgyűlésen gyakorolható - illetőségük nagyságához igazodó szavazatuk számát.

A telekkönyv szerinti tulajdonostársakat a névjegyzékbe a telekkönyvben kitüntetett illetőségeikkel kell felvenni. Ha azonban a tényleges birtoklás, illetőleg az erdő használatában való eddigi tényleges részesedés a telekkönyvi állapottól eltér, vagy ha az illetőségek a telekkönyvből tűnnek ki, az illetőségeket a tényleges birtoklás alapján kell kitüntetni.

Ha valakinek jogosultsága vagy illetősége vitás, jogosultsága, illetősége és szavazati joga tekintetében a kérdés bírói eldöntéséig ideiglenesen a közgyűlés határoz, de a határozat meghozatalában az érdekelt fél részt nem vehet. A bírói döntésig az ilyen érdekeltnek nevét annak megjegyzésével kell a tervezetbe felvenni, hogy jogosultsága (illetősége) vitás.

Ha az előbbi rendelkezések értelmében a névjegyzéket összeállítani nem lehet és úrbéri elkülönítésnek és arányosításnak sincs helye, az igazságügyminiszter elrendelheti, hogy a közös erdőre vonatkozóan a jogosultság kérdése bírói úton hivatalból rendeztessék. A bírói rendezés szabályait az igazságügyminiszter a birtokrendezésre vonatkozó jogszabályoknak megfelelően rendelettel állapítja meg.

151. § Az elsőfokú erdőrendészeti hatóság a 149. §-ban említett bejelentés alapján az alakuló közgyűlés megtartására határnapot szab, a közgyűlésre kiküldöttet rendel ki és a birtokosság ideiglenes elnökét (148. §) a közgyűlés idejének közhírrétételére hívja fel.

Az alakuló közgyűlés napját úgy kell kitűzni, hogy a közhírrététel és a közgyűlés napja között legalább 15 napi időköz legyen. A hirdetményt a névjegyzék és az alapszabályok tervezetével együtt a községi (városi) hirdetmények közzétételére rendelt helyen ki kell függeszteni s azonfelül a közgyűlés napját a községben (városban) szokásos más módon is közhírré kell tenni.

Az alakuló közgyűlés az esetleges felszólalások eldöntése után elsősorban megállapítja a névjegyzéket, azután az alapszabályokat. A névjegyzéket és az alapszabályokat a közgyűlés jegyzőkönyvének hitelesítésére az elnök által kijelölt személyek hitelesítik.

A megállapított és hitelesített névjegyzéket és alapszabályokat a község házában (városházán) tizenöt napon át közszemlére kell tenni, amely idő alatt azok ellen az érdekeltek felszólalást nyújthatnak be.

Az alakuló közgyűlésre egyébként megfelelően alkalmazni kell ennek a törvénynek a közgyűlésekre megállapított rendelkezéseit. (194-203. §).

152. § Az alakuló közgyűlés a névjegyzék megállapítása tárgyában a névjegyzéktervezetbe felvett tulajdonostársak szavazattöbbségével határoz.

A névjegyzék megállapítása után a szavazásnál már ezt a névjegyzéket kell alapul venni.

153. § Az alakuló közgyűlés határozatképességéhez annyi jogosultnak jelenléte szükséges, hogy a névjegyzéktervezet szerint számított összes szavazatoknak legalább a felét tegyék.

Ha az alakuló közgyűlés nem határozatképes, 30 napon belül eső határnapra új alakuló közgyűlést kell összehívni, amely határozatképes, ha azon a jogosultak közül legalább annyian vannak jelen hogy szavazataik összege az összes jogosultak szavazatainak egynegyed részét eléri. Ha az új alakuló közgyűlés sem határozatképes, a 154. §-nak megfelelően kell eljárni.

154. § Ha a tulajdonostársak a tagok névjegyzékének összeállítására és az alapszabályok megállapítására vonatkozóan a törvényben meghatározott köteleességeiket nem teljesítik, a névjegyzék összeállítása és az alapszabályok tervezetének elkészítése iránt az elsőfokú erdőrendészeti hatóság intézkedik, az alapszabályokat pedig az elsőfokú erdőrendészeti hatóság javaslata alapján a földművelésügyi miniszter állapítja meg.

155. § Az alapszabályokban különösen a következőket kell megállapítani:

1. az erdőbirtokossági társulat nevét, székhelyét és annak kijelentését, hogy az erdőbirtokossági társulat ennek a törvénynek értelmében alakult;

2. az erdőbirtokossági társulat ingatlanainak telekkönyvszerű és földadókataszteri pontos megjelölését;

3. a közgyűlés hatáskörét, továbbá a közgyűlés összehívásának, a tárgysorozat megállapításának, a tanácskozás rendjének, a határozathozatalnak, a határozatok kihirdetésének módját, a közgyűlés határozatképességének feltételeit, úgyszintén a gyűlés határozatképtelensége esetére vonatkozó rendelkezéseket;

4. az erdőbirtokossági társulat intéző szerveit és tisztviselőit (elnök, választmány, erdőgazda, pénztáros, jegyző), valamint hatáskörüket és megválasztásuk módját;

5. az alkalmazottak felfogadásának és alkalmazásának módját és feltételeit;

6. azokat a rendszabályokat, amelyeket az erdőbirtokossági társulat intéző szervei ellen kötelességmulasztás vagy szabálytalan eljárás esetében az ügyvitel akadálytalan menetének biztosítása végett alkalmazni kell;

7. a tagok jogait és kötelességeit annak meghatározásával, hogy mekkora legkisebb illetőség jogosít egy szavazatra és hogy az ennél kisebb illetőséggel bírónak miként kell csoportosulniok a szavazás gyakorlása végett;

8. az erdőbirtokossági társulat vagyona kezelésének és használásának szabályait;

9. az erdei termékek értékesítésének és az erdei használatok gyakorlásának szabályait;

10. a használati díjak, járulékok és közös munka kivetésének és lerovásának szabályait;

11. az anyag-, leltár- és pénzkezelés szabályait;

12. az évi tiszta jövedelem felosztásának szabályait, továbbá az esetleg szükséges erdőgazdasági alap, tartaléktőke vagy pénzalap létesítésének szabályait.

Az alapszabályok nem tartalmazhatnak olyan rendelkezéseket, amelyek törvénnyel, rendelettel vagy szabályrendelettel ellenkeznek.

156. § Az erdőbirtokossági társulat ideiglenes elnöke köteles a kifüggesztési idő letelte után az alakuló közgyűlésen megállapított és hitelesített névjegyzékek és alapszabályoknak kellő számú példányát az alakuló közgyűlésjegyzőkönyvével és a beadott felszólalásokkal együtt az elsőfokú erdőrendészeti hatósághoz késedelem nélkül betérjeszteni.

157. § Az elsőfokú erdőrendészeti hatóság a tagok névjegyzékét csak a beadott felszólalások alapján veszi bírálat alá. Felszólalás esetében a vitás kérdést a tényleges birtoklásnak megfelelően dönti el és amennyiben szükséges, a névjegyzék kiigazítását elrendeli. A határozat ellen közigazgatási jogorvoslatnak nincs helye, az érdekelt fél jogát az erdőbirtokossági társulat ellen per útján érvényesítheti.

Az alapszabályokat az ellenük beadott felszólalásokkal együtt az elsőfokú erdőrendészeti hatóság véleménye kíséretében a földművelésügyi miniszterhez terjeszti fel.

158. § A földművelésügyi miniszter az alapszabályokat egész terjedelmükben felülvizsgálja s azoknak törvénybe vagy rendeletbe ütköző intézkedéseit megváltoztatja, más hiányok esetében pedig határidő kitűzésével az alapszabályok módosítását, kiegészítését vagy új alapszabályok készítését rendeli el.

159. § Az ideiglenes elnök (148. §) köteles a felülbírált vagy megállapított névjegyzéket és a jóváhagyott vagy megállapított alapszabályokat a hatósági határozattal együtt a leérkezéstől számított 15 nap alatt az alapszabályokban a birtokossági társulati hirdetmények közzétételére megállapított módon közzétenni és ugyanettől a naptól számított 30 nap alatt az erdőbirtokossági társulat tagjait közgyűlésre összehívni.

Ez a közgyűlés megválasztja az erdőbirtokossági társulat elnökét, a többi intéző szerveket és megteszi a szükséges egyéb intézkedéseket is. Az erdőbirtokossági társulat elnökének megválasztásával az ideiglenes elnök megbízása megszűnik.

160. § Azokat a közös erdőbirtokosságokat, amelyek e törvény hatálybalépésének időpontjában a földművelésügyi miniszter által jóváhagyott vagy megállapított ügyviteli szabályok alapján állanak fenn, a jelen törvény szerint megalakult erdőbirtokossági társulatoknak kell tekinteni. Az ilyen birtokosságok is kötelesek azonban a névjegyzéket és az ügyviteli szabályzatot ennek a törvénynek megfelelő névjegyzékké, illetőleg alapszabályokká átalakítani.

Ennek a fejezetnek rendelkezéseit az így megállapított névjegyzék és alapszabályok tekintetében is megfelelően alkalmazni kell.

161. § Az erdőbirtokossági társulati alapszabályok módosítására és kielégítésére ennek a fejezetnek az alapszabályok megállapítására, felülvizsgálatára, jóváhagyására és közhírrétételére vonatkozó rendelkezéseit kell megfelelően alkalmazni.

162. § A felülbírált vagy megállapított névjegyzéket helyességére nézve minden közgyűlésen meg kell vizsgálni és szükség szerint ki kell igazítani.

A névjegyzék nyilvános és azt bármelyik érdekelt megtekintheti.

A névjegyzék összeállításának és állandó vezetésének részletes szabályait a földművelésügyi miniszter rendelettel állapítja meg.

II. Fejezet. Az erdőbirtokossági társulatok jogviszonyai és hatásköre

163. § Az erdőbirtokossági társulat annak a határozatnak közzétételétől kezdve, amellyel a földművelésügyi miniszter az alapszabályokat jóváhagyta vagy megállapította, jogképes. Mint ilyen, ennek a törvénynek a korlátai között saját neve alatt jogokat szerezhet, kötelezettségeket vállalhat, a bíróságok előtt pert indíthat és perbefogható.

E törvény alapján erdőbirtokossági társulattá vált közös birtokosságok (160. §) e törvény hatálybalépésétől kezdve jogképesek.

164. § Az erdőbirtokossági társulat nevében ingatlanok vagy egyéb vagyontárgyak visszterhes szerzésével vagy más kötelezettségek alapításával terheket vállalni csak annyiban szabad, amennyiben ez a tagok érdekében szükséges vagy nyilvánvalóan hasznos és vagyoni erejükkel arányban áll.

A felügyelő hatóságnak (204. §) kötelessége arra ügyelni, hogy az erdőbirtokossági társulat működése ezen a körön belül maradjon.

165. § Erdőbirtokossági társulati ingatlant csak a földművelésügyi miniszter hozzájárulásával lehet elidegeníteni.

Erdőbirtokossági társulati erdő eladása esetében, úgyszintén akkor is, ha társulati erdőt végrehajtási, árverésen adnak el, a vételárnak azt a részét, amely az erdőt törvéynél vagy telekkönyvi bejegyzésnél foga terhelő tartozások kielégítése után fennmarad, a földművelésügyi miniszter jóváhagyásával új erdő vagy más ingatlan szerzésére, részleges eladás esetében a megmaradt erdő kiegészítésére, az erdőbirtokossági társulat erdejének vagy más közös ingatlanának beerdősítésére vagy jókarbahelyezésére vagy az erdőgazdaság fejlesztéséhez szükséges beruházásokra, kell felhasználni.

A földművelésügyi miniszter kivételesen megengedheti, hogy a vételárnak a terhek rendezése után fennmaradó részét a tagok összességét érdeklő más célra használják fel. A vételár összegét addig is, míg az említett rendelkezéseknek megfelelően fel nem használják, a földművelésügyi miniszter által meghatározott módon gyümölcsözőleg kell kezelni.

166. § Az erdőbirtokossági társulat megalakulásával a közös erdő, valamint minden egyéb közös ingatlan és ingó vagyon tulajdona az erdőbirtokossági társulatra száll át és az egyes tagokat csupán a vagyonnak ebben a törvényben szabályozott közös használata és az ezzel járó jogok illetik meg. Ez a rendelkezés nem érinti az 1913. évi X. tc. hatálya alá eső vagyont.

A megalakulás után a közös ingatlanokra a tulajdonjogot az erdőbirtokossági társulat javára kell a telekkönyvben bejegyezni. Ha a közös ingatlanokban illetőséggel bíró tulajdonostársak (tagok) egyéni telekkönyvi betéteiben (telekjegyzőkönyveiben) utalás van arra a kapcsolatra, mely az osztatlan illetőség és a telek mint földolog között fennállott, a tulajdonjognak az erdőbirtokossági társulat javára bejegyzésével egyidejűleg az utalást az egyéni telekkönyvi betétekben (telekjegyzőkönyvekben) törölni kell.

Ha a tulajdonostársak s illetőségeik abban a telekkönyvi betétben (telekjegyzőkönyvben) vannak telekkönyveztve, amelyben a közös ingatlan van felvéve, a telekkönyvi hatóság az erdőbirtokossági társulat tulajdonjogának bejegyzése után a meghaladott és törölt bejegyzések kihagyásával új telekkönyvi betét (telekjegyzőkönyv) készítése iránt hivatalból is intézkedhetik.

Ha a tulajdonostársak illetőségei a tulajdonostársak egyéni telekkönyvi betéteiben (telekjegyzőkönyveiben) vannak telekkönyvezve, ezeket az egyéni betétekből (telekjegyzőkönyvekből) átjegyzés nélkül le kell jegyezni s a tulajdonjogot az erdőbirtokossági társulat javára a közös ingatlan telekkönyvi betétében (telekjegyzőkönyvében) kell bejegyezni. Ha az egyes tulajdoni illetőségek terheit törölni nem lehet, e terheket a tulajdonjognak az erdőbirtokossági társulat javára bejegyzésével egyidejűleg az erdőbirtokossági társulat tulajdonába átment ingatlan telekkönyvi betétébe (telekjegyzőkönyvébe) a bejegyzések alapjául szolgáltatott kérelmek beérkezése időrendjének (iktatószámának) megfelelő sorrendben kell átvinni annak feltüntetésével, hogy az átvitt tehertétel melyik volt tulajdonostársnak s milyen nagyságú illetőségét terheli.

A tulajdonjognak az erdőbirtokossági társulat nevére való bekebelezése után az egyes tagok javára vagy terhére további jogot a telekkönyvbe nem lehet bejegyezni.

A tulajdonjognak az erdőbirtokossági társulat javára bekebelezésével egyidejűleg az 1898:IX. tc. 49. §-a értelmében foganatosított feljegyzést törölni kell.

167. § Az erdőbirtokossági társulati erdő telekkönyvi betétében (telekjegyzőkönyvében) az erdőbirtokossági társulat tulajdonjogának bekebelezésével egyidejűleg fel kell jegyezni, hogy az erdőt a jelen törvény értelmében az erdőbirtokossági társulati tagok használati joga terheli és hogy az erdőbirtokossági társulat rendelkezési joga az erdő tekintetében a jelen törvény értelmében korlátozva van.

Az erdőbirtokossági társulati erdőre csak akkor lehet végrehajtást vezetni, ha a végrehajtás olyan követelés kielégítését szolgálja, amely az erdőt törvéynél fogva terheli, vagy jelzálogjoggal van biztosítva, vagy ha a végrehajtás olyan kötelezettség teljesítésére irányul, amelyet az erdőbirtokossági társulat az erdő tulajdonjogának telekkönyvi szolgáltatása iránt e törvény értelmében vállalt.

168. § Az erdőbirtokossági társulat kölcsönt csak a földművelésügyi miniszter jóváhagyásával és csakis erdőgazdasági célokra, az erdő kikerekítéséhez vagy kiegészítéséhez szükséges ingatlanok megszerzése vagy erdőtelepítés céljára vehet fel.

Az ilyen célokra felvett kölcsön biztosítása végett az erdőbirtokossági társulat a földművelésügyi miniszter jóváhagyásával ingatlanait jelzálogjoggal megterheli.

A földművelésügyi miniszter meghatározza a kölcsön igénybevételének módozatait és azokat a biztosítékokat, amelyek arra szolgálnak, hogy az erdőbirtokossági társulat a felvett kölcsönt a kitűzött célon kívül más célra ne fordítsa.

Ha a földművelésügyi miniszter az erdőbirtokossági társulat határozatát jóváhagyta, harmadik jóhiszemű személy ellenében nem lehet érvényesíteni azt, hogy az erdőbirtokossági társulat rendelkezése az ebben a §-ban megszabott feltételeknek nem felel meg.

169. § Az erdőbirtokossági társulat tagja mindenki, akinek az erdőbirtokossági társulati erdőben használati illetősége van. Más az erdőbirtokossági társulat tagja nem lehet. Az illetőség átruházásával vagy átszállásával az erdőbirtokossági társulati tagság is átszáll a szerző félre.

A használati illetőségnek élők közötti jogüggyellett való átruházása esetében az erdőbirtokossági társulat vagy a község, illetőleg város, ahol az erdőbirtokossági társulat székhelye van, vagy az állam ebben a sorrendben elővásárlási joggal élhet.

Az elővásárlási jognak törvéynél fogva az a hatálya, mint a telekkönyvben bejegyzett szerződéses elővásárlási jognak.

170. § Az átruházást az elővásárlási jog gyakorlása végett az erdőbirtokossági társulatnál be kell jelenteni. Ez a bejelentés az elővásárlásra jogosultak mindegyikével szemben hatályos.

A bejelentést követő 15 napon belül az erdőbirtokossági társulat elővásárlási jogával élhet, ha ezzel a jogával nem él, köteles a bejelentést - vételétől számított 15 napi határidőn belül - az erdőfelügyelőséggel és az elővásárlásra jogosult község előljáróságával (város polgármesterével) késedelem nélkül közölni.

Az elővásárlási jogot a község, illetőleg város a közléstől számított 30 napon belül, az állam pedig 60 napon belül jogosult gyakorolni. Az elővásárlásra vonatkozó elhatározását köteles a község, illetőleg város a reá nézve megállapított 30 napi határidő alatt az erdőfelügyelőséggel közölni.

Ha a megállapított határidő alatt az elővásárlási joggal egyik jogosult sem él, a tag az átruházás tekintetében szabadon rendelkezhetik.

171. § Az erdőbirtokossági társulat nevén vezetett telekkönyvi betétben (telekjegyzőkönyvben) átmenetileg még fenntartott tehertételek alapján végrehajtást csak a végrehajtást szenvedőnek használati illetőségére lehet vezetni és a végrehajtási jogot a használati illetőségre korlátozottan lehet csak feljegyezni.

A használati illetőségre vezetett végrehajtás tekintetében a végrehajtási eljárásnak a nem telekkönyvezett ingatlanokra vonatkozó szabályait kell megfelelően alkalmazni. A telekkönyvi hatóság az árverési hirdetményt közölni köteles az erdőbirtokossági társulattal, az erdőfelügyelőséggel és annak a községnek előljáróságával, ahol az erdőbirtokossági társulat székhelye van.

A használati illetőséget a végrehajtást szenvedőnek más vagyonától elkülönítve kell árverés alá bocsátani.

Az állam, az erdőbirtokossági társulat és a község, illetőleg város a használati illetőség megvételére az árverésen bánatpénz letétele nélkül tehet ajánlatot. Bánatpénzt utóajánlat esetén sem kötelesek letenni s az újabb árverés költségeit sem kötelesek ilyen esetben előlegezni. A végrehajtási eljárásnak a bánatpénz letétele alól felmentett árverelőre vonatkozó rendelkezései ezekben az esetekben is irányadók.

172. § Az erdőbirtokossági társulati ingatlanok használásának a joga és a felosztásra kerülő tiszta jövedelem a tagok névjegyzékében megállapított használati illetőségek arányában a tagokat illetik.

A tag a használat gyakorlásának a jogát másnak átengedheti, az átengedést az alapszabályok korlátozhatják; különösen elrendelhetik, hogy a használat gyakorlásának megszerzésére az erdőbirtokossági társulat tagjainak vagy a helybeli lakosoknak egyenlő feltételek mellett másokkal szemben elsőbbségük legyen; kimondhatják az alapszabályok azt is, hogy a használat gyakorlását csak az erdőbirtokossági társulat hozzájárulásával lehet átengedni.

173. § A fennálló jogszabályok, az alapszabályok és az üzemterv korlátai között a közgyűlés állapítja meg, hogy a tagok az erdőbirtokossági társulati erdőben milyen használatokat, milyen mértékben gyakorolhatnak természetben, továbbá, hogy ilyen használatokat és erdei termékeket kell értékesíteni.

174. § A közgyűlés határozata szerint eladás útján értékesítendő fának és más erdei termékeknek mennyiségét és becsértékét, továbbá a bérbeadás (haszonbérbeadás) útján értékesítendő használatok becsértékét - ha a közös erdő államerdészeti kezelésben van - az erdőfelügyelőség becslése alapján, más esetekben pedig az erdő kezelésével megbízott erdőmérnök becslése alapján az eladás vagy a bérbeadás előtt pontosan meg kell állapítani s ugyanakkor meg kell határozni az értékesítés egyéb feltételeit is.

175. § Az alapszabályok elrendelhetik, hogy a helybeli lakosság fogyasztására szánt termékeket kis tételekben árszabály szerint kell értékesíteni. Az árszabályt az erdőfelügyelőségnek - ha pedig a birtokossági társulati erdő nincs államerdészeti kezelésben - a kezeléssel megbízott erdőmérnöknek javaslata alapján évről-évre az erdőbirtokossági társulat közgyűlése állapítja meg.

176. § A bérbeadás (haszonbérbeadás) útján értékesítendő használatokat, ideértve a vadászatra vonatkozó törvényes rendelkezések értelmében önállóan értékesíthető vadászati jogot is, továbbá az eladásra szánt fának vagy más erdei termékeknek azt a részét, amelyet árszabály szerint nem lehet értékesíteni, nyilvános árverésen kell bérbe (haszonbérbe) adni, illetőleg eladni.

Kivételnek csak akkor van helye, ha a közgyűlés valamely más értékesítési mód alkalmazását a 199. §-ban meghatározott szavazattöbbséggel elhatározza.

Vadászati jog vagy bányászati jog vagy bánya haszonbérbeadása esetében csak a földművelésügyi miniszter jóváhagyásával, másféle bérbeadás (haszonbérbeadás) vagy értékesítés esetében pedig - amennyiben a becsérték 1000 P-t meghalad - csak az elsőfokú erdőrendészeti hatóság jóváhagyásával lehet a nyilvános árverést mellőzni. A hatóság a jóváhagyást feltételekhez kötheti.

177. § Az árverési és a szerződési feltételeknek és ezek kihirdetése módjának megállapításában, a kihirdetés végrehajtásának ellenőrzésében és az árverésen az elsőfokú erdőrendészeti hatóság kiküldöttje is közreműködhetik, ha pedig a tagok fejenként számított legalább egynegyed része kívánja, az elsőfokú erdőrendészeti hatóság e végből köteles kiküldöttet kirendelni.

Az árverési hirdetményben és a feltételekben az utóajánlatokat ki kell zárni és az ajánlatok elfogadása vagy visszautasítása tekintetében az erdőbirtokossági társulat részére szabad kezet kell fenntartani.

Az árverés napját és feltételeit legalább 15 nappal előre közhírré kell tenni.

Az elnök köteles az árverési hirdetmény és a feltételek egy-egy példányát a közhírrétételkor az erdőfelügyelőségnek is megküldeni még akkor is, ha a erdő nincs államerdészeti kezelésben.

178. § Ha a becsértéket az első árverésen senki sem ajánlja meg, második árverést kell tartani s a becsértéknél kisebb ajánlatot csak akkor szabad elfogadni, ha a becsértéket a második árverésen sem lehetett elérni.

Vadászati jog vagy bányászati jog vagy bánya haszonbérbeadása esetében csak a földművelésügyi miniszter jóváhagyásával, másféle bérbeadás (haszonbérbeadás) vagy értékesítés esetében pedig - amennyiben a becsérték 1000 P-t meghalad - csak az elsőfokú erdőrendészeti hatóság jóváhagyásával fogadhat el a közgyűlés a becsértéknél kisebb ajánlatot.

179. § Vadászati jog vagy bányászati jog vagy bánya haszonbérbeadása esetében, továbbá minden olyan esetben, amikor a becsérték 1000 pengővel magasabb, az árverési iratokat az árverés eredményének felülvizsgálása végett be kell mutatni az elsőfokú erdőrendészeti hatóságnak.

Olyan árverés esetében, amelynél a becsérték 1000 pengőnél nem magasabb, az elsőfokú erdőrendészeti hatóság az árverést megelőzően vagy az árverés után 8 napon belül elrendelheti, hogy az erdőbirtokossági társulat elnöke az árverés befejezése után az árverési iratokat, az árverés eredményének, hivatalból való felül vizsgálása végett, felszólalás esetén kívül is bemutassa.

Az elsőfokú erdőrendészeti hatóság az árverési eljárás szabálytalansága esetében az árverés eredményét megsemmisíti, szükség esetében az árverési feltételeket megfelelően módosítja és új árverés tartását vagy pedig az értékesítés elhalasztását rendeli el.

Ha az árverés szabályszerű volt ugyan, de az elfogadott ajánlat előnyösségéhez az erdőbirtokossági társulat anyagi érdekei szempontjából alapos kétség fér, az elsőfokú erdőrendészeti hatóság az erdőbirtokossági társulatot új határozat hozatalára utasíthatja, vagy pedig az előző bekezdés értelmében járhat el.

180. § Ha a földművelésügyi miniszter üzemtervtől eltérő rendkívüli használatot engedélyez, a nyilvános árverés útján való értékesítést még a 176. § 2. és 3. bekezdésében meghatározott esetekre is kikötheti és a becsértéknél kisebb ajánlat elfogadását akkor is megtilthatja, ha egyébként kisebb ajánlat elfogadásának lehetne helye (178. §).

181. § Az erdőbirtokossági társulat azoktól a tagoktól, akik az erdőbirtokossági társulat vagyontát használják, az erdőbirtokossági társulati kiadások fedezésére használati díjakat szedhet.

Az alapszabályok megállapíthatják, hogy a tag az igénybe venni kívánt használatokat mindaddig nem gyakorolhatja, míg a használati díjat meg nem fizette.

182. § Az erdőbirtokossági társulat kiadásait - ideértve a kölcsön, valamint egyéb tartozás után fizetendő tőketörlesztési összegeket, kamatokat és járulékaikat is - elsősorban a használati díjakból, valamint az erdőbirtokossági társulati vagyonnak egyéb rendes évi jövedelmeiből kell fedezni.

Ha a kiadások ezekből a jövedelmekből nem fedezhetők, a hiány fedezése végett a tagokra használati illetőségeik arányában tagsági járulékot kell kivetni.

A késedelmes fizetés esetében járó késedelmi kamatokra a közadók kezelésére vonatkozó törvényes rendelkezések az irányadók.

A tag a használati illetősége után kivetett és tagsága idején esedékessé vált járulékokért és ezek késedelmi kamataiért az erdőbirtokossági társulattal szemben tagságának megszűnése után is felelős marad.

183. § Az erdőbirtokossági társulat az évenként kivetett járulékokról és azok esedékességéről a tagokat az alapszabályokban meghatározott módon értesíteni köteles.

A járulékot kivető közgyűlési határozat ellen az érdekelt a határozat közlését követő naptól számított 15 nap alatt a választmánynál vagy ha választmány nincs, az elnöknél s ezeknek határozata ellen az elsőfokú erdőrendészeti hatóságnál felszólalhat.

184. § Az erdőbirtokossági társulat által kivetett, a végrehajtási árverés napjáig lejárt, három évnél nem régebbi időről hátralékos járulékok - ideértve a használati díjakat és a járulékok után fizetendő késedelmi kamatokat is - a tagok használati illetőségeinek olyan dologi terhei, amelyeket az illetőségre vezetett végrehajtási árverés esetében, korábbi és az e törvény rendelkezése folytán elsőbbséggel nem bíró minden más követelésnek, még a telekkönyvben bejegyzett követelésnek is megelőzésével kell az árverési vételárból kielégíteni.

Az erdőbirtokossági társulati járulékot és a késedelmi kamatokat közadók módjára kell behajtani.

Az erdőbirtokossági társulat által kiállított hátraléki kimutatás vagy a kimutatásnak a község előljárósága, illetőleg város polgármestere által hitelesített másolata vagy kivonata a bírósági eljárásban végrehajtható közokirat.

185. § Az erdőbirtokossági társulat gazdasági tennivalóknak közös munkával végzését elrendelheti.

A közös munkát a tagok használati illetőségeik arányában teljesítik. A közös munkát azonban a közgyűlés által megállapított pénzértékben meg lehet váltani s attól, aki a közös munkát nem teljesíti, a váltságösszeget kell a járulékok módjára behajtani; a váltságösszeg egyebekben is a tagsági járulékokkal egy tekintet alá esik.

186. § Az alapszabályok elrendelhetik, hogy az évi rendes bevételekből a kiadások fedezése után fennmaradó felesleget vagy annak egy bizonyos hányadát előre nem látott közös kiadások, vagy az erdőtársulat más rendkívüli szükségleteinek fedezhetése végett tartaléktőke, vagy pedig olyan erdőgazdasági alap képzésére kell fordítani, amelynek évi kamataiból a birtokossági társulati erdő kezelésével és az ügyvitellel kapcsolatos évi kiadásokat és közterheket állandóan fedezni lehessen.

Ha az erdőbirtokossági társulat törlesztéses kölcsönt vett fel, vagy részletekben törleszthető más tartozást vállalt, ha ez a törvény mást nem rendel, legalább az egyévi törlesztési összegnek megfelelő összegben tartaléktőkét kell képezni és mindaddig fenntartani, amíg a tartozás teljesen törlesztve nincsen.

Egyébként az erdőbirtokossági társulat évi rendes bevételeinek feleslegét a közgyűlés szabályszerűen hozott és jogerős határozata alapján a tagok között használati illetőségeik arányában fel kell osztani.

Üzemtervtől eltérő rendkívüli használat engedélyezése esetében a földművelésügyi miniszter elrendelheti, hogy az erdőbirtokossági társulat a rendkívüli jövedelmet vagy annak egy részét az első bekezdésben megjelölt célra fordítsa; vagy pedig annyi évre felosztva használja fel a harmadik bekezdésben meghatározott célra, ahány évi rendes használatnak az üzemtervtől eltérő használat megfelel; vagy pedig, hogy a rendkívüli jövedelmet vagy annak megfelelő részét gazdasági beruházásokra, ingatlan szerzésére vagy tartozások törlesztésére fordítsa.

Ha az erdőbirtokossági társulat az első bekezdésben említett célra erdőgazdasági alapot létesít, az alap rendeltetésének, gyümölcsöző elhelyezésének és kamatjövedelmei felhasználásának szabályait az alapszabályokban kell megállapítani.

Az előbbi bekezdés rendelkezései azokra az erdőgazdasági alapokra is állanak, amelyeket az erdőbirtokossági társulattá alakult közös birtokosságok más közösségek ennek a törvénynek hatálybalépése előtt létesítettek.

187. § Az erdőbirtokossági társulat megszűnik, ha

1. az erdőt ingatlanárverésen eladják, vagy kisajátítják és új ingatlan szerzésére (165. §) a földművelésügyi miniszter az erdőbirtokossági társulatot nem kötelezi;
2. az erdőbirtokossági társulatnak csak egy tagja marad;
3. az erdőbirtokossági társulat feloszlik.

188. § A közgyűlés az erdőbirtokossági társulat feloszlását csak akkor határozhatja el, ha a 168. § értelmében felvett kölcsönből eredő tartozása nem áll fenn vagy az érdekelt hitelezők a feloszláshoz hozzájárulnak.

A földművelésügyi miniszter a feloszlást kimondó határozatot csak akkor hagyja jóvá, ha az erdőbirtokossági társulat fennmaradását sem közérdek, sem a tagok érdeke nem kívánja.

Közbirtokosságból vagy úrbéres birtokosságból alakult erdőbirtokossági társulat nem határozhatja el feloszlását.

189. § Az erdőbirtokossági társulat feloszlása esetében felszámolást kell tartani.

A felszámolást az erdőbirtokossági társulat képviselőjére hivatott szervek végzik, a földművelésügyi miniszter azonban külön felszámolót rendelhet ki.

Az erdőbirtokossági társulat vagyonának értékesítéséből befolyó összegnek a követelések kielégítése után fennmaradó feleslegét az illetőségek arányában a társulati tagok közt fel kell osztani.

Egyebekben a felszámolásnál követendő eljárást a földművelésügyi miniszter az igazságügyi miniszterrel egyetértve rendelettel szabályozza.

III. Fejezet. Az erdőbirtokossági társulatok szervezete

190. § Az erdőbirtokossági társulatot hatóságokkal és harmadik személyekkel szemben ennek a törvénynek korlátai és az alapszabályokban meghatározott korlátok között az elnök képviseli.

Az elnök gondoskodik a közgyűlés határozatainak végrehajtásáról és végzi azokat a tennivalókat, melyeket jogszabály vagy az alapszabályok reá bízna.

Az elnököt működésében a többi tisztviselő támogatja.

191. § Ha az erdőbirtokossági társulat az alapszabályokban választmány szervezéséről gondoskodik, a választmány a társulat elnökéből, a társulat tagjai közül az alapszabályok értelmében választott más tisztviselőkből és a közgyűlés által választott legalább két erdőbirtokossági társulati tagból áll.

A választmány hatáskörébe tartozik az erdőbirtokossági társulat minden ügye, melyet jogszabály vagy az alapszabályok kifejezetten hozzá utalnak.

192. § Az elnök, a többi tisztviselő és a választmányi tagok az erdőbirtokossági társulattal szemben azokhoz a korlátozásokhoz is alkalmazkodni kötelesek, amelyekhez képviselői vagy rendelkezési jogukat közgyűlési határozatok kötik.

193. § Az elnököt, a választmány tagjait és az alapszabályokban felsorolt tisztviselőket a közgyűlés, amennyiben az alapszabályok mást nem rendelnek, a tagok sorából választja. A megválasztott elnök nevét 8 nap alatt az elsőfokú erdőrendészeti hatóságnak be kell jelenteni s egyszersmind az erdőfelügyelőséggel is közölni.

Az elsőfokú erdőrendészeti hatóság megsemmisítheti azt a választást, amely nyereségvágyból elkövetett büntett vagy vétség miatt jogerősen elítélt vagy egyéb okból alkalmatlan személyre esett.

Ha az erdőbirtokossági társulat tagjai az elnököt, valamint az alapszabályok megállapítása szerint esetleg szükséges választmánynak a tagjait és az alapszabályokban felsorolt tisztviselőket megválasztani elmulasztják, az elsőfokú erdőrendészeti hatóság őket a választás foganatosítása végett közgyűlésre hívja össze; ha pedig a választás ekkor sem sikerül, sőt sürgős esetekben a választás megkísérlése előtt is, ideiglenes elnökül és más tisztviselőül a törvényben és az alapszabályokban megállapított hatáskörrel arra alkalmas erdőbirtokossági társulati tagokat, vagy szükség esetében az erdőbirtokossági társulat körén kívül álló alkalmas személyeket rendel ki.

Az előbbi bekezdés értelmében kirendelt személyek ideiglenes megbízatása megszűnik, mihamar az elsőfokú erdőrendészeti hatóság által összehívott közgyűlés az elnököt és más közvegeket megválasztja és a választás bejelentése után az elsőfokú erdőrendészeti hatóság a kirendelt személyeket felmenti.

194. § A tagokat a törvényben és az alapszabályokban meghatározott jogok illetik.

A tagok az erdőbirtokossági társulat ügyeiben közgyűlésen határoznak. A közgyűlésen az erdőigazgatóság és az erdőfelügyelőség kiküldöttje is résztvehet felszólalhat, de nem szavazhat.

A közgyűlés hatáskörébe tartozik a birtokossági társulat minden ügye, amelyet jogszabály vagy az alapszabályok más szerv hatáskörébe nem utalnak.

A közgyűlés hatásköréből az alapszabályok rendelkezéseivel nem vehetők ki a következő ügyek:

1. a tagok névjegyzékének kiigazítása;
2. az alapszabályok módosítása és új alapszabályok megállapítása;
3. az elnöknek, a választmányi tagoknak, a tisztviselőknek és alkalmazottaknak megválasztása, felmentése és elmozdítása;
4. az erdőbirtokossági társulat szerveinek és alkalmazottainak intézkedései ellen emelt panaszok elintézése;
5. ingatlan szerzése, elidegenítése és megterhelése;
6. az erdőbirtokossági társulatot a használati illetőségek átruházása esetében megillető elővásárlási jog gyakorlása;
7. az erdőbirtokossági társulatok elidegenített ingatlanának helyébe lépő ellenérték (vétélár, árverési vétélár) felhasználása (165. §), kisajátítási egyesség kötése;
8. az erdőbirtokossági társulat ingó tőkevagyonának felosztása, elidegenítése, megterhelése vagy rendeltetésétől eltérő célra fordítása;
9. az erdőbirtokossági társulat feloszlásának kimondása és a feloszlással kapcsolatos intézkedések;
10. kölcsön felvétele;
11. olyan szerződéses kötelezettség vállalása, mellyel az erdőbirtokossági társulat 500 pengőt meghaladó érték erejéig köteleztetné;
12. per indítása és perbeli egyesség kötése (163. §);
13. 500 pengőt meghaladó költséggel járó beruházások;
14. a költségvetés megállapítása, a számadások megvizsgálása, a felmentvény megadása; hiányok esetében a szükséges intézkedések megtétele;
15. az évi rendes bevételekből eredő tiszta jövedelem megállapítása és felhasználása;
16. az üzemtervtől eltérő rendkívüli használatokból eredő rendkívüli bevétel megállapítása és intézkedés annak az engedélyező rendelet értelmében való felhasználásáról;
17. intézkedés a haszonvételeknek természetben való gyakorlása és a haszonvételek vagy erdei termékek értékesítése tekintetében, az ebbe a körbe eső szerződések megkötése, ha a szerződés tárgyának becsértéke 500 pengőt, illetőleg a bérleti (haszonbérleti) idő 3 évet meghalad;
18. az erdei termékek árszabályzatának megállapítása (175. §);
19. erdei termékek vagy használatok értékesítésénél a nyilvános árverés mellőzése (176. §);

20. használati díjak szedésének elrendelése és a díjak megállapítása; tagsági járulékok kivetése és a természetben lerovandó közös munka elrendelése (184., 185. §);

21. az erdőgazdasági üzemterv megállapításával és módosításával kapcsolatos intézkedések, továbbá kérelem előterjesztése az üzemtervtől eltérő gazdálkodás megengedése iránt.

195. § Közgyűlést minden évben legalább egyszer kell tartani.

A közgyűlésről jegyzőkönyvet kell készíteni. A jegyzőkönyv másolatát az erdőfelügyelőségnek meg kell küldeni.

196. § A közgyűlést az elnök, akadályoztatása esetében pedig az hívja össze, aki az elnök helyettesítésére az alapszabályok szerint hivatva van.

A közgyűlést az alapszabályokban meghatározott eseteken felül mindenkor össze kell hívni, ha az erdőbirtokossági társulat érdekében szükséges, vagy ha az elsőfokú erdőrendészeti hatóság vagy a földművelésügyi miniszter elrendeli.

A tagoknak fejenként számított egytized része az ok és a cél megjelölésével bármikor kívánhatja a közgyűlés összehívását.

Ha az elnök vagy helyettese a közgyűlés összehívása iránt az elsőfokú erdőrendészeti hatóság vagy a földművelésügyi miniszter által meghatározott időben, vagy az előbbi bekezdés esetében legkésőbb 8 nap alatt nem intézkedik, a közgyűlést kérelemre vagy hivatalból az elsőfokú erdőrendészeti hatóság hívja össze.

197. § A közgyűlés helyét, idejét és tárgysorozatát tartalmazó közgyűlési meghívót legalább 15 nappal előre ki kell függeszteni és ezenfelül a helyben szokásos más módon is közhírré kell tenni. Ez a határidő az elsőfokú erdőrendészeti hatóság engedélyével halaszthatatlanul sürgős esetekben megrövidíthető, de 3 napnál rövidebb nem lehet. Az alapszabályok megállapíthatják, hogy a közgyűlési meghívót más módon is közhírré tegyék.

A közgyűlési meghívót a kihirdetéssel egyidőben az elsőfokú erdőrendészeti hatóságnak és az erdőfelügyelőségnek is meg kell küldeni.

Érvényes határozatot a közgyűlés csak a tárgysorozatban megjelölt ügyekben, valamint az újabb közgyűlés összehívása végett előterjesztett indítványok tárgyában hozhat. Az elnöknek a közgyűlés összehívása után érkezett hatósági intézkedések végrehajtására vonatkozó előterjesztései fölött a közgyűlés akkor is határoz, ha azok a tárgysorozatban nem is voltak felvéve.

198. § A közgyűlést az elnök vezeti.

Ha a közgyűlésen az elsőfokú erdőrendészeti hatóság vagy a földművelésügyi miniszter megbízottja résztvesz, a megbízott, még pedig elsősorban a földművelésügyi miniszter megbízottja elnököl.

A közgyűlés határozatait a közgyűlés elnöke mondja ki. A határozatok kihirdetéséről az erdőbirtokossági társulat elnöke gondoskodik.

199. § A közgyűlésen a tagok szavazati jogukat személyesen vagy meghatalmazottjuk útján gyakorolják.

A szavazatokat a használati illetőségek szerint kell számítani.

A közgyűlésen a megjelent tagok általában szavazataik általános többségével határoznak, kivéve a következő ügyeket:

1. ingatlanszerzés elhatározása (194. § 5. pont), ingatlan elidegenítéséből származó vételár felhasználása (165. §), kölcsön felvételének vagy ingatlan jelzálogjoggal megterhelésének elhatározása (168. §), ingatlan kisajátítása esetében egyességekötés (194. § 7. pont), valamint az ingó tőkevagyon felosztása, elidegenítése, megterhelése vagy rendeltetésétől eltérő célra való felhasználása (194. § 8. pont), amely ügyekben a közgyűlési határozathoz az összes tagokat megillető szavazatok felét meghaladó szavazattöbbség szükséges;

2. ingatlan elidegenítésének kimondása (165. §), erdei termékek vagy használatok értékesítése esetében a nyilvános árverés mellőzése (176. §), valamint az erdőbirtokossági társulat feloszlásának kimondása (188. §), amely ügyekben a közgyűlési határozathoz az összes tagokat megillető szavazatoknak legalább kétharmadát tevő szavazattöbbség szükséges.

200. § A közgyűlési határozat érvényességéhez:

1. az elsőfokú erdőrendészeti hatóság jóváhagyása szükséges a következő ügyekben: per indítása és perbeli egység kötése (163. §), kötelezettségvállalás vagy jogról lemondás 1000 P értéken felül (164. §); az évi költségvetés megállapítása, a számadások megvizsgálása és az ebből folyóan szükséges intézkedések elrendelése (194. § 14. pont); az évi rendes bevételekből eredő tiszta jövedelem megállapítása és felhasználása (194. § 15. pont); 1000 P-t meghaladó költséggel járó beruházás elrendelése (194. § 13. pont); 1000 P-nél magasabb becsértékű erdei termék vagy más használat értékesítése körül - ide nem értve vadászati jog vagy bányászati jog vagy bánya haszonbérbeadását - a szerződés megkötése (194. § 17. pont), a nyilvános árverés mellőzése (176. §) és a második árverésnél a becsértéknél kisebb ajánlat elfogadása (178. §);

2. a földművelésügyi miniszter jóváhagyása szükséges a következő ügyekben: az alapszabály módosítása és új alapszabályok megállapítása (194. § 2. pont), ingatlan elidegenítése és a vételár felhasználása (165. §), ingatlan kisajátítása esetében egységkötés (194. § 7. pont), erdő eladása esetében a vételár felhasználása (165. §), kölcsön felvétele, ingatlannak jelzálogjoggal megterhelése (168. §), az ingó tökevagyon felosztása, elidegenítése, megterhelése vagy rendeltetésétől eltérő célra való felhasználása (194. § 8. pont), vadászati jog, bányászati jog vagy bánya haszonbérbeadását körül a szerződés megkötése (194. § 17. pont), a nyilvános árverés mellőzése (176. §), a második árverésnél a becsértéknél kisebb ajánlat elfogadása (178. §) és a felosztás kimondása (188. §).

Ha az elsőfokú erdőrendészeti hatóság az évi költségvetést megállapító közgyűlési határozat jóváhagyása felől a határozat felterjesztésétől számított 60 nap alatt nem határoz, úgy kell tekinteni, hogy a költségvetést jóváhagyta.

Aki jóváhagyást igénylő határozatot jóváhagyás nélkül végrehajt, azonfelül, hogy a határozat végrehajtása miatt erdőrendészeti áthágás miatt feleletre vonható, magánjogi felelősséggel is tartozik.

201. § Ha az erdőbirtokossági társulat a közgyűlési tárgyalásra kitűzött ügyekben, akár a közgyűlés határozatképességének hiánya, akár más ok miatt határozatot nem hoz, vagy ha a közgyűlés a jogerős határozatok végrehajtása érdekében hatáskörébe tartozó intézkedéseket nem teszi meg, az erdőrendészeti hatóság szükség esetében a közgyűlés és a tisztviselők hatáskörét arra alkalmas erdőbirtokossági társulati tagokra vagy az erdőbirtokossági társulat körén kívül álló alkalmas személyekre ruházhatja át, kivéve az elnök, a választmányi tagok és a tisztviselők megválasztását, felmentését és elmozdítását, továbbá a 194. § 2., 5-10. és 19. pontjában megjelölt ügyeket, amelyekben csakis az erdőbirtokossági társulati közgyűlés határozhat.

Az erdőrendészeti hatóság a megbízott részére az erdőbirtokossági társulati ügyek ellátásáért az erdőbirtokossági társulat terhére díjazást állapíthat meg.

202. § A közgyűlés határozatai ellen a határozat kihirdetését követő naptól számított 15 nap alatt, felszólalásnak van helye az elsőfokú erdőrendészeti hatósághoz. Olyan ügyekben, amelyekben a közgyűlés határozatának érvényességéhez a földművelésügyi miniszter jóváhagyása szükséges (200. § 2. pont), az elsőfokú erdőrendészeti hatóság jogköre csupán véleményadásra terjed ki.

Felszólalhat minden érdekelt fél, az erdőbirtokossági társulat elnöke, továbbá az, aki a közgyűlésen elnökölt, úgyszintén a törvényhatóság tisztviselője, az erdőigazgatóság és az erdőfelügyelőség.

A felszólalást már a közgyűlésen be lehet jelenteni, az ekként bejelentette felszólalást a közgyűlés jegyzőkönyvében fel kell jegyezni. A felszólalást az erdőbirtokossági társulat elnökénél is be lehet jelenteni akár írásban, akár szóval. A szóbeli felszólalást jegyzőkönyvbe kell foglalni.

A felszólalás a közgyűlési határozat végrehajtását felfüggeszti, de az elsőfokú erdőrendészeti hatóság a felszólalással megtámadott határozat végrehajtását, ha az felsőbb hatóság jóváhagyására nem szorul, előzetes intézkedéssel megengedheti.

203. § Az erdőbirtokossági társulatnak olyan rendelkezésével, határozatával vagy intézkedésével szemben, amellyel a jogosultnak a tagok névjegyzékébe felvételét megtagadta vagy a névjegyzékbe nem jogosultat vett fel, amellyel a tag használati illetőségét vagy szavazati jogát nem helyesen állapította meg, az érdekelt igényét az erdőbirtokossági társulat ellen bírói úton érvényesítheti.

IV. Fejezet. Az erdőbirtokossági társulatok működésének és ellenőrzése

204. § Az erdőbirtokossági társulat az erdőrendészeti hatóság felügyelete alatt működik.

Működését közvetlenül az erdőfelügyelőség irányítja és ellenőrzi. A közigazgatási hatóságok az ellenőrzésben akként működnek közre, hogy a társulat gazdálkodásában és ügyvitelében tudomásukra jutott hiányokról az elsőfokú erdőrendészeti hatóságnak jelentést tesznek.

205. § Az erdőrendészeti hatóság az erdőbirtokossági társulat ügyvitelét és vagyonkezelését, a vagyon célszerű gazdasági hasznosítása és jövedelmeztetése szempontjából is bármikor megvizsgálathatja, az erdőbirtokossági társulatot a vizsgálat eredményének közlésével a tapasztalt hiányok vagy szabálytalanságok megszüntetésére utasíthatja és a szükséges intézkedések tárgyalása és határozathozatal végett, megfelelő határidő kitűzésével, a közgyűlés összehívását is elrendelheti.

206. § Ha az erdőbirtokossági társulat működése megakad vagy működésében nagyobb pénzügyi zavar áll be, vagy ha a birtokossági társulat rossz gazdálkodása és ügyvitele az erdőbirtokossági társulat célját veszélyezteti, a földművelésügyi miniszter az erdőbirtokossági ügyek vitelére miniszteri biztost küldhet ki.

A miniszteri biztos működésének tartamára az elsőfokú erdőrendészeti hatóság meghatározott felügyeleti joga, valamint az erdőfelügyelőség és a közigazgatási hatóságok ellenőrző működése (204. §) szünetel.

A miniszteri biztos kirendelésével a választmány és az elnök megbízása megszűnik; a közgyűlés működése a miniszteri biztos működésének tartama alatt szünetel, az említett erdőbirtokossági társulati szerveknek hatáskörét a miniszteri biztos gyakorolja. A közgyűlésnek a 194. § 2., 5-10. és 19. pontjaiban meghatározott hatáskörét a miniszteri biztos nem gyakorolhatja. Ha ilyen ügyekben kell határozni, a közgyűlést kell összehívnia.

A biztos mellé a földművelésügyi miniszter az érdekeltek köréből véleményező bizottságot állíthat.

A biztos működése legfeljebb öt évig tarthat.

A földművelésügyi miniszter, ha a körülmények folytán indokolt, vagy ha az érdekeltek maguk kéri, a miniszteri biztos működésének meghatározott időtartamát az öt éven belül több ízben is meghosszabbíthatja.

Megbízatásának lejártá előtt a miniszteri biztos a közgyűlést az elnök és esetleg a választmány megválasztása végett összehívja és nekik az ügyek további vitelét átadja.

207. § Az erdőrendészeti hatóság különösen ellenőrizni köteles az ingatlanok rendeltetésszerű használatát, az erdősítések, beruházásokra vagy az erdőbirtokossági társulat egyéb céljára szánt összegeknek rendeltetésszerű felhasználását, az évi tiszta jövedelem helyes felosztását továbbá azt, hogy az erdőbirtokossági társulat ingatlan valóságos értékének megfelelő áron felül ne szerezzen, illetőleg ingatlanát valóságos értéken alul el ne idegenítse.

208. § Ha az erdőbirtokossági társulat elnöke vagy más tisztviselője, vagy a választmánynak valamelyik más tagja jogszabályban vagy az alapszabályokban reáruházott tennivalóit nem teljesíti, vagy kötelességeit egyébképpen súlyosan megszegi, vagy eljárásával a tagok érdekeit veszélyezteti, az erdőrendészeti hatóság erdőrendészeti áthágás miatt felelősségre vonhatja (239. § 7. pont), tisztétől elmozdíthatja, helyébe mást rendelhet ki (193. §).

209. § Ha az erdőbirtokossági társulat valamely jogát érvényesíteni vonakodik, az erdőrendészeti hatóság a törvényhatóság tiszti ügyészének, esetleg más ügyvédnek, még az erdőbirtokossági társulat ellenzésével szemben is, meghatalmazást adhat a jog érvényesítésére.

A meghatalmazásnak ugyanaz a joghatálya, mintha azt az erdőbirtokossági társulat adta volna.

210. § Ha az erdő vagy más ingatlan, amelynek tulajdonosai erdőbirtokossági társulattá kötelesek alakulni (146. §), nem a tulajdonostársaknak vagy közösségüknek, hanem jogosulatlanul másnak birtokában van, vagy a tulajdonjog nem a tulajdonostársak vagy közösségük, hanem más tulajdonaként van telekkönyvezve, az erdőrendészeti hatóság a birtokkereset, illetőleg a tulajdoni kereset megindítása vagy a telekkönyv kiigazítása végett az előbbi § megfelelő alkalmazásával intézkedhetik. Ilyen esetben az ingatlan tulajdonjogát az erdőbirtokossági társulat megalakulása előtt is az erdőbirtokossági társulat nevére kell az illetőségek kitüntetése nélkül a telekkönyvbe bejegyezni.

211. § A hatósági kiküldetés költségei abban az esetben, ha a kiküldetést az erdőbirtokossági társulat kérte, úgyszintén a miniszteri biztos kiküldetésének költségei az erdőbirtokossági társulatot terhelik.

A hatóságnak a kiküldetést elrendelő határozata ellen jogorvoslatnak helye nincs. A kiküldött eljárása ellen felszólalásnak van helye a kiküldő hatósághoz.

Hatodik cím. Természetvédelem

212. § A természetvédelem tárgyai:

a) azok a helyek és a természetnek azok az alakulatai, amelyekhez történelmi esemény emléke vagy hagyomány (monda, rege) fűződik, továbbá, amelyek műemlékek természeti alapzatául vagy díszéül szolgálnak (természeti és történelmi emlékek);

b) a természetnek azok az alakulatai (hegy, szikla, kőzet, barlang, forrás, vízesés, tó egyes fák és facsoportok), amelyek tudományos szempontból vagy különlegességüknél fogva értékesek;

c) olyan tájrészek, sőt egész tájak is, amelyek tájképi szépségüknél vagy egyéb kedvező természeti tulajdonságaiknál fogva a természetélvezet (természetjárás, turistaság, kilátás és tartózkodás) vagy testedzés szempontjából különösen becsesek;

d) azok a vadon tenyésző állat- és növényfajok, amelyek a kipusztulás veszélyével szemben oltalomra érdemesek, valamint általában a természetben jelentősen hasznos vadon tenyésző állatfajok;

e) azok a források és patakok, amelyeknek vize a vadon tenyésző állatok számára nélkülözhetetlen.

A védelem alá vont hely, természeti alakulat és tájrész területe, úgyszintén a védett állat- és növényfaj tenyésző helye, továbbá az a felszíni terület, amely a barlang bejáratához és épségének megóvásához szükséges: természetvédelmi terület; védelem alá vont egész tájék területe: tájvédelmi körzet.

213. § A természetvédelem célja egyfelől minden olyan behatást elhárítani, amely a védelem tárgyának eredeti épségében való fennmaradását, illetőleg tájképi szépségét vagy egyéb sajátos természeti tulajdonságait sértené vagy veszélyeztetné; másfelől lehetővé tenni a védelem alá vont állat- és növényfaj zavartalan tenyésztését; megóvni a védett forrás és patak vizének tisztaságát és biztosítani a forrásokat a vadon tenyésző állatok számára.

214. § A természet védett tárgyait elpusztítani, megrongálni vagy azoknak eredeti állapotát megváltoztatni, védett fajhoz tartozó állatot vagy növényt elpusztítani, vagy tenyésztésében megzavarni, ily állatot bántalmazni, elfogni vagy fogságban tartani, ily növényt a földtől elválasztani tilos.

A természetvédelem a vadászatnak a fennálló jogszabályok szerint megengedett gyakorlását nem érinti.

A természetvédelem nem terjed ki használt épületeken rakott madárfészkekre.

A földművelésügyi miniszter a védett állatnak, növénynek vagy a védett madár tojásának kizárólag tudományos célra való megszerzésére engedélyt adhat.

215. § Természetvédelmi területen, illetőleg tájvédelmi körzetben nem szabad oly művet, üzemet, épületet vagy egyéb berendezést (hirdető berendezés, jelzőoszlop, jelzőtábla) létesíteni, amely a védett természeti állapotot - ideértve a táj szépségét, a kilátást és rálátást is - hátrányosan zavarja. Amennyiben a jelen törvény hatálybalépésekor már meglévő építmény vagy egyéb berendezés az említett szempontból kifogás alá esik, megfelelő átalakítása vagy eltávolítása felől a földművelésügyi miniszter határoz.

216. § Barlang felfedezését a földművelésügyi miniszternek haladéktalanul be kell jelenteni. Barlangot csak a földművelésügyi miniszter engedélyével és az általa jóváhagyott terv szerint szabad feltárni és természetes alkatában megváltoztatni. Az engedélyt csak abban az esetben szabad megadni, ha az 1929:XI. tc. 18. §-a alapján elrendelt ásatást már elvégezték, vagy ha az ásatás mellőzését a Magyar Nemzeti Múzeum Tanácsa kimondotta.

A feltárásnál felszínre kerülő tudományos értékű leletek az 1929:XI. tc. 18. §-ában felsorolt leletekkel egy tekintet alá esnek.

217. § A természetvédelem a földművelésügyi miniszter irányítása és főfelügyelete alatt áll, aki a természetvédelemnek más ügykört is érintő kérdéseiben az érdekelt miniszterekkel egyetértve rendelkezik és intézkedik.

A természetvédelem irányításához és főfelügyeletéhez szükséges szakértő közreműködés kifejtésére Országos Természetvédelmi Tanácsot kell létesíteni.

Az Országos Természetvédelmi Tanács feladata a természet védelemre érdemes tárgyainak felkutatása, azok védetté nyilvánítása, természetvédelmi területek és tájvédelmi körzetek meghatározása iránt javaslatot tenni s általában a természetvédelem körül felmerülő kérdésekben szakvéleményt nyilvánítani.

A Tanácsot akként kell megállapítani, hogy abban az érdekelt miniszterek, az általuk kijelölt hatósági szervek és intézmények, a Műemlékek Országos Bizottsága és azok az országos jelentőségű szervezetek, amelyek működésükkel a természetvédelem céljait szolgálják, megfelelő képviselőkhöz jussanak, valamint a természettudományok művelésében kiváló szakértőket helyet foglaljanak. A Tanács tagjait az érdekelt miniszter javaslatára a földművelésügyi miniszter nevezi ki.

A Tanács a szükséghez képest saját kebelben alakítható szakosztályokban, továbbá a földművelésügyi miniszter hozzájárulásával vidéken szervezhető Természetvédelmi Bizottságok közreműködése útján készíti elő munkáját.

A Tanács és a Bizottságok tagjait működésükért díjazás nem illeti; kiküldetés esetében számukra útiköltség és napidíj állapítható meg.

A Tanács és a Bizottságok szervezetét és ügyrendjét a vallás- és közoktatásügyi miniszterrel egyetértve a földművelésügyi miniszter állapítja meg.

218. § A természetvédelem tárgyait, illetőleg a természetvédelmi területeket (212. §) az érdekelt ingatlan tulajdonosok meghallgatása után, az Országos Természetvédelmi Tanács javaslata alapján, a földművelésügyi miniszter - az összes körülményeknek, így különösen a lakosság kereseti és megélhetési viszonyainak gondos mérlegelésével - a vallás- és közoktatásügyi miniszterrel egyetértve állapítja meg (védetté nyilvánítás); tájvédelmi körzetek megállapításához a m. kir. minisztérium hozzájárulása szükséges.

A védetté nyilvánító határozatban részletesen meg kell határozni a védetté nyilvánított természeti tárgyra és területre nézve: a védelem tartalmát, a föld használatának és művelésének, továbbá források, patakok, tavak épségben és tisztán tartásának vagy rendezésének módozatait, művek, épületek és egyéb berendezések (215. §) létesítési tervének kötelező bejelentését s ezzel kapcsolatban az engedélyezési eljárást, meglévő ilyen berendezések esetleges átalakításának vagy eltávolításának módozatait, valamint a természetvédelmi szempontból szükséges kerítések, jelzőtáblák és egyéb létesítmények felállítását, végül barlangok (216. §) tekintetében a feltárás engedélyezésének és a megengedett használatnak módozatait is. Vadontenyésző állat ivóvízhez jutása érdekében forrás megfelelő átalakítását is el lehet rendelni.

Mind a védetté nyilvánító határozatot, mind a védettség megszüntetéséről rendelkező határozatot a terület tulajdonosának is meg kell küldeni.

Amennyiben a földművelésügyi miniszter a Természetvédelmi Tanács meghallgatása után megállapítja, hogy megszűntek azok az okok, amelyek a természetvédelem megállapítására vezettek, az érintett területeket a védelem s az ezzel kapcsolatos korlátozások alól fel kell oldani.

219. § Amennyiben akár a védetté nyilvánító határozatban (218. §), akár utóbb külön rendelkezéssel megszabott berendezések (határjelek, kerítések, jelzőtáblák stb.) felállítását az érintett ingatlanok tulajdonosai nem vállalják, államköltségen létesítésükről a földművelésügyi miniszter gondoskodik.

220. § A természetvédelem tárgyairól, a természetvédelmi területekről és a tájvédelmi körzetekről törzskönyvet kell vezetni.

Erdőnek mint természetvédelmi területnek ezt a minőségét az erdők törzskönyvében is fel kell tüntetni.

221. § Amennyiben valamely természetvédelmi területre vagy tájvédelmi körzetre a művelési ág vagy egyéb használatok tekintetében a földművelésügyi miniszter által megállapított korlátozások (218. §) folytán a tulajdonos - akár közvetlenül, akár a terület használata tekintetében mással fennálló jogviszonyánál fogva - a terület eddigi rendeltetésének megfelelő használatban kárt szenved, az államtól kártérítést igényelhet. A kártérítés összegének megállapításában figyelembe kell venni az adók és egyéb köztartozások esetleges elengedésével vagy mérséklésével járó előnyt (293. §), továbbá mindazokat a lehetőségeket, amelyek szerint a korlátozást szenvedő károsodását az üzemmód megváltoztatásával, az üzem áthelyezésével vagy más intézkedéssel csökkenteni lehet.

A kártérítés évi járadék fizetésében is állhat. A kártérítés mértékét és módját megegyezés hiányában a bíróság állapítja meg.

222. § Természetvédelem alá vett barlang használatának jogát a földművelésügyi miniszter a közcélu fenntartás és nyilvános megtekintés biztosítása végett kártérítés mellett a tulajdonostól közérdekből elvonhatja és a fenntartást az esetleg érdekelt miniszterekkel egyetértve valamely közhatóságra, köztestületre, közintézetre vagy természetvédelmi célú egyesületre bízhatja. A kártérítés évi járadék fizetésében is állhat. A kártérítés mértékének megállapításában nem lehet figyelembe venni a barlang jövedelmezőségének azt az emelkedését, amely e fenntartás körében kifejtett tevékenység és az ezzel kapcsolatosan teljesített beruházások következtében áll elő. A kártérítés mértékét és módját megegyezés hiányában a bíróság állapítja meg.

223. § Természetvédelmi terület, illetőleg tájvédelmi körzetbe eső terület tekintetében közérdekből kisajátításnak van helye az állam részére, ha a természetvédelem megvalósulását az illető területen másképpen biztosítani nem lehet.

A kisajátítást - az összes körülményeknek, így különösen a lakosság kereseti és megélhetési viszonyainak gondos mérlegelésével - a földművelésügyi miniszter rendeli el. A földművelésügyi miniszter az említett célból kisajátítási jogot engedélyezhet, vagy az állam részére e végből megszerzett ingatlan tulajdonát átruházhatja törvényhatóság, község, természetvédelmi célú egyesület, általában a természetvédelem megvalósulását biztosító más alkalmas személy részére is.

A kisajátítási ár megállapításánál nem lehet számításba venni egyfelől a kisajátítás alá eső ingatlanon lévő természeti alkotásnak esetleges történelmi tudományos vagy egyéb különleges becsét, de másfelől azt az értékcsökkenést sem, amelyet az ingatlannak a természetvédelmi rendelkezésekkel esetleg korlátozott hasznavehetősége idéz elő.

224. § Természetvédelmi terület, illetőleg tájvédelmi körzetbe eső terület tekintetében nem természetvédelmi célra szolgáló kisajátítást csak a földművelésügyi miniszterrel egyetértve lehet engedélyezni.

225. § Azt, aki természetvédelmi területen, tájvédelmi körzet területén vagy általában erdőben oly helyen tartózkodik vagy oly úton halad, amelynek használata nincs megengedve, ha jelenléte akár a közbiztonság, akár a tulajdonbiztonsága, akár a vadállomány nyugalma szempontjából aggodalmat kelt, az erdészeti személyzet, a közbiztonsági közegek, a földtulajdonos, illetőleg a vadászati jog gyakorlására jogosult a legközelebb eső nyilvános forgalmú útra utasíthatja és erdei termékek szedésére vagy a vadállományban való kártételre alkalmas nála lévő bármi eszközt (fejszét, baltát, fűrészt, stb.) elveheti (258. § 13. pont). Az elvesztett tárgyakat haladéktalanul be kell szolgáltatni a legközelebbi községi előljáróságához, városokban a m. kir. rendőrség kapitányságához. Ha a közigazgatási hatóság előtt folyamatba tett eljárás során jogszabály értelmében elkobzásnak vagy eljárás végett más hatósághoz áttételnek helye nincs, a közigazgatási hatóság a beszolgáltatott tárgyakat visszaadja tulajdonosuknak.

Hetedik cím. Erdőrendészeti hatóságok; a jogorvoslatok; a rendes bírói út igénybevétele; az erdészeti igazgatás szervezete

226. § Az erdők és a természetvédelem tárgyai felett a főfelügyeletet és a kormányhatósági ellenőrzést a földművelésügyi miniszter, mint az erdészeti ügyek legfelső hatósága gyakorolja.

Erdőrendészeti ügyekben, ha ez a törvény másként nem rendelkezik, elsőfokon a törvényhatóság közigazgatási bizottságának gazdasági albizottsága, másodfokon a földművelésügyi miniszter jár el.

227. § Ha valamely tulajdonosnak területileg összefüggő egészet alkotó erdeje vagy össze nem függő, de egy erdőgazdasági üzemegységnek tekinthető erdeje két vagy több törvényhatóság területén fekszik, a belügyminiszterrel egyetértve a földművelésügyi miniszter állapítja meg, hogy az egész erdő felett melyik törvényhatóság közigazgatási bizottságának gazdasági albizottsága gyakorolja az elsőfokú erdőrendészeti hatóságot.

228. § Az elsőfokú erdőrendészeti hatóság határozata ellen az érdekelteken felül fellebbezéssel élhet az erdőigazgatóság, az erdőfelügyelőség, az eljárásban érdekelt más szakigazgatási hivatal, a tiszti ügyész, továbbá erdőbirtokossági társulati ügyekben ezeken felül még: a társulati elnök és a közgyűlést vezető hatósági kiküldött.

Az elsőfokú erdőrendészeti hatóság köteles minden erdészeti vonatkozású és erdőbirtokossági társulati ügyben hozott határozatát az erdőigazgatóságnak és az erdőfelügyelőségnek, ha pedig közös legelőt vagy közlegelőt érint, a vármegyei m. kir. gazdasági felügyelőségnek is kiadni.

Nincs fellebbezésnek helye az elsőfokú erdőrendészeti hatóságnak az ellen a határozata ellen, amellyel erdőbirtokossági társulat határozatát akár hivatalból, akár felszólalás alapján bírálja felül.

Egyebekben a jogorvoslatokra a közigazgatási eljárásban irányadó jogszabályokat kell alkalmazni.

229. § A földművelésügyi miniszternek másodfokon hozott olyan határozatával szemben, amellyel az 5., 98., 114., 124., 132. és 296. §-okon alapuló kártérítés, használati díj, illetőleg évi költség hozzájárulás tárgyában döntött, az érdekelt fél igényét a határozat közlésétől számított 30 nap alatt rendes bírói úton érvényesítheti.

230. § A közigazgatási bírósághoz panasznak van helye az elsőfokú erdőrendészeti hatóság oly határozata ellen, amellyel:

1. az államerdészeti kezelésért fizetendő évi járulék fizetésének kötelezettségét és mértékét megállapítja (69. § második bekezdés);

2. az erdei termék átszállításának megengedhetőségét és módozatait megállapítja (86. és 87. §);

3. erdei termék átszállítására, valamint tutajozásra és faúsztatásra adott engedély esetében a károk és költségek fedezésére szolgáló pénzbiztosíték összegét, letételének és visszaszolgáltatásának feltételeit megállapítja (99. és 108. §);

4. erdei termék átszállításával, valamint tutajozással és faúsztatással kapcsolatosan felmerülő eljárási költségek viselése tárgyában dönt (100. és 125. §);

5. a tutajozási vagy a faúsztatási engedély következtében szükséges víziművek és egyéb építmények létesítése, átalakítása vagy vízhasználat korlátozása kérdésében az engedélyes és a parttulajdonosok vagy a víz másféle használatára jogosítottak között felmerülő vitában dönt (108-110. §);

6. abban a kérdésben dönt, hogy a korábbi engedélyes a későbbi engedélyesnek köteles-e megengedni a tutajozás vagy faúsztatás céljára szolgáló berendezések használatát (114. §);

7. a tutajozás és a faúsztatás jogának megszűnése körül keletkező vitás ügyekben dönt (116. §);

8. a közérdekű erdőtelepítés költségeinek aránylagos viselése, illetőleg kivetése felől intézkedik (129. §).

A panaszjog az 5. és 7. pont alatt említett ügyeknél a kártérítési összeg megállapítására nem terjed ki.

A panaszokat a közigazgatási bíróság olyan tanácsban tárgyalja, amelynek tagjai a tanácselnök, két közigazgatási bíró és két erdőmérnök, mint szavazásra jogosult ülnök.

A panaszokra egyebekben a közigazgatási bíróság előtti eljárást szabályozó törvényes rendelkezések irányadók.

Az ülnökök egyikét a földművelésügyi miniszter, másikat pedig az Országos Erdészeti Egyesület által három év tartamára kijelölt 4-4 erdőmérnök közül esetről - esetre a bíróság elnöke hívja meg.

Ülnökül csak olyan erdőmérnököt lehet kijelölni, aki legalább 20 évet töltött erdészeti szolgálatban. Az Országos Erdészeti Egyesület tényleges szolgálatban álló állami tisztviselőt nem jelölhet.

231. § Az erdészeti igazgatást - amennyiben az erdőrendészeti hatóság hatáskörébe nem tartozik - a m. kir. erdőigazgatóságok és az ezeknek alárendelt m. kir. erdőfelügyelőségek látják el.

Tennivalóikat, amennyiben ez a törvény nem rendelkezik, a földművelésügyi miniszter rendelettel állapítja meg.

232. § Az erdőigazgatóság mint az erdészeti ügyek legfelső kormányhatóságának, a földművelésügyi miniszternek közvetlenül alárendelt szerv, az erdészeti és természetvédelmi érdekek felett őrökdi. Irányítja és ellenőrzi az állami erdőgazdaságok kezelését, az államerdészeti kezelést, az erdészeti és természetvédelmi közigazgatás körében tett rendelkezések végrehajtását. Felhívásra vagy saját kezdeményezéséből javaslatokat tesz az erdőrendészeti és más hatóságoknak; erdészeti, természetvédelmi és vadászati vonatkozású kérdésekben szakvéleményt ad közhatóságoknak, közhivataloknak és köztestületeknek. Ellátja azokat az erdőgazdasági üzemrendezési feladatokat, amelyeknek végzésére az állam köteles, nemkülönben a jelen törvényben külön meghatározott feladatokon felül azokat is, amelyeknek ellátásával a földművelésügyi miniszter megbízza.

Az erdőigazgatóság az elsőfokú erdőrendészeti hatóság helyett megteheti a halaszthatatlan intézkedéseket, de köteles ilyen intézkedését az elsőfokú erdőrendészeti hatóságnak azonnal bejelenteni.

Az erdőigazgatóságnak ilyen intézkedését az elsőfokú erdőrendészeti hatóság intézkedésével kell egyenlőnek tekinteni; az erdőigazgatóságnak ilyen intézkedése ellen az érdekelt az intézkedésnek tudomására jutásától számított tizenöt nap alatt előterjesztéssel élhet az elsőfokú erdőrendészeti hatósághoz. Az előterjesztésnek halasztó hatálya nincs; indokolt esetben azonban az erdőrendészeti hatóság az erdőigazgatóság rendelkezésének végrehajtását felfüggesztheti. Az előterjesztés alapján hozott határozatot jogorvoslat szempontjából elsőfokú határozatnak kell tekinteni.

Ha az erdőigazgatóság nem az elsőfokú erdőrendészeti hatóság helyett jár el, intézkedése (határozata) ellen a földművelésügyi miniszterhez fellebbezéssel lehet élni.

Azokban a törvényhatóságokban, amelyekben az erdőigazgatóság székhelye a törvényhatóság területén vagy székhelyén van, az erdőigazgatóság vezetője, a többi törvényhatóságokban pedig annak az erdőfelügyelőségnek a vezetője, amelynek működési területe a törvényhatóság székhelyére is kiterjed, tagja a törvényhatósági bizottságnak. Ez a rendelkezés Budapest székesfővárosra nem vonatkozik.

233. § Az erdőfelügyelőség - a jelen törvényben külön meghatározott feladatokon felül - ellátja az erdőknek és a természetvédelmi rendelkezések alapján védett területeknek közvetlen állami felügyeletét; kezeli az államerdészeti kezelésbe átvett erdőket, eljár mint az erdőrendészeti hatóság végrehajtó szerve; felhívásra vagy saját kezdeményezéséből javaslatokat tesz az erdőrendészeti hatóságnak és az erdőigazgatóságnak; ellátja azokat a feladatokat, amelyekkel az erdőrendészeti hatóság vagy az erdőigazgatóság megbízza.

Ha az erdőfelügyelőség helyszíni ellenőrzése során jogszabályba, az üzemtervbe vagy hatósági intézkedésbe ütköző cselekményt tapasztal, azt addig is, amíg az erdőrendészeti hatóság intézkedik, megtilthatja, a mulasztás pótlására a tulajdonost felszólíthatja és tapasztalatáról az elsőfokú erdőrendészeti hatóságnak azonnal jelentést tesz.

Az erdőfelügyelőség ilyen intézkedését az elsőfokú erdőrendészeti hatóság intézkedésével kell egyenlőnek tekinteni; az ilyen intézkedés ellen az érdekelt annak tudomására jutásától számított tizenöt nap alatt előterjesztéssel élhet az elsőfokú erdőrendészeti hatósághoz. Az előterjesztésnek halasztó hatálya nincs; indokolt esetben azonban az erdőrendészeti hatóság az erdőfelügyelőség rendelkezésének végrehajtását felfüggesztheti.

Az erdőfelügyelőség vezetője vagy egyik tagja az erdészeti és természetvédelmi vonatkozású ügyekben az elsőfokú erdőrendészeti hatóság előadója és ezzel kapcsolatban az erdőrendészeti hatóság rendelkezései alapján a helyszínen is eljárhat.

Az előző bekezdésben említett tennivalók elvégzéséhez a törvényhatóság az erdőfelügyelőség eljáró vezetője, illetőleg tagja részére megfelelő helyiségről köteles gondoskodni abban az esetben, ha az erdőfelügyelőség székhelye nem a törvényhatóság területén vagy székhelyén van. Ilyen esetben a törvényhatóság gondoskodik a felmerülő dologi szükségletek fedezéséről is; a kiszállási költségeket az állam viseli.

Az erdőfelügyelőség vezetője a közigazgatási bizottság gazdasági albizottságának ülésein akkor is résztvehet, ha nem is ad elő ügyeket, a gazdasági albizottság ülésein azonban szavazati joga nincs.

234. § Az állami erdőgazdaságok kezelését, továbbá az olyan erdőgazdaságok kezelését, amelyekben a földművelésügyi miniszter külön megállapodás alapján a termelési és az egyéb erdőgazdasági munkák szakszerű elvégeztetését is elvállalta, az erdőigazgatóság irányítása és ellenőrzése mellett a m. kir. erdőhivatalok látják el. Az erdőhivatalok számát, székhelyét és kerületi beosztását a földművelésügyi miniszter határozza meg.

Olyan erdőigazgatósági kerületben, ahol az állami erdők csekély kiterjedése miatt külön erdőhivatalt felállítani nem indokolt, az állami erdők kezelését az erdőfelügyelőség látja el.

A katonai igazgatás céljait szolgáló állami erdőgazdaságok kezeléséről e törvény rendelkezéseinek megfelelően a honvédelmi miniszter gondoskodik.

235. § Az ország területe hét erdőigazgatósági kerületre oszlik, szükség esetében a kerületek száma emelhető.

Az erdőfelügyelőség kerülete általában egy-egy vármegyei törvényhatóság területére terjed; a szükséghez képest azonban több vármegyei, illetőleg városi törvényhatóságra is kiterjedhet.

Az erdőigazgatóságok és erdőfelügyelőségek székhelyét és kerületi beosztását, továbbá az erdőfelügyelőségek számát a földművelésügyi miniszter állapítja meg.

Ahol ez a szolgálat eredményes ellátása érdekében feltétlenül szükséges, a földművelésügyi miniszter erdőfelügyelőségi kirendeltséget is létesíthet és annak feladatkörét megállapítja.

236. § Az erdészeti közigazgatásban a törvény által megszabott és erdőmérnöki szakismeretet kívánó feladatok ellátására, valamint az állami, törvényhatósági és községi erdőgazdaságokban erdőmérnöki szakismeretet kívánó feladatok ellátására csak azt lehet alkalmazni, aki a köztisztviselőkre nézve megszabott általános kellékeknek megfelel és akinek erdőmérnöki oklevele van.

Erdőigazgatóság és erdőfelügyelőség vezetésével csak olyan okleveles erdőmérnököt lehet megbízni, aki legalább tíz évet erdőmérnöki gyakorlati és ebből legalább öt évet tényleges erdőkezelési szolgálatban töltött.

Erdészeti számvevőségi szolgálatban elsősorban olyanokat kell alkalmazni, akiknek az állami számvevőségi szolgálatra megszabott képesítésen felül erdőmérnöki oklevelük is van.

237. § Abból a célból, hogy az erdészeti közigazgatásban az erdőgazdasági közérdek és az erdőtulajdonosok érdekei között az összhang biztosíttassék, Országos Erdőgazdasági Tanács néven véleményező testületet kell létesíteni.

Az Országos Erdőgazdasági Tanácsot a földművelésügyi miniszter nevezi ki, és pedig:

a) nyolc rendes és két póttagot erdőbirtokosok közül az Országos Erdészeti Egyesület kijelölése alapján;

b) tizenhat rendes és négy póttagot olyan erdőmérnökök közül, akik az oklevél megszerzése után 20 évet meghaladó időt töltöttek legalább részben külső erdőmérnöki gyakorlati szolgálatban; mégpedig ezek fele részét az Országos Erdészeti Egyesület előterjesztése alapján állami szolgálatban nem álló erdőmérnökök közül;

c) három rendes és két póttagot az Országos Mezőgazdasági Kamara előterjesztése alapján, ezek közül két rendes és egy póttagnak erdőtulajdonosnak kell lennie;

d) három rendes és két póttagot az Országos Magyar Gazdasági Egyesület előterjesztése alapján; ezek közül két rendes és egy póttagnak erdőtulajdonosnak kell lennie.

A kinevezés három évre szól.

A Tanács elnökét, a Tanács által ajánlott három olyan jelölt közül, akik nem állanak állami szolgálatban, a földművelésügyi miniszter nevezi ki. A Tanács két alelnökét a Tanács - tagjai sorából - teljes ülésében választja, mégpedig az egyiket állami szolgálatban álló, a másikat állami szolgálatban nem álló erdőmérnökök közül.

A Tanács tagjait működésükért díjazás nem illeti; kiküldetés esetében számukra útiköltség és napidíj állapítható meg.

A Tanács szervezetének és eljárásának részletes szabályait a Tanács által alkotott és a földművelésügyi miniszter által jóváhagyott ügyrend állapítja meg.

A földművelésügyi miniszter az Országos Erdőgazdasági Tanácsot bármely erdészeti szakkérdésben meghallgathatja; a következő esetekben pedig meghallgatni köteles:

1. ha abban a vitás kérdésben kell döntenie, hogy valamely terület a jelen törvény hatálya alá tartozik-e (4. §);

2. az erdők törzskönyvében való nyilvántartás (7. §), továbbá az üzemterv összeállítása, bemutatása és időszaki átvizsgálása szabályainak (31. §) rendeletben megállapításánál;

3. a jelen törvény hatálya alá eső területnek erdőgazdasági művelés alól való végleges kivonása kérdésében (16. §);

4. az üzemtervtől eltérő fahasználatok engedélyezése kérdésében (38. §);

5. erdőmegosztás engedélyezése kérdésében (79. §);

6. természetvédelmi célt szolgáló kisajátítás kérdésében (223. §);

7. a 39. § 4. pontjában megjelölt erdőtulajdonosok erdejére, valamint a hitbizományi vagyonhoz tartozó erdőre vonatkozó üzemterv jóváhagyása kérdésében (36. §);

8. a 39. § 4. pontjában megjelölt erdőtulajdonosok erdejére, valamint a hitbizományi vagyonhoz tartozó erdőre vonatkozóan a következő ügyek másodfokú elintézésénél:

a) a védőerdő kijelölése (5. §);

b) az erdőgazdasági személyzet legkisebb létszámának és alkalmazásbavétele határidejének megállapítása (46. §);

c) vadállomány apasztása (20. §);

d) rovarok vagy élősdű növények károsítása ellen védekezés elrendelése (21. §);

e) rendes használatok megállapítása az üzemterv alkalmazásba vétele előtti átmeneti időre (307. §);

f) területeknek közérdekű erdőtelepítésre kijelölése (126. §).

A Tanács a hozzáutalt ügyekben 30 napon belül nyilatkozni köteles.

A Tanács ülésein a földművelésügyi miniszter vagy kiküldöttje résztvehet és felszólalhat.

238. § A tulajdonos köteles megengedni, hogy az erdőrendészeti hatóság, az erdőigazgatóság vagy az erdőfelügyelőség kiküldöttje, az erdőket vagy más ingatlanokat a tulajdonos vagy alkalmazottainak értesítése mellett - sürgős esetben a nélkül is - ellenőrzés és a jelen törvényben megszabott egyéb tennivalók ellátása végett bejárhassa; köteles ezenkívül az állami erdőfelügyelet és ellenőrzés céljára szükséges adatokat rendelkezésre bocsátani és a szükséges szóbeli felvilágosításokat is megadni.

Az ennek a törvénynek hatálya alá eső terület tulajdonosa, ha a vele való közvetlen érintkezés nehézségekbe ütközik, az erdőrendészeti hatóság felhívása esetében köteles meghatalmazottat megnevezni, aki az erdőrendészeti hatósággal való érintkezésben őt teljes joggal képviseli.

Ha a jelen törvény hatálya alá eső terület tulajdonosa ismeretlen helyen van, vagy olyan helyen tartózkodik, hogy vele az erdőrendészeti hatóság vagy az erdészeti közigazgatás más szerve vagy egyáltalában nem vagy kellő időben nem érintkezhetik és az érintkezés lehetővé tétele céljából meghatalmazottat sem jelölt ki, az erdészeti közigazgatás körében hozott határozatok átvétele és tett intézkedések tudomásulvétele végett az erdőrendészeti hatóság részére lehetőleg az erdészeti szakemberek köréből ügygondnokot rendel. Az ügygondnok kezéhez teljesített kézbesítés, úgyszintén az intézkedésnek az ügygondnokkal való közlése a tulajdonossal szemben joghatályos. Az ügygondnok ugyanazokkal a jogorvoslatokkal élhet, amelyek a tulajdonost is megilletik.

Nyolcadik cím. Büntető rendelkezések

I. Fejezet. Az erdőrendészeti áthágások

239. § Amennyiben törvény másképp nem rendelkezik, erdőrendészeti áthágást követ el:

1. az erdőtulajdonos vagy más ingatlantulajdonos, ha kellő időben nem teljesíti a jelen törvényben, az 1923:XIX. törvénycikkben vagy az erdőgazdasági üzemtervben (erdőtelepítési, fásítási, használati tervben) meghatározott köteleességét vagy megszegi a jelen törvénynek vagy az erdőgazdasági üzemtervnek tiltó rendelkezését, avagy nem teljesíti az erdőrendészeti hatóság rendelkezését vagy az erdőigazgatóságnak, illetőleg az erdőfelügyelőségnek a jelen törvény alapján kiadott rendelkezését;

2. az ingatlantulajdonos, ha a földjén vagy a földjének szomszédságában vagy közelében szükséges közérdekű erdőtelepítési vagy talajkötési munkát kijelölését és sikeres végrehajtását a 130., 131. és 137. §-ban meghatározott köteleességének megfelelő időben való teljesítésével előmozdítani indokolatlanul elmulasztotta;

3. erdei terméknek nyilvános közlekedésre nem szolgáló területen hatósági engedéllyel való szükségbeli átszállítása esetében az engedélyes vagy az átszállításra igénybevett ingatlan tulajdonosa, ha az átszállítási engedély valamely feltételét vagy az erdőrendészeti hatóságnak az átszállítás érdekében kiadott rendelkezését meg nem tartja;

4. tutajozás vagy faúsztatás esetében a szállításra jogosult, ha a szállítási engedély feltételét vagy az erdőrendészeti hatóságnak a szállítás érdekében kiadott rendelkezését meg nem tartja;

5. aki engedély nélkül tutajoz vagy fát úsztat olyan vizen, amelyen a tutajozáshoz és faúsztatáshoz hatósági engedély szükséges;

6. az erdőbirtokossági társulat elnöke vagy végrehajtó közege, ha a jelen törvényben, a felügyelő hatóság határozatában, a felügyelő hatóság határozatában vagy a társulati alapszabályokban reáruházott tennivalót nem teljesíti vagy az ott meghatározott köteleességét egyébként súlyosan megszegi vagy eljárásával az erdőbirtokossági társulat tagjainak érdekét veszélyezteti.

Az erdőtulajdonosnak a 258. § 14-23. pontjai alatt felsorolt cselekményei nem esnek a jelen § rendelkezései alá.

Erdőrendészeti áthágás csak szándékosan vagy gondatlanságból elkövetett cselekmény lehet, ideértve az ily mulasztást is.

240. § Erdőrendészeti áthágás miatt pénzbírságot kell kiszabni.

A pénzbírság ezer pengőig, ismétlés esetében kétezer pengőig terjedhet.

Engedély nélkül vagy a hatósági engedélytől eltérően végrehajtott erdőirtással elkövetett erdőrendészeti áthágás esetében a pénzbírságot a kiirtott terület arányában kell kiszabni, mégpedig szigorítottan védett területen (260. §) történt irtás esetében kataszteri holdanként száz pengőtől négyszáz pengőig, másféle terület kiirtása esetében pedig kataszteri holdanként ötven pengőtől háromszáz pengőig terjedhető összegben, a kiszabott pénzbírság azonban egytized kataszteri holdnál kisebb terület kiirtása esetében sem lehet kevesebb tíz pengőnél.

Az erdőgazdasági üzemtervtől vagy a használatokat szabályozó hatósági rendelkezéstől eltérő fahasználattal elkövetett erdőrendészeti áthágás esetében, ha a kihasznált fatömeg értéke az ezer pengőt meghaladja, a kiszabható pénzbírság a fa értékének egytizedrészénél kisebb és egész értékénél nagyobb nem lehet.

241. § A 239. § 1. pontjában meghatározott erdőrendészeti áthágás esetében az elmarasztaltat elmulasztott kötelességeinek teljesítésére és a törvényellenes cselekmény vagy mulasztás hátrányos következményeinek megszüntetésére vagy megelőzésére is kötelezni kell és erre megfelelő határidőt kell szabni.

Az üzemterv vagy a használatokat szabályozó hatósági rendelkezés megsértésével gyakorolt fahasználat vagy erdőirtás esetében az elmarasztaltat a terület újraerdősítésének biztosítása céljából megfelelő pénzüsszeg letétbe helyezésére is lehet kötelezni és ha túlhasználat történt, intézkedni kell aziránt is, hogy a fahasználat mindaddig szüneteljen, míg a túlhasználat kiegyenlítést nem nyer. Ily esetben, ha szükséges, az üzemtervet megfelelően át kell dolgoztatni.

Erdősítési kötelezettség nem teljesítése miatt indított erdőrendészeti áthágási eljárás során az erdősítés foganatosítására egy évnél nem hosszabb határidőt kell kiszabni s egyúttal intézkedni kell aziránt is, hogy a határidő meg nem tartása esetében az erdősítést az áthágó terhére a m. kir. erdőigazgatóság foganatosítsa. Az ilyen esetben felmerült költséget, ha a kötelezett az erre irányuló felhívás közlésétől számított harminc nap alatt meg nem fizeti, közadók módjára kell behajtani.

242. § Ha nem a tulajdonos, hanem a használatok gyakorlására jogosított más személy (haszonbérelő, haszonélvező, favásárló stb.) jogainak gyakorlása körében követ el a 239. § 1. pontjában meghatározott cselekményt, e miatt az ily személyt kell erdőrendészeti áthágás címén felelősségre vonni még abban az esetben is, ha közte és a tulajdonos között más megállapodás létesült. Az ilyen erdőrendészeti áthágásért a tulajdonos csak akkor felelős, ha az ily cselekmény megakadályozását, bár módjában volt, akár szándékosan, akár gondatlanságból elmulasztotta.

Az eljárási költség és a hajtópénz megfizetésére, valamint az ily cselekmény hátrányos következményeinek megszüntetésére vagy megelőzésére azonban a tulajdonos minden esetben köteles, ha az ily kötelezettség teljesítését a használatok gyakorlására jogosított személytől nem lehet kikényszeríteni.

Mulasztással elkövetett ily erdőrendészeti áthágásért a használatok gyakorlására jogosított személy csak akkor felelős, ha az elmulasztott tennivaló teljesítését ő vállalta el vagy arra az erdőrendészeti hatóság őt kötelezte.

Az eljárási költség megtérítésére és a mulasztás pótlására azonban az erdőtulajdonos ily esetben is köteles, ha az erre irányuló kötelezettségét a használatokra jogosulttól nem lehet kikényszeríteni, feltéve, hogy az elmulasztott tennivaló teljesítésére az erdőrendészeti hatóság eredetileg nem kizárólag a használatok gyakorlására jogosított személyt kötelezte.

243. § Ha erdőbirtokossági vagy legeltetési társulat tagja követ el a társulat ingatlanán a 239. § 1. pontjába ütköző erdőrendészeti áthágást, e miatt a pénzbírságot a társulattal szemben kell kiszabni, amennyiben a tag a cselekményt közgyűlési határozat alapján vagy a társulat többi tagjaival egyetértve, avagy a társulat elnökének vagy más tisztviselőjének hozzájárulásával vagy elnézésével követte el. Egyébként a társulat tagjának ily cselekményére a jelen törvénynek az erdei kihágásokról rendelkező szabályait kell alkalmazni.

A közös társulati tagnak mulasztással elkövetett erdőrendészeti áthágásaira a 242. § utolsó bekezdésének rendelkezései irányadók.

244. § A 239., 242. és 243. § szerint felelős személyek a hozzátartozójuk, megbízottjuk és alkalmazottjuk (gazdaságok intézői, kezelő- és őrzőszemélyzetük, cselédjeik, munkásaik, fuvarosaik stb.) által elkövetett erdőrendészeti áthágásért felelősek, kiskorú vagy gondnokság alá helyezett személy által elkövetett erdőrendészeti áthágásért pedig az atya, a gyám vagy a gondnok felelős.

Ha azonban az előbbi bekezdés értelmében a felelős személy kimutatja, hogy az áthágást tudta nélkül követték el, és hogy azt felügyeleti kötelességének szigorú gyakorlásával sem volt képes megakadályozni, ilyenkor pénzbírság kiszabásának nincs helye, de az eljárási költség viselésére és a mulasztás pótlására, valamint a cselekmény hátrányos következményeinek megszüntetésére vagy megelőzésére ebben az esetben is az előbbi bekezdés értelmében felelős személyt kell kötelezni.

245. § Ha valamely erdőtulajdonos vagy a 244. § szerint felelős más személy másnak olyan cselekményt enged meg vagy más részéről olyan cselekményt tűr el a nélkül, hogy azt a rendelkezésére álló törvényes eszközökkel megakadályozni vagy megtorolni igyekeznék, amely erdőrendészeti áthágássá minősül, az ily erdőrendészeti áthágás miatt az erdőtulajdonossal, illetőleg a 244. § szerint felelős más személlyel szemben kell a pénzbírságot kiszabni.

246. § Az erdőrendészeti áthágás miatt elmarasztaltat az eljárási költségben, legeltetéssel elkövetett erdőrendészeti áthágás esetében pedig ezenfelül a 278. § megfelelő alkalmazásával a hajtópénzben is el kell marasztalni.

247. § Az erdőrendészeti áthágások eseteiben befolyó pénzbírságok négyötödrésze az Országos Erdei Alapot illeti, egyötödrészt pedig annak a községnek kell átengedni, amelynek területén az erdőrendészeti áthágást elkövették. A községeket illető összegeket a községek szegényügyi céljaira kell fordítani.

Az erdőrendészeti hatóság az elmarasztalt kérelmére különös méltánylást érdemlő esetben a pénzbírság részletekben lefizetését is megengedheti.

Az eljárás megszüntetése, felmentő határozat vagy behajthatatlanság esetében az eljárási költséget és a hajtópénzt az Országos Erdei Alap viseli.

248. § A pénzbírság az elmarasztalt hagyatékát csak akkor terheli, ha a marasztaló határozat még az elmarasztalt életében jogerőssé vált. A 241. § alapján elrendelt erdőrendészeti intézkedések végrehajtását azonban az elmarasztalt halála nem akadályozza.

249. § A jogerős határozattal kiszabott pénzbírság csak kegyelemből engedhető el; a kegyelmezési jog az eljárási költségre és a hajtópénzre, valamint az áthágás hátrányos következményeinek elhárítására vagy a mulasztás pótlására irányuló kötelezettségekre nem terjed ki.

250. § Az erdőrendészeti áthágás miatt kiszabott pénzbírságot nem lehet szabadságvesztésre átváltoztatni.

251. § Erdőrendészeti áthágással másnak okozott kár megtérítését polgári per útján lehet követelni.

Az erdőrendészeti áthágás miatt kiszabott pénzbírságot, az ily eljárásban felmerült eljárási költséget és a 241., 242. és 244. §-ok alapján megállapított egyéb költséget, úgyszintén a hajtópénzt közadók módjára kell behajtani.

252. § Az erdőrendészeti áthágások büntethetősége az áthágás elkövetésének napjától számított két év alatt évül el.

Az elévülést félbeszakítja az erdőrendészeti áthágás büntethetősége tekintetében az illetékes erdőrendészeti hatóságnak a tényállás megállapítására irányuló bármilyen intézkedése. A félbeszakító intézkedés napján az elévülés újból kezdetét veszti.

Mulasztással elkövetett erdőrendészeti áthágás mindaddig büntethető, míg a mulasztás nincs pótolva.

Erdőrendészeti áthágás tárgyában hozott és fellebbezéssel meg nem támadott elsőfokú határozat a közléstől számított tizenhatodik napon, a másodfokú határozat pedig meghozatala napján válik jogerőssé.

253. § Az erdőrendészeti áthágás elbírálása az erdőrendészeti hatóság hatáskörébe tartozik.

Erdőrendészeti áthágás miatt az eljárást hivatalból kell megindítani.

A községi előjáróság tagjai, a mezőőrök, a rendőri közegek és a csendőrség tagjai általában - az alábbi kivétellel - az összes hatóságok és hatósági közegek kötelesek a hivatali hatáskörükben tudomásukra jutott erdőrendészeti áthágásokat feljelenteni, mégpedig vagy a községi előjáróságnál vagy a főszolgabírónál, a m. kir. rendőrség működési területén pedig a rendőrség kapitányságánál vagy kirendeltségénél, vagy az erdőfelügyelőségénél. Ugyanez a köteleesség terheli a hatóságilag felesketett erdőrendészeti alkalmazottakat és vadőröket is, de csak azokra az erdőrendészeti áthágásokra nézve, amelyeknek elkövetéséért nem szolgálatadójuk felelős. A szóbeli feljelentést jegyzőkönyvbe kell foglalni.

A feljelentés kötelezettsége az adóhatóságokra és az adókivető és adókezelő közegekre nem terjed ki.

A feljelentést, ha nem az erdőfelügyelőségénél tették, haladéktalanul közölni kell az erdőfelügyelőséggel.

Az erdőfelügyelőség köteles a feljelentés alaposságáról előzetes tájékozást szerezni, s ha az alaposnak mutatkozik, a főszolgabíró vagy a m. kir. rendőrség kapitányságát, avagy kirendeltségét kell megkeresni, hogy a tényállásnak szükség esetében a helyszínen megállapítása végett tartson tárgyalást.

A tárgyalást harminc nap alatt kell megtartani.

254. § A tárgyalásra - a vád tüzetes közlésével - legalább tizenöt nappal előbb meg kell idézni a terheltet és az esetleg felelős más személyt, továbbá az erdőfelügyelőséget és bejelentett tanút, úgyszintén az esetleg szükséges szakértőket.

A terhelt ügyvéddel képviseltetheti magát és a tárgyalásra tanút és - saját költségére - erdőmérnök szakértőjét is magával viheti.

A tárgyalást akkor is meg kell tartani, ha a szabályszerűen megidézett terhelt nem jelent meg.

Ha a terhelt a tárgyalás megtartása előtt legalább nyolc nappal írásban bejelenti, hogy a vád alaposságát elismeri és a tárgyalás megtartását nem kívánja, a tárgyalás megtartását mellőzni, s erről a meghívottakat idejében értesíteni kell.

255. § A tárgyaláson a vádat és a vád bizonyítékait az erdőfelügyelőség kiküldöttje terjeszti elő, aki a tényállás tisztázása végett a terheltet, a tanúkat és a terhelt szakértőjéhez kérdéseket intézhet. Ha az erdőfelügyelőség kiküldöttje vagy a terhelt a tényállás tisztázása végett újabb tanúk meghallgatását vagy helyszíni szemlét tart szükségesnek, ezt el kell rendelni és a kitűzött határról az erdőfelügyelőséget és a terheltet értesíteni kell.

Helyszíni szemlét csak akkor lehet elrendelni, ha a terhelt kéri vagy arra a tényállás felderítése céljából elkerülhetetlenül szükség van.

Mind a tárgyalásról, mind a helyszíni szemléről jegyzőkönyvet kell készíteni.

256. § Az erdőfelügyelőség kiküldöttje a vádat a tárgyalás folyamán olyan személyre is kiterjesztheti, akinek az erdőrendészeti áthágás elkövetésében való részessége csak a tárgyaláson tűnik ki. Ha az ilyen terhelt nincs jelen vagy azonnal meg nem idézhető, meghallgatására újabb határrapot kell tűzni.

257. § A tárgyalásról és az esetleges helyszíni szemléről jegyzőkönyvet kell készíteni. A jegyzőkönyvet és mellékleteit, a 254. § utolsó bekezdése esetében pedig a terhelt nyilatkozatát az erdőfelügyelőségnek kell kiadni, amely azokat tüzetesen megokolt indítvánnyal határozathozatal végett az elsőfokú erdőrendészeti hatóság elé terjeszti.

Az elsőfokú erdőrendészeti hatóság, ha a tényállást teljesen kiderítettnek találja, az ügy érdemében határoz, ellenkező esetben a szükségesnek mutakozó kiegészítést rendeli el.

Az elsőfokú határozat ellen a 228. §-ban tárgyalt jogorvoslatnak van helye.

Olyan fellebbezés alapján, amelyet a terhelt javára terjesztettek elő, a kiszabott pénzbírságot nem lehet felemelni.

II. Fejezet. Az erdei kihágások

A) Az erdei kihágások meghatározása

258. § Amennyiben a cselekmény - figyelemmel az alábbi 261. §-ra is - súlyosabb büntető rendelkezés alá nem esik, erdei kihágást követ el:

1. aki erdőterületről álló vagy döntött fát vagy faanyagot vagy egyéb növényt, erdei terméket, talajalkatrészt, előkészített fát, az erdőben vagy az erdőhöz - tartozó egyéb területen termett mezőgazdasági vagy kertészeti terményt, hangyababot (hangyatojást) vagy petét ellop vagy ellopását megkísérli;

2. aki más erdejében fát levág, kidönt vagy bármi módon megrongál; élő facsemetét bármi módon megrongál, letapos, kitép vagy megsemmisít; levágott fának a földben visszahagyott tuskóját bármi módon megrongálja vagy kiássa;

3. aki erdőterületen másnak a levágott fáját, feldolgozott faanyagát vagy leszedett és összegyűjtött erdei termékét bármi módon megrongálja vagy hasznavehetetlenné teszi;

4. aki erdőterületen másnak erdei termékrakását széthányja;

5. aki másnak erdejében üzemi épületet, szállító vagy egyéb erdőgazdasági berendezést, avagy kerítést, sorompót vagy kaput megrongál vagy hasznavehetetlenné tesz;

6. aki másnak erdejében gazdasági megjelölésre szolgáló jelet, mérnöki vagy tilalmi jelet vagy tudományos megfigyelés céljára felállított tárgyat, avagy határmegjelölésre szolgáló jelzőtárgyat gondatlanságból megváltoztat, eredeti helyéről eltávolít, megrongál, hasznavehetetlenné tesz vagy megsemmisít;

7. aki másnak erdejében a talajt bármiféle célból és módon meglazítja, lomb-, moha- vagy gyeptakaróját megrongálja vagy eltávolítja; követ vagy homokot mozgásba hoz, avagy pedig a területre követ, törmelék, szemetet vagy másféle anyagot vagy tárgyat hord;

8. aki másnak erdejében engedély nélkül vagy nem az engedélyezett helyen csatornát, utat, rakodót vagy munkahelyét kitesz vagy jeleket állít fel vagy útjelzéseket alkalmaz, avagy meszet, szenet éget, kátrányt vagy hamuzsírt főz;

9. aki másnak erdejében az erdő növényzetét vagy annak részét, termékét vagy a talaj alkotórészét nem abban az időben és nem oly módon termeli, szedi, gyűjti vagy viszi el az erdőből, ahogyan arra jogosítva van, vagy az erdei termékek gyűjtésénél és termelésénél kifejezetten eltiltott munkaeszközt használ;

10. aki másnak erdejében legeltet vagy másnak erdejébe állatot behajt vagy beenged, a legelő állatokat tilos úton hajtja vagy jogos legeltetés esetében a legeltetett állatok állandó őriztetéséről megfelelően nem gondoskodik;

11. aki másnak erdejében engedély nélkül közlekedési eszközzel tilos úton jár vagy új utat tör;

12. aki másnak erdejében engedély nélkül tíz évesnél fiatalabb vagy erdősítés alatt álló állományban jár;

13. aki természetvédelmi területen, tájvédelmi körzet területén vagy általában másnak erdejében meg nem engedett helyen tartózkodik, ha jelenléte akár a közbiztonság, akár a tulajdon biztonsága, akár a vadállomány nyugalma szempontjából aggodalmat kelt és az erdészeti személyzet, közbiztonsági közeg, az ingatlantulajdonos vagy a vadászati jog gyakorlására jogosult kiutasító felszólításának azonnal nem tesz eleget vagy a nála lévő fegyvert, fejszét, baltát, fűrészt, vagy erdei termék szedésére alkalmas más eszközt az erdészeti személyzetnek, a közbiztonsági közegnek, az ingatlan tulajdonosnak vagy a vadászati jog gyakorlására jogosultnak átadni vonakodik;

14. aki a 25. és 26. §-ban foglalt rendelkezések megszegésével tüzet gerjeszt, tűzrakásra engedélyt ad vagy a tűzrakást veszélyes helyen eltüntetni elmulasztja, vagy ha jogosan rak is tüzet, de a szükséges óvórendszabályokat meg nem tartja; tűzveszélyes tárgyat eldob, kellően nem védett tűzveszélyes világító eszközt használ, vagy könnyen gyúló anyagot halmoz fel;

15. aki saját erdejében vagy másnak erdejében az erdei üzemhez szükséges tüzelés alkalmával a tűzvész elkerülésére szükséges (25. §) intézkedéseket megtenni elmulasztja;

16. aki a 27. §-ban vagy a 29. § első vagy negyedik bekezdésében meghatározott kötelességének teljesítését alapos ok nélkül elmulasztja vagy megtagadja;

17. aki idegen erdőben vagy mezőgazdasági területen vagy közhasználati területen szemetel;

18. aki akár saját, akár másnak erdejében vagy mezőgazdasági területén forrás, patak vagy tó vizét beszennyezi, vagy forrásba étel- vagy italműt helyez;

19. aki akár saját ingatlanán, akár másnak ingatlanán a 214. §-ban foglalt rendelkezések megszegésével a természetnek védett tárgyát elpusztítja, megrongálja vagy annak eredeti állapotát megváltoztatja, így különösen oltalom alá helyezett állatot vagy növényt elpusztít, tenyészetében zavar, forgalomba hoz vagy védett állatot elfog, fogságban tart vagy tojását, petéjét elszedi, forgalomba hozza vagy megsemmisíti;

20. aki a 30. § alapján elrendelt rendkívüli hatósági intézkedés megszegésével igazolvány nélkül erdei terméket elad, vesz vagy szállít;

21. aki a 24. § megszegésével erdősítés vagy csemetenevelés céljára famagvakat eltiltott területen gyűjt, gyűjtet vagy gyűjteni megenged, vagy tiltott famagvakat forgalomba hoz vagy a forgalombahozatal alkalmával hatályban lévő jogszabályokat megszegi;

22. aki a 216. § rendelkezése ellenére barlang felfedezését nyolc nap alatt be nem jelenti vagy barlangot a földművelésügyi miniszter engedélye nélkül avagy a földművelésügyi miniszter által jóváhagyott tervtől eltérőleg tár fel, vagy természetes alkatában megváltoztat;

23. aki jogosan alkalmazott útjelzést rongál, megváltoztat, eltávolít, áthelyez, bemocskol vagy felismerhetetlenné tesz.

259. § A 258. §-ban használt „erdő” vagy „erdőterület” elnevezés alatt a jelen fejezetben foglalt büntető rendelkezések alkalmazása szempontjából az 1. §-ban, valamint a 2. § e)-h) pontjaiban meghatározott földrészleteket, az 1. § hatálya alá eső földrészletekhez az üzemterv szerint tartozó egyéb termékeny és terméketlen területeket, továbbá a természetvédelmi területeket (212. §), úgyszintén az 1923:XIX. törvénycikk alapján kijelölt és fenntartott gazdasági fásításokat kell érteni.

260. § A jelen fejezetben foglalt büntető rendelkezések alkalmazásában szigorítottan védett területnek kell tekinteni a véderdőt, a természetvédelmi területet és az erdőtelepítés végleges befejezésétől számított tizenötödik év végéig a közérdekű erdőtelepítésre kijelölt területet, úgyszintén az 1923. évi XIX. törvénycikk alapján kijelölt és fenntartott gazdasági fásításokat.

261. § Ha a 258. §-ban meghatározott valamely cselekmény a törvény értelmében vétség vagy bűntett, a jelen törvényt kell alkalmazni, amennyiben az ellopott dolog értéke vagy az okozott kár összege száz pengőt meg nem halad; ha azonban a 258. § 1. pontjában meghatározott erdei lopás esetében a lopott dolog értéke száz pengőt nem halad is meg és olyan körülmény forog fenn, amelynél fogva a lopás a büntető törvények szerint tekintet nélkül a lopott dolog értékére bűntett: a cselekményt a büntető törvények szerint büntettként kell büntetni, kivéve ha a lopást a dolognak bekerített helyről bemászás útján elvételeivel követték el. Az 1930:III. tc. 75. §-ának az a rendelkezése, mely szerint tekintet nélkül az ellopott dolog értékére bűntett a lopás, ha felfegyverkezve vagy oly eszközzel felszerelve követték el, amely veszélyes ellenállás kifejtésére alkalmas: erdei lopás esetében csak akkor alkalmazható, ha a tettes löfgyvert viselt.

Ha a 258. § 14., 15. vagy 16. pontjában meghatározott cselekmény következtében tűz támad, a cselekményt a büntető törvények szerint az eset körülményeihez képest mint bűntettet vagy vétséget kell büntetni.

262. § Annak meghatározásánál, hogy a 258. §-ban meghatározott cselekmények esetében az ellopott dolog értéke vagy az okozott kár összege a száz pengőt meghaladja-e vagy sem, az ellopott dolog értékéül annak az erdei árszabályzatban feltüntetett vagy a 273. § második bekezdése szerint megállapított egyszeres értékét kell tekinteni, az okozott kár összegéül pedig azt az összeget kell tekinteni, amelyet a 273. és 274., illetőleg a 265. § értelmében a sértettnek kártérítésül meg kell állapítani.

263. § Abban az esetben, ha több erdei lopás kerül egy ítéletben elbírálás alá, a lopott dolgok értéke vagy az okozott kár egy összegbe nem foglalható, hanem mindegyik cselekményt külön-külön erdei lopásként kell elbírálni.

264. § Szigorítottan védett területen (260. §) elkövetett erdei kihágás miatt, továbbá a 258. § 14., 15., 16., 19., 20. vagy 21-23. pontjaiban meghatározott erdei kihágás miatt, úgyszintén közhasználatú területen elkövetés esetében a 258. § 17. pontjában és közhasználatú területre kihatás esetében a 258. § 18. pontjában meghatározott erdei kihágás miatt is a büntető eljárást hivatalból kell megindítani; minden más esetben erdei kihágás miatt csak magánindítványra van helye büntető eljárásnak.

265. § Ha az erdei árszabályzat adatai a kárösszeg megállapítására nem elegendők, a hiányzó adatokat a bíróság hivatalból szerzi be, tanút, avagy szakértőt hallgat meg és a kártérítés összegét a fennforgó körülmények figyelembevételével belátása szerint állapítja meg.

266. § Az árszabályzatot az erdőfelügyelőségnek, a vármegyei m. kir. gazdasági felügyelőnek, valamint az erdőtulajdonosoknak meghallgatásával az elsőfokú erdőrendészeti hatóság rendszerint három évenként állapítja meg. Lényegesebb árváltozások esetében azonban bármikor új erdei árszabályzatot kell megállapítani.

Minden törvényhatóság területére rendszerint csak egy erdei árszabályzatot kell megállapítani; ha azonban az erdei termékek ára, valamint a munka- és fuvarbérek tekintetében a törvényhatóság területén jelentékeny különbségek állanak fenn, egy vagy több járás területére kiterjedő hatállyal több árszabályzatot kell megállapítani.

Az erdei árszabályzat megállapításának részletes szabályait a földművelésügyi miniszter rendelettel állapítja meg.

B) Az erdei kihágások büntetése

267. § Az erdei kihágás pénzbüntetéssel büntetendő. A pénzbüntetés tekintetében a büntető igazságszolgáltatás egyes kérdéseinek szabályozásáról szóló 1928:X. törvénycikk rendelkezéseit kell alkalmazni.

268. § Ha családtag, gyámság vagy gondnokság alatt álló személy, alkalmazott, cseléd, pásztor, iparossegéd vagy tanonc, avagy gyári munkás az erdei kihágást családfő, gyám, gondnok, gazda, illetőleg munkaadó rendeletére vagy utasítása folytán vagy tudtával és elnézésével követte el, a kihágásért csak az utóbbiakat kell büntetni s a megítélt kártérítés, hajtópénz és eljárási költségek megfizetésére is őket kell kötelezni (283. §).

Ha azonban a tettes az erdei kihágást hatósági közegnek vagy az erdészeti személyzetnek figyelmeztetése ellenére követte el, az előbbi bekezdésben említett felelős személlyel együtt a tettest is büntetni kell, a kártérítésnek, hajtópénznek és az eljárási költségeknek megfizetésére pedig a tetteseket és a felelős személyeket egyetemlegesen kell kötelezni.

Családtag, gyámság vagy gondnokság alatt álló személy, alkalmazott, cseléd, pásztor, iparossegéd, tanonc vagy gyári munkás által elkövetett erdei kihágás eseteiben a családfő, a gyám vagy gondnok, a gazda vagy a munkaadó, ha nem tudja igazolni, hogy felügyeleti kötelességét teljesítette, a jelen § első és második bekezdésében említett eseteken kívül is felelős a kártérítés, a hajtópénz és az eljárási költség megfizetéséért, de csak annyiban, amennyiben ezeket a kihágás miatt elítélt egyéntől nem lehet behajtani.

269. § Ha erdőbirtokossági vagy legeltetési társulat tagja követ el a 258. §-ba ütköző cselekményt annak a társulatnak az erdejében, amelynek ő is tagja; az ily egyént - az alábbi kivétellel - a jelen fejezet rendelkezései szerint kell felelősségre vonni.

Nincs helye felelősségrevonásnak az előbbi bekezdés alapján olyankor, ha a tag cselekményéért a 243. § értelmében a társulat felelős.

270. § Ha valaki akár erdőben, akár annak közelében olyan helyzetbe került, mely miatt kénytelen volt erdei kihágást elkövetni, habár a végszükség (Btk. 80. §) feltételei nem forognak is fenn, az ilyen egyén nem büntethető, feltéve, hogy a kihágást az erdészeti személyzetnek a helyszínén azonnal vagy legalább a községi előjárásának huszonnégy órán belül bejelentette.

Nem lehet büntetni továbbá legeltetési kihágás miatt azt sem, aki igazolja, hogy a legelőállat közvetlenül fenyegető veszély elől menekült vagy hajtatott az erdőbe.

Az eljárási költség, a hajtópénz és az okozott kár megtérítésére azonban a tettest ilyen esetekben is kötelezni kell.

271. § Erdei kihágás esetében az elévülés a büntető eljárás megindítását az elkövetés napjától számított két év elteltével, a kiszabott pénzbüntetés végrehajtását pedig az ítélet jogerőre emelkedésétől számított három év elteltével zárja ki.

272. § Ha a jelen törvény mást nem rendel, az erdei kihágásokra a kihágási büntetőtörvénykönyv általános rendelkezéseit és az ezeket módosító és kiegészítő törvények rendelkezéseit kell alkalmazni.

C) Az erdei kihágással okozott károk megtérítése. Hajtópénz

273. § Ha a sértettet megillető kártérítés összegének megállapítása az erdei árszabályzat alapján történik, erre nézve az alábbi a)-k) pontokban foglalt rendelkezések irányadók.

a) Erdei lopás esetében általában az ellopott dolognak az árszabályzat szerinti értékét kell kártérítésül megállapítani.

b) Élőfa ledöntése esetében rendszerint a fa értékének egynegyed részét kell kártérítésként megállapítani. Ha azonban a fa ledöntésével nagyobb hézag támadt s ennek természetes felújulása nem remélhető, vagy a fa magtermésre már érett volt vagy nagyobb méretű, értékes faválaszték nyerése céljából visszahagyott fa volt: a kártérítés összegét a fa értékének felerészében kell megállapítani. Ha olyan fa döntetett ki, amelyet a körülötte lévő hézagok természetes úton felújítása vagy az alatta megtelepült fiatalos vagy egyéb növényzet védelme, vagy a talaj védelme érdekében továbbra is fenn kellett volna tartani: a fa egész értékét kell kártérítésként megállapítani. Ha a fa út, birtokhatár vagy taghatármenti fasorban állott, a fa értékének kétszeresét kell kártérítésként megállapítani. Ha pedig a fa szélfogó fasorban vagy szélfogó pásztában állott, a fa értékének két és félszeresét kell kártérítésként megállapítani.

c) Száraz fának gyökerestől kidöntése esetében, ha a fának talajkötési rendeltetése volt, a fa egész értékét kell kártérítésként megállapítani.

d) Élőfa megrongálása esetében a kártérítést a b) pont szerint járó kártérítési összegnek olyan aránylagos hányadában kell megállapítani, amilyen a megrongálás folytán előreláthatóan bekövetkező sýnylódás mértékének megfelel. Ha pedig a megrongált fa előreláthatólag kipusztul, a kártérítés összegét a b) pont szerint kell megállapítani.

e) Levágott fának vagy erdei terméknek vagy feldolgozott, avagy feldolgozás alatt álló fának vagy erdei terméknek megrongálása esetében a sértetlen érték és a megrongálás folytán lecsökkent érték között mutatkozó különbözetet kell kártérítésül megállapítani.

f) Faágnak vagy zöld gallynak élőfáról levágása vagy letörése esetében, ha a d) pont alkalmazása nem lehetséges, kártérítésként a levágott vagy letört faanyag értékének felerészét kell megállapítani. Ha pedig az ágak és gallyak olyan fáról szedettek, amely a b) pont értelmében különleges rendeltetése miatt szigorúbb védelem alá esik, a levágott vagy letört faanyag értékének teljes összegét kell megállapítani.

g) A földben visszahagyott fatuskó kiásása vagy megrongálása esetében, ha a tuskó talajkötésre volt szánva, a tuskó értékének egyszeresét, ha pedig sarjadzásra volt szánva, a tuskó értékének kétszeresét kell kártérítésként megállapítani.

h) Alom, tőzeg, televényföld, erdei föld vagy lápföld ellopása esetében a lopott dolog értékének egy és egynegyed részét kell kártérítésként megállapítani.

i) Famagvak lopása esetében a lopott dolog értékének másfélszeresét, ha pedig a lopás felújítás alatt álló területről történt, az érték kétszeresét kell kártérítésként megállapítani.

j) Facsemetének vagy ültetésre alkalmas suhángnak erdőből vagy erdei csemetekertből ellopása vagy megrongálása esetében a csemete vagy suháng értékének másfélszeresét kell kártérítésként megállapítani. Ha pedig a csemete vagy suháng erdősítt vagy természetes úton erdősílt területen állott, az érték másfélszeresét kell kártérítésül megállapítani s ehhez ültetési költségként minden megkezdett ötven darab csemete után és minden megkezdett húsz darab suháng után egy fél férfinapszámbérnek megfelelő összeget kell hozzászámítani.

k) A 258. § 4-8., 17. és 18. pontjaiban meghatározott kihágások eseteiben a megtérítendő kárt az eredeti állapot helyreállításával és a bekövetkező károk elhárításával járó költségekben, valamint a helyrehozhatatlan károknak megfelelő pénzösszegben kell megállapítani.

274. § Ha a 273. § b)-g) pontjai eseteiben erdei lopás is történt, a kártérítési összeghez a lopott dolog árszabályzat szerinti értékét és a fának gyökerestől való kidöntése vagy fatuskó kiásása esetében fa támadt gödör szükséges betöltésével járó költséget is hozzá kell számítani.

Élőfa lopása esetében a kártérítési összeget a fa teljes fatömege után kell megállapítani, tekintet nélkül a visszahagyott farészeknek minőségére és mennyiségére.

275. § Jogtalan legeltetéssel elkövetett erdei kihágás esetében a sértettet megillető kártérítés összegét a valóságos kárnak a sértett által bizonyított mennyisége alapján az árszabályzat megfelelő adatainak alkalmazásával kell megállapítani.

A sértettnek azonban joga van a valóságos kár megtérítése helyett az árszabályzatban megállapított legkisebb kártérítést követelni, mégpedig:

1. az alábbi 2-4. pontok alatt nem említett esetekben egyszeres összegben;
2. ha a legeltetés szigorítottan védett területen vagy legeltetési tilalom alatt álló erdőben történt, másfélszeres összegben;
3. ha a legeltetés négy éven aluli sarjállományban vagy szigorítottan védett terület húsz éven aluli állományában történt, kétszeres összegben;
4. ha a legeltetés hat éven aluli mesterséges erdősítésben vagy ugyanilyen korú magról kelt természetes újulatban történt, háromszoros összegben.

276. § Ha a tettes a 258. § 11-15. pontjaiban meghatározott erdei kihágás elkövetésével kárt is okoz, őt a 273. § szerint megállapítandó kár megtérítésére is kötelezni kell.

277. § Jogtalan legeltetéssel elkövetett erdei kihágás esetében az erdei árszabályzatban meghatározott összegű hajtópénzt kell az érdekelt kérelmére megállapítani, ha a kárban talált állatot a tilos területről ki kellett terelni vagy be kellett hajtani.

278. § Erdei kihágás esetében a megítélt kártérítést, a hajtópénzt és az eljárási költséget a tettesek és részesek egyetemlegesen kötelesek megfizetni.

279. § Jogtalan legeltetéssel elkövetett erdei kihágás esetében a kártérítést és hajtópénzt, ha megfizetésükre a tetteseket vagy részeseket kötelezni nem lehet, vagy ha az tőlük be nem hajtható, az állat tulajdonosa köteles megfizetni.

280. § Erdei kihágás esetében a kártérítésre és hajtópénzre vonatkozó követelés elévülésére nézve a magánjogi szabályok irányadók.

D) Eljárás erdei kihágások eseteiben

281. § Erdei kihágás miatt az eljárás a közigazgatási hatóságnak, a m. kir. rendőrség működési területén a m. kir. rendőrségnek mint rendőri büntető bíróságnak hatáskörébe tartozik. Az 1929:XXX. tc. 59. § első bekezdése 3. pontjának alkalmazása szempontjából szakminiszternek a földművelésügyi minisztert kell tekinteni.

Ha a kár negyven pengő értéket nem halad meg, a feljelentés a községi bírónál is megtehető, amely esetben a községi bíróság a rendőri büntető eljárás szabályai szerint ítélezik. Az ítéletben meg nem nyugvó fél tizenöt nap alatt a községi bírónál kérheti, hogy az eljárás a főszolgabíró előtt újrakezdessék. Ezekben az ügyekben végső fokon az alispán dönt.

282. § Az elítéltet az eljárási költség megtérítésére jogtalan legeltetés vagy legelőállatnak idegen erdőben jogtalanul behajtása vagy beengedése esetében a 277. § megfelelő alkalmazásával a hajtópénz megfizetésére, továbbá az okozott kár megtérítésére is kötelezni kell, ha a kártérítési követelés tisztázása bővebb bizonyítást tenne szükségessé vagy az eljárást más okból jelentékenyen késleltetné, a rendőri büntető bíróság a határozathozatalt ebben a kérdésben mellőzheti.

283. § Amennyiben a kártérítés felől nem a rendőri büntetőbíróság dönt, a bírói hatáskör megállapítása szempontjából a kártérítés összegéül, ha az a vonatkozó erdei érték és árszabályzathoz kétségtelenül meg nem állapítható, a feljelentésben érvényesíteni kívánt vagy a sértett által megjelölt kárösszeget kell tekinteni.

284. § A magánindítványt az általános szabályok szerint erre jogosultakon felül meghatalmazás nélkül előterjesztheti és az erdőtulajdonost az eljárás folyamán is képviselheti az erdőmérnök, ha arra az erdőre nézve, amelyben a kihágást elkövették, az erdőgazdaság irányításával és vezetésével van megbízva s e megbízásából folyóan hatósági esküt tett.

Ha az erdő államerdészeti kezelésben van, a magánindítvány előterjesztésére feljogosított erdőkezelőnek az erdőfelügyelőség képviselőjét kell tekinteni, aki a magánvád képviselőjére is önállóan jogosult.

285. § A községi előjáróság tagjai, a mezőőrök, a rendőri közegek és a csendőrség tagjai s általában az összes hatóságok és hatósági közegek kötelesek - az alábbi kivétellel - a hivatali hatáskörükhöz tudomásukra jutott és hivatalból üldözött erdei kihágásokat az adatok és bizonyítékok közlésével az illetékes rendőri büntető bíróságnál haladéktalanul feljelenteni.

Ugyanez a kötelessége a hatóságilag felesketett erdészeti alkalmazottaknak és a vadőröknek is, de csak azokra a hivatalból üldözött erdei kihágásokra nézve, amelyeknek elkövetéséért nem szolgáltatadjuk felelős.

A feljelentés kötelezettsége az adóhatóságokra és az adókiivető és adókezelő közegekre nem vonatkozik.

286. § Hivatalból üldözött erdei kihágás miatt indított rendőri büntető eljárásban a szakképviselő jogait és kötelességeit az erdőfelügyelőség kiküldöttje gyakorolja.

Kilencedik cím. Az Országos Erdei Alap

287. § Az Országos Erdei Alap közérdekű erdészeti és természetvédelmi célok előmozdítására szolgál. Az Alapban kezelt vagyon az állam tulajdona.

288. § Az Országos Erdei Alap jövedelmei a következők:

1. az erdőrendészeti áthágások miatt kiszabott pénzbírságok címén befolyt összeg négyötöd része (247. §);

2. erdei kihágások után kiszabott pénzbüntetés címén befolyt összegnek az államot illető része (1901:XX. tc. 23. §);

3. az Alap költségén kiadott szakirodalmi művekből befolyt jövedelem;

4. azok az összegek, amelyek az 1913:XXXIII. törvénycikkben foglalt felhatalmazás alapján eladott ingatlanokért, továbbá az úrbéri elkülönítés, arányosítás, tagosítás, telepítés, feldarabolás, határkiigazítás vagy kisajátítás során értékesített, avagy a törvényhozás külön intézkedése alapján eladott vagy elcserélt állami erdőért befolytak;

5. az Alap gyümölcsözőleg elhelyezett pénzeinek kamatai;

6. az Alap ingatlanainak jövedelmei;

7. külön jogszabályi rendelkezéssel az Alapnak juttatott összegek, kifejezetten az Alapnak juttatott adományok, továbbá az Alap rendeltetésének megfelelő célok előmozdítására más adományozott megnevezése nélkül rendelt adományok.

289. § Az Alap jövedelmei a következő közcélok előmozdítására szolgálnak:

1. az ország erdőgazdaságának fejlesztésére, különösen erdőtelepítések és fásítások előmozdítására, valamint rovarok és élősdie növények által okozott károk (23. §) enyhítésére;

2. az erdészeti tudomány és szakirodalom előmozdítására, valamint az erdészeti szakismeretek terjesztésére és az erdészeti kísérleti és kutató ügy fejlesztésére;

3. az erdőrendészeti intézkedésekkel kapcsolatos kiadások ama részének előlegezésére vagy fedezésére, melyet az érdekeltek helyett - törvényes rendelkezések alapján - az államkincstár előlegez vagy visel, továbbá az erdőrendészeti áthágás miatt megindított eljárás, illetőleg a hivatalból üldözendő erdei kihágás miatt folyamatba tett rendőri büntető eljárás költségeinek fedezésére abban az esetben, ha a felmerült költségek mást nem terhelnek vagy be nem hajthatók;

4. az állami erdőbirtokok kiegészítésére alkalmas erdőrészeknek, valamint erdészeti érdekeket szolgáló ingatlanoknak, közérdekű erdőtelepítésre kijelölt területeknek, erdőbirtokossági társulati használati illetőségeknek megszerzésére;

5. a természetvédelem előmozdítására ingatlanok megszerzése útján vagy más módon.

290. § Az Országos Erdei Alap évi kiadásait és bevételeit a földművelésügyi miniszter kezeli, az Alap évi költségvetését elkészíti s a kezelési eredményről évenként zárószámadást készít.

291. § Az Országos Erdei Alap tőkevagyonát a földművelésügyi miniszter a pénzügyminiszterrel egyetértve kezeli és gyümölcsözteti. Ezt a tőkevagyonot érinteni nem szabad.

A földművelésügyi miniszter a pénzügyminiszter hozzájárulásával a tőkevagyonot is igénybeveheti a következő célokra:

a) közérdekű erdőtelepítésre kijelölt területek és erdőbirtokossági társulati használati illetőségek, valamint erdészeti érdekeket szolgáló egyéb ingatlanok megszerzésére, továbbá közérdekű erdőtelepítésre kijelölt területeken teljesítendő munkálatok költségeire akkora összeg erejéig, amekkora az Alapnak az illető évre szóló költségvetésében fedezetet nem talál;

b) annak a hiánynak fedezésére, amely a költségvetési évben a miatt állott elő, mert az Alap bevételei a kiadásokat nem fedezték.

Tizedik cím. Vegyes, átmeneti és zárórendelkezések

292. § A jelen törvénynek azokat a rendelkezéseit, amelyek az ingatlan tulajdonosára kötelezettségeket rónak vagy valamely intézkedést a tulajdonos engedélyéhez kötnek, hacsak a törvény mást nem rendel, alkalmazni kell az ingatlan javadalmazására, hitbizomány birtokosára, a haszonélvezőre és a haszonbérelőre (vadászati jog haszonbérelőjére) is.

293. § A véderdőket és a természetvédelmi rendelkezésekkel érintett területeket addig, míg jövedelmük az ezeket a területeket terhelő különleges korlátozások miatt az egyébként okszerűen várható jövedelemnél kisebb, megfelelő adómérséklés illeti meg.

A negyedik cím alapján, valamint az 1923:XIX. törvénycikk alapján megtelepített erdők adómentesek annak az időpontnak a beálltáig, amíg a főhasználat kezdetét veszi, legelőgazdaságra berendezett erdők pedig adómentesek, amíg a legeltetés kezdetét veszi.

Az erdők termésében elemi csapások által okozott rendkívüli károk esetében adóelengedésnek vagy adómérséklésnek van helye.

Ha káros rovarok vagy élősködő gombák ellen való védekezés céljából (22. §) fiatal erdőt kellene letarolni s helyette újat telepíteni és a letarolt faállomány értéke az újraerdősítés költségeit nem fedezi, a telepített új erdőt az erdőigazgatóság javaslata alapján annyi évi adómentességben kell részesíteni, ahány éves volt a kiirtott állomány.

Az adómentesség vagy adómérséklés a földadóra és járulékaira terjed ki.

Az adómentességet vagy adómérséklést a földművelésügyi miniszter által megállapított feltételek szerint ideiglenes adókedvezmény alakjában tíz évről tíz évre a pénzügyminiszter adja meg.

294. § Ha a földtulajdonos ennek a törvénynek hatálybalépése után önként telepít erdőt olyan területen, amely nem esik ennek a törvénynek a hatálya alá (1. és 2. §), s amelyen sem a jelen törvény, sem más jogszabály szerint nem köteles erdőt telepíteni, a sikeresen beerdősített terület harminc éven át a földadó és járulékai alól ideiglenesen mentes, feltéve, hogy a tulajdonos a beerdősített területnek a jelen törvény hatálya alá tartozó erdőként törzskönyvezéséhez hozzájárul.

Az adómentességet a földművelésügyi miniszter meghallgatásával a pénzügyminiszter adja meg.

Önkéntes erdőtelepítés esetében a földművelésügyi miniszter, ha az állami csemetekertek készletei megengedik, díjtalan vagy kedvezményes áru csemete adományozásával is támogatja azt a földtulajdonost, aki az első bekezdésben említett törzskönyvezéshez való hozzájárulását már a telepítés megkezdése előtt megadja.

295. § A gyógyfürdőkről, az éghajlati gyógyintézetekről, a gyógyhelyekről, az üdülőhelyekről és az ásvány - és gyógyvízforrásokról szóló 1929:XVI. tc. 21. §-a a következőképpen módosul:

Mind a belső, mind a külső védőöv területén a silány legelőket vagy egyéb gyenge termőerejű területeket és a vízmosásokat a lehetőség szerint be kell erdősíteni. A területek kijelölésére, a teljesítendő munkálatok megállapítására, állami és községi támogatására, végrehajtására és ellenőrzésére, nemkülönben a megtelepített erdő kezelésére a jelen törvény 133-135., illetőleg 141-145. §-ait kell megfelelően alkalmazni. A megtelepített erdők ennek a törvénynek rendelkezései alá esnek.

296. § Ha erdőt legeltetési, makkoltatási, lombszedési, alomszedési, hulladékfagyűjtési vagy fűhasználati jog terhel vagy ha természetvédelmi rendelkezésekkel érintett valamely ingatlant olyan tulajdoni korlátozás terhel, amely az okszerű erdőgazdálkodást, illetőleg a természetvédelmet jelentékenyen megnehezíti és ennek elhárítását a jogosítvány gyakorlásának megfelelő szabályozásával sem lehet elérni, a földművelésügyi miniszter a 39. § 4. pontja alá tartozó erdőknél a tulajdonos kérelme alapján, a 39. § 2. és 3. pontjai alá tartozó erdőknél pedig a tulajdonos kérelmére, a vagyonfelügyeleti hatóság hozzájárulása alapján és az érdekeltek meghallgatása után a jogosítvány megváltását elrendelheti.

A kártérítés módját és mértékét megegyezés hiányában a földművelésügyi miniszter határozza meg és a kártérítés szolgáltatására a tulajdonost kötelezi. A jogosított kérelmére a kártérítés szolgáltatását a kötelezett biztosítani tartozik. Az érdekelt fél igényét a földművelésügyi miniszter határozatával szemben annak közlésétől számított harminc nap alatt rendes bírói úton érvényesítheti.

Az első bekezdésben említett jogosítványokat a tulajdonos csak a földművelésügyi miniszter hozzájárulásával engedhet.

297. § Erdővel körülvárt vagy erdőbe beékelte idegen terület, amely 10 kataszteri holdat meg nem halad, az erdőtulajdonos javára kisajátítható, ha az okszerű erdőgazdálkodást az idegen tulajdon jelentékenyen megnehezíti. A kisajátított ingatlanért a tulajdonos választása szerint vagy ugyanolyan értékű ingatlant vagy kisajátítási árt követelhet.

A kisajátítási jogot a földművelésügyi miniszter adja meg.

A kisajátított ingatlan az erdőhöz tartozó terület (15. §).

298. § Azokban az esetekben, amelyekben ez a törvény a kisajátítási jog megadását a földművelésügyi miniszter hatáskörébe utalja, a földművelésügyi miniszter gyakorolja a kisajátítási eljárás körében azt a hatáskört, amely az egyébként fennálló jogszabályok értelmében a kereskedelemügyi minisztert illeti meg.

299. § Ennek a törvénynek a hatálya alá eső ingatlannak nem a jelen törvényben meghatározott okból kisajátítása esetében a kisajátítási jog engedélyezésére nézve kisajátítás előtt a földművelésügyi minisztert meg kell hallgatni.

300. § A jelen törvény hatálya alá eső területen a bányahatóság csak az erdőrendészeti hatóság meghallgatásával adhat kutatási vagy bányaművelési engedélyt és a munkálatok feltételeit ugyancsak az erdőrendészeti hatóság meghallgatásával állapítja meg.

301. § Az egyenként tíz kataszteri holdnál nem nagyobb kiterjedésű, egymással határos vagy egymáshoz közel eső erdők tulajdonosai az elsőfokú erdőrendészeti hatóságnál kérelmet terjeszthetnek elő, hogy közös erdőgazdálkodás vitele végett erdőgazdasági közösséget alakíthassanak.

Az erdőrendészeti hatóság, ha a kérelmezők erdőterületének nagyságát, fekvését és a közös erdőgazdálkodás vitele szempontjából lényeges más körülményeket tekintve az erdőgazdasági közösség megalakítását célszerűnek látja, megállapítja a közös erdőgazdaságba célszerűen bevonható területeket és az érdekelteket gyűlésre hívja össze. A gyűlésen az erdőrendészeti hatóság kiküldöttje elnököl.

Ha az érdekelt tulajdonosok területarány szerint számított háromnegyed része a megalakulás mellett szavaz, az erdőrendészeti hatóság az erdőgazdasági közösség megalakítását elrendeli.

Az erdőgazdasági közösségbe tartoznak mindazok a tíz kataszteri holdnál nem nagyobb külön-külön tulajdonban álló erdők, amelyek az erdőrendészeti hatóság által az előbbi bekezdés értelmében kijelölt területen fekszenek. A közösségbe a tulajdonos kérelmére a kijelölt területen fekvő tíz kataszteri holdnál nagyobb erdő is bevonható.

Az erdőgazdasági közösségbe foglalt erdőket a jelen törvény alkalmazása szempontjából úgy kell tekinteni, mintha egységes erdőbirtokot alkotnának s államrendészeti kezelésbe kell venni; az ilyen erdőbirtokot kezelési járulék nem terheli.

Az erdőgazdasági közösség szervezete és ügyvitele tekintetében a jelen törvénynek az erdőbirtokossági társulatokra vonatkozó rendelkezéseit kell megfelelően alkalmazni azokkal az eltérésekkel, amelyeket a földművelésügyi miniszter az igazságügyminiszterrel egyetértve rendelettel megállapít.

302. § Az 1920:XXXIV. tc. 8. §-a a következő rendelkezéssel egészül ki:

A közös erdőben való tulajdonjogi részeknek erdőbirtokossági társulat alakulásakor a jelen törvény 166. §-a értelmében az erdőbirtokossági társulatra való átszállása az ingatlan vagyonátruházási illeték alól mentesül.

A pénzügyminiszter a jelen törvényben szabályozott eljárásokkal kapcsolatos illetékeket - a vagyonátruházási illeték kivételével - a földművelésügyi miniszterrel egyetértve rendelettel állapíthatja meg.

303. § Azok a kopár, vízmosásos vagy futóhomokos területek, amelyeknek beerdősítését a hatóság a törvény hatálybalépése előtt rendelte el, a közérdekű erdőtelepítésre kijelölt területekkel egy tekintet alá esnek.

304. § Erdőbirtokossági társulatnak nyújtott kölcsön (168. §) az 1897. évi XXII. törvénycikk hatálya alá tartozó kötvények kibocsátásának alapjául csak akkor szolgálhat:

1. ha az erdőbirtokossági társulat kötelezi magát, hogy a kölcsönből folyó bárminemű tartozásainak fedezése végett szükség esetében az erdőbirtokossági társulat tagjaira járulékot vet ki (1897:XXXII. tc. 2. § 1. a) pontja);

2. ha a kölcsön jelzálogjognak telekkönyvi bekebelezésével biztosított és a kölcsön tőkeösszege - a netalán előzőleg bekebelezett tehertételekkel együtt - nem haladja meg a jelzálogul leköötött ingatlan ama becsértékét, amely a kölcsönszerződés megkötésének idejében állapított meg.

A hitelező intézet a kölcsön alapján kibocsátott kötvényekből legalább egyévi kamatnak és tőketörlesztési részletnek megfelelő mennyiséget az erdőbirtokossági társulat külön kezelendő letétjeként a kölcsön teljes törlesztéséig biztosítékul visszatart.

Az ilyen biztosíték és kamatai csak a hitelező intézet olyan követelésének fedezésére fordíthatók, amely a kölcsönből folyólag keletkezett és azok más célra el nem használhatók, bírói vagy közigazgatási úton a kölcsön teljes törlesztéséig le nem foglalhatók. Az erdőbirtokossági társulat köteles gondoskodni arról, hogy a biztosíték eredeti tőkeösszegében a kölcsön teljes törlesztéséig fenntartassék.

A kölcsönből folyó kötelezettségek pontos teljesítése esetében a hitelező intézet az erdőbirtokossági társulat kérelmére, ha a pénzügyminiszter ehhez előzetesen hozzájárul, a biztosíték kamatait köteles az erdőbirtokossági társulat rendelkezésére bocsátani.

Ha az erdőbirtokossági társulat által kamat- és tőketörlesztés fejében fizetendő szolgáltatás meghatározott részét a földművelésügyi miniszter államsegélyként a kölcsön egész tartamára az államkincstár terhére vállalja el, a biztosíték megfelelően csökkenthető.

305. § A jelen törvény nem érinti az ingatlanok forgalmát korlátozó jogszabályoknak az erdőingatlanokra irányadó rendelkezéseit.

306. § A jelen törvény hatálybalépésétől számított öt éven belül a tulajdonos kívánságára csere-erdőtelepítésként (16. §) be kell számítani az olyan erdőtelepítést, amelyet a tulajdonos a jelen törvény hatálybalépését közvetlenül megelőző húsz év alatt mezőgazdasági területén törvényes kötelezettség nélkül önként telepített, ha a telepítéssel - az említett húsz év alatt végrehajtott erdőirtásokat is figyelembe véve - erdőállományát növelte.

307. § A hatóságilag jóváhagyott üzemterv alkalmazásba vétele előtt az erdőben fahasználatokat csak az erdőigazgatóság által megállapított helyen, mértékben és módon szabad gyakorolni és az erdő egyéb használata is csak ennek a törvénynek a korlátozásai között szabad.

A rendes évi fahasználat mértékét ilyen esetben sarjerdőnél a terület egyharmcad, szálerdőnél pedig egyhatvanad részénél kisebb mértékre korlátozni nem lehet, kivéve, ha a korlátozás rendkívüli fahasználat megtakarítása céljából szükséges.

Az első bekezdésben említett átmeneti időre az erdőigazgatóság a használatokat ideiglenes használati tervvel is szabályozhatja. Ha az erdőtulajdonos olyan ideiglenes használati tervet mutat be, amely a jelen törvény rendelkezéseinek megfelel, az erdőigazgatóság annak jóváhagyását nem tagadhatja meg.

308. § A 39. § 4. pontja alá tartozó erdőtulajdonos, ha erdeje 1000 kataszteri holdat meg nem halad, nem köteles erdőgazdaságának irányításáról és vezetéséről a 39. §-ban megszabott módon gondoskodni abban az esetben, ha az erdőgazdasági üzemterv végrehajtására olyan magyar állampolgárt alkalmaz, aki - azonfelül, hogy az ilyen alkalmazásból az 50. § szerint nincs kizárva, - a tatai vagy az esztergomi erdőgazdasági szakiskolát vagy a vadászerdői m. kir. erdőőri szakiskola továbbképző tanfolyamát sikerrel elvégezte vagy bár ilyen képesítést nem is szerzett, de a jelen törvény hatálybalépésekor vagy azelőtt erdőtisztí minőségben erdőbirtokot kezel.

Az ilyen szolgálatra alkalmazottak szolgálatba lépésükkor az alerdészekre megszabott esküt (51. §) kötelesek letenni.

309. § A tulajdonos magyar honos erdészeti alkalmazottját a jelen törvény hatálybalépésekor teljesített szolgálatának megfelelő állásában továbbra is megtarthatja, bár az alkalmazottnak nincs is meg a jelen törvényben meghatározott képesítése. Az ilyen alkalmazottat a 46. § értelmében megállapított személyzeti létszámba be kell számítani. Az erdészeti alkalmazott a jelen törvény hatálybalépésekor vagy azt megelőzően betöltött állásában jogosan használt címét továbbra is viselheti.

310. § Az alföldi erdők telepítéséről és a fásításokról szóló 1923:XIX. tc. 1-3. §-a - a 2. § utolsó bekezdésének kivételével - hatályban marad mindaddig, míg az idézett törvény alapján helye van annak, hogy alföldi területek erdőtelepítésre vagy fásításra kijelöltenek.

Az említett területekre nézve a kijelölési eljárás szabályait a földművelésügyi miniszter rendeletben állapítja meg.

Az alföldi erdőtelepítésre kijelölt területeket az erdők törzskönyvében, az idézett törvény alapján elrendelt gazdasági fásításokat pedig a gazdasági fásítások törzskönyvében kell nyilvántartani. Az ilyen területek a közérdekű erdőtelepítésre a jelen törvény negyedik címe alapján kijelölt területekkel egy tekintet alá esnek.

Az alföldi erdőtelepítési és gazdasági fásítási tervet a tulajdonos kívánságainak lehető figyelembevételével az erdőfelügyelőség készíti el, esetleges észrevételeinek bejelentése céljából a tulajdonossal közli, azután jóváhagyás végett bemutatja az erdőrendészeti hatóságnak.

A jóváhagyott erdőtelepítési és gazdasági fásítási tervben megszabott munkálatok állami és községi támogatására, végrehajtására, ellenőrzésére s a megtelepített erdő kezelésére a jelen törvény 133-135., illetőleg 141-145. §-ai irányadók.

A gazdasági fásítást földbirtokok közös határvonala mentén úgy kell létesíteni, hogy egyik fásor se essék a határvonalhoz egy méternél közelebb.

A gazdasági fásítást állandóan fenn kell tartani. A gazdasági fásításnak más helyre való áttelepítését az erdőrendészeti hatóság indokolt esetben megengedheti.

A gazdasági fásítások tekintetében a hatósági rendelkezés az erdőrendészeti hatóság hatáskörébe tartozik, a közvetlen felügyeletet pedig - az erdők felügyeletével azonos módon - az erdőfelügyelőség látja el.

311. § A közutakról és vámokról szóló 1890:I. tc. 133. §-a azzal egészített ki, hogy az abban foglalt rendelkezések a véderdők, az 1923:XIX. törvénycikk alapján létesített és fenntartott erdőtelepítések és gazdasági fásítások, közérdekű erdőtelepítésre kijelölt területek és a természetvédelmi rendelkezésekkel érintett területek faállományaira nem vonatkoznak, egyéb erdőterületeken pedig a faállomány letarolása csak elkerülhetetlen szükség esetében rendelhető el s a faállomány megritkítása sem terjedhet az elkerülhetetlen szükség körén túl; a letarolás vagy megritkítás szükségességét és mértékét a kereskedelemügyi és a földművelésügyi miniszterek egyetértve állapítják meg.

312. § Addig is, amíg a törvényhozás rendelkezik, a földművelésügyi miniszter - a kereskedelemügyi és a vallás- és közoktatásügyi miniszterrel egyetértve - az Országos Természetvédelmi Tanács meghallgatása után rendelettel részletesen szabályozza a természetvédelmi területek és tájvédelmi körzetek, valamint általában erdők és más területek látogatásának módozatait. E szabályozásban a közönség közlekedésének, különösen a turistaforgalomnak érdekét oly módon kell biztosítani és előmozdítani, hogy a magántulajdon és a magántulajdonból folyó jogosultságok, különösen az erdőgazdálkodás és a vadászat a fennálló jogban megállapított korlátozásokat meghaladó mértékben ne szenvedjenek sérelmet.

A rendeletben gondoskodni kell az előbbi bekezdésben megjelölt célra a fennálló jogviszonyok értelmében használható helyek (turistahelyek) és utak (turistautak) nyilvántartásába vételéről és annak megállapításáról, hogy ezek közül melyek mily előfeltétek, időbeli és más korlátozások mellett használhatók. A nyilvántartásbavétel előtt a fennálló helyzet felől a tulajdonost és az érdekelt szervezeteket meg kell hallgatni. Azokat a helyeket és utakat (gyalogösvényeket), amelyeknek az előbbi bekezdésében megjelölt célra használata a jelen törvény hatálybalépésekor szabad volt és amelyeket ennek megfelelően a földművelésügyi miniszter nyilvántartásba vett, az említett forgalom elől a tulajdonos - ha erre egyébként joga van - véglegesen csak a földművelésügyi miniszternél legalább félévvel előbb tett bejelentés után zárhatja el. A földművelésügyi miniszter rendelettel meghatározhatja az időpontot (időpontokat), amelytől kezdve a forgalmat az előbbi rendelkezés esetében el lehet zárni. A forgalom elől ily módon véglegesen elzárt helyeket és utakat a nyilvántartásból törölni kell.

Oly helyeket és utakat (gyalogösvényeket), amelyeknek az első bekezdésben említett célra használata jelen törvény hatálybalépésekor nem volt szabad, az említett célra a jelen § értelmében megnyitni és nyilvántartásba venni csak a tulajdonos beleegyezésével lehet.

A használat időbeli, személyi és más korlátozásait csoportokba foglalás útján kell megállapítani és a turistahelyeket, illetőleg a turistautakat a megállapított csoportokba beosztva kell a nyilvántartásba felvenni.

A jelen §-ban említett helyeknek és utaknak (gyalogösvényeknek) nyilvántartásba vétele, illetőleg azoknak a nyilvántartásból törlése nem érinti a tulajdonos és a használó egymásközi magánjogi jogviszonyát.

A földművelésügyi miniszter, a belügyminiszterrel egyetértve, az érdekelt tulajdonosok és szervezetek meghallgatása után rendelettel állapítja meg, hogy a turistaság szervezete és annak közegei mennyiben működhetnek közre a jelen §-ban megjelölt helyeken és utakon a rend fenntartásában.

313. § E törvény életbelépésével hatályát veszti: az 1879:XXXI. törvénycikk, az 1884:XXVI. törvénycikk, az 1885:XXIII. tc. 55., 56., 175. és 176. §-a, valamint a 184. § c) pontja, az 1894:XII. tc. 13., 14. és 57. §-a, az 1896:XXVI. tc. 73. és 74. §-a, valamint az 57. § 8. pontja, az 1898:XIX. törvénycikk, az 1913:XXXIII. tc. 9. és 10. §-a, az 1923. évi XVIII. törvénycikk, az 1923:XIX. törvénycikk, kivéve az 1. és 3. §-t, továbbá a 2. § első hat bekezdését, amelyek a jelen törvény 310. §-ának első bekezdésében meghatározott időpontig továbbra is hatályban maradnak, az 1923. évi XX. törvénycikk, az 1923:XXI. törvénycikk, az 1929:XVI. tc. 21. §-a és általában minden olyan jogszabály, amely a jelen törvény tárgyára vonatkozik vagy rendelkezésétől eltér.

Ahol korábbi jogszabály az előbbiek szerint hatályon kívül helyezett törvényre vagy törvényszakaszra hivatkozik, a helyett ennek a törvénynek megfelelő rendelkezését kell érteni. A korábbi törvényekben említett „erdőtiszt” alatt „erdőmérnököt”, „erdőőr” alatt pedig „alerdészt” és „erdőőrt” kell érteni.

314. § Az igazságügyminiszter a jelen törvényen alapuló telekkönyvi bejegyzésekre és a bejegyzések törlésére vonatkozó eljárást, továbbá a művelési ágak e törvény értelmében bekövetkező megváltozásának a telekkönyvben való kitüntetésére vonatkozó eljárást - amennyiben szükséges - rendelettel szabályozhatja.

315. § A jelen törvény hatálybalépése idejét a földművelésügyi miniszter rendelettel állapítja meg és végrehajtásáról - amennyiben az más ügykört is érint, az érdekelt miniszterekkel egyetértve - gondoskodik.

TARTALOMJEGYZÉK

1935. évi IV. törvénycikk	1
az erdőkről és a természetvédelemről	1
Első cím. Az erdők fenntartása és az erdőgazdálkodás	1
I. Fejezet. Az erdők meghatározása és nyilvántartása	1
II. Fejezet. Az erdőgazdálkodás általános szabályai	2
III. Fejezet. Az erdők védelme	4
IV. Fejezet. Az erdőgazdasági üzemtervek	6
V. Fejezet. Az erdőgazdálkodás szakszerű ellátása; erdőgazdasági személyzet	8
VI. Fejezet. Az erdők államerdészeti kezelése	12
Második cím. Az erdők megosztása	15
Harmadik cím. Erdei termékek szállítása	16
I. Fejezet. Szállítás szárazon	16
II. Fejezet. Tutajozás és faúsztatás	19
Negyedik cím. Közérdekű erdőtelepítések	24
Ötödik cím. Az erdőbirtokossági társulatok	27
I. Fejezet. Az erdőbirtokossági társulatok megalakulása	27
II. Fejezet. Az erdőbirtokossági társulatok jogviszonyai és hatásköre	31
III. Fejezet. Az erdőbirtokossági társulatok szervezete	36
IV. Fejezet. Az erdőbirtokossági társulatok működésének és ellenőrzése	40
Hatodik cím. Természetvédelem	41
Hetedik cím. Erdőrendészeti hatóságok; a jogorvoslatok; a rendes bírói út igénybevétele; az erdészeti igazgatás szervezete	44
Nyolcadik cím. Büntető rendelkezések	48
I. Fejezet. Az erdőrendészeti áthágások	48
II. Fejezet. Az erdei kihágások	52
A) Az erdei kihágások meghatározása	52
B) Az erdei kihágások büntetése	55
C) Az erdei kihágással okozott károk megtérítése. Hajtópénz	56
D) Eljárás erdei kihágások eseteiben	57
Kilencedik cím. Az Országos Erdei Alap	58
Tizedik cím. Vegyes, átmeneti és zárórendelkezések	59